

LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö

Lähellä
läpi
elämän

Vuosikertomus 2013

LähiTapiola Henkiyhtiö

LähiTapiola Henkiyhtiö on Suomen neljänneksi suurin henkivakuutusyhtiö, joka tarjoaa säästö- ja riskihenkivakuutuksia sekä täydentäviä eläkevakuutuksia yksityishenkilöille ja yrityksille.

Lähellä läpi elämän

LähiTapiolassa on innokkaita autoilijoita, äitejä ja isiä, urheilijoita, koiran- ja kissanomistajia, veneilijöitä, talonrakentajia, maailmanmatkajia, sijoittajia ja yrittäjiä. Siksi meillä on näiden asioiden turvaamiseen sellaisia ratkaisuja, joita itse haluamme ja käytämme. Huolehdimme tärkeimmistä asioistasi asiantuntemuksella ja aidosti välittäen.

Sisällysluettelo

Toimitusjohtajan katsaus	2
Hallituksen toimintakertomus 1.1. – 31.12.2013	4
Tilinpäätös	12
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	12
Riskit ja riskienhallinta	17
Tunnuslukujen laskentakaavat ja -periaatteet	24
Emoyhtiön tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma ja niiden liitetiedot	26
Konsernin tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma ja niiden liitetiedot	55
Hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä	80
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	80
Tilinpäätösmerkintä	81
Tilintarkastuskertomus	82
Hallintoneuvoston lausunto	83

LähiTapiola lyhyesti

LähiTapiola-ryhmä on keskinäiseen yhtiömuotoon perustuva, asiakkaiden omistama yhtiöryhmä, joka palvelee henkilö-, maatala-, yrittäjä-, yritys- ja yhteisöasiakkaita. Tarjoamme vahinko- ja henkivakuuttamisen sekä sijoittamisen ja säästämisen palveluita. Kauttamme saa myös eläkevakuuttamisen ja pankin palvelut.

LähiTapiolan raportointi verkossa

LähiTapiolan verkkovuosisiraportin 2013, yhtiöiden vuosikertomukset ja sijoituskatsaukset PDF:nä löydät viikolla 15 osoitteesta:

www.vuosiraportti2013.lahitapiola.fi

LähiTapiola Henkiyhtiö lyhyesti

LähiTapiola Henkiyhtiön toimialaan kuuluvat yksityisille ja yrityksille myönnettävät yksilölliset henkivakuutukset (säästöhenkivakuutukset, ryhmähenkivakuutukset, yksilölliset eläkevakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset) sekä yrityksille myönnettävät ryhmähenkivakuutukset.

Palvelut henkilöasiakkaille

- Turvaa itsesi ja läheisesi
- Täydennä eläkettäsi
- Vakuuta lapsesi
- Säästä itsellesi ja jälkipolville
- Verkkopalvelussa voit hoitaa vakuutusasioitasi, tutustu myös sähköiseen korvauspalveluumme

Palvelut yritysasiakkaille

- Turvaa henkilöstösi ja yrityksesi toimintakyky
- Hallitse henkilöstöriskit: tutustu kattaviin asiantuntijapalveluihimme
- Yritysten verkkopalvelussa voit hoitaa vakuutusasioitasi
- Haluatko lisää tehokkaita työtunteja ilman lisäkustannuksia? Tutustu henkilöstöpaketteihimme.

Henkiyhtiö jatkoi kasvuaan

LähiTapiola Henkiyhtiön vuosi 2013 oli menestyksenkäs. Edelliseen vuoteen verrattuna maksutulon kasvu oli 30 % ja ylitti 400 miljoonaa euroa. Yhteistyö alueyhtiöiden kanssa oli yksi keskeinen syy myynnin onnistumisessa.

Minna Kohmo, toimitusjohtaja

LähiTapiola-ryhmän vuoden 2013 alussa voimaan tullut alueyhtiörakenne oli merkittävä liiketoiminnallinen muutos, jonka seurauksena 19 alueyhtiötä muodostivat myös henkiyhtiön tärkeimmän jakelukanavan. Tuloksena oli maksutulon 30 prosentin maksutulon kasvu yli 400 miljoonaan euroon.

Jonkun verran kasvua saatiin myös Tapiolan ja Lähi-vakuutuksen fuusion seurauksena, kun heinäkuun alussa toteutettiin osittainen vakuutuskannan luovuttaminen henkivakuutusyhtiö Duosta LähiTapiola Henkiyhtiöön. Luovutuksessa siirtyi 11 357 lähivakuutusyhdistysten myymää riskihenkivakuutussopimusta.

Henkiyhtiön vakavaraisuus parani entisestään vuonna 2013 ja mahdollistaa kilpailukykyisten asiakasetujen tason myös tulevana vuosina. Sijoitustoiminnan kokonaistuotto nousi vuonna 2013 lähes 5 prosenttiin.

Strategiakauden tavoitteena kannattava kasvu

Henkiyhtiön tärkein tavoite yhtiöryhmän strategiakaudella 2013–2015 on asiakasmäärän ja liiketoiminnan volyymin kasvattaminen. Fuusion myötä laajentunut asiakaskunta tarjoaa tähän hyvät mahdollisuudet. Myös kasvun ohjaaminen kannattavasti on tärkeää.

Maksutulo yli

400

miljoonaa
euroa

Kustannustehokkuuteen tullaan kiinnittämään strategiakaudella erityistä huomiota koko yhtiöryhmässä. Tämä parantaa myös henkiyhtiön liikeyksiköiden, koska olemme merkittävä yhteisten yhtiöryhmäpalvelujen käyttäjä.

Tuote- ja palvelukehitystä ohjasi asiakashyöty

Toimme markkinoille uuden tuotteen nimeltä Reilumpi Asuntolainavakuutus, jota kehitettäessä keskiössä on ollut asiakashyöty. Asuntolainaturva antaa turvaa kuoleman ja/ tai pysyvän työkyvyttömyyden varalle asiakkaan valitseman vakuutusturvan mukaisesti.

Uusi tuotelanseeraus oli myös LähiTapiola Asuntosijoitus Prime, joka on sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus. Sijoitettava vähimmäissumma oli 50 000 euroa, jolla pääsi sijoittamaan hajautetusti Suomen asuntomarkkinoille ja hyötymään ammattimaisen kiinteistösijoittajan eduista. Asuntosijoitus Prime saavutti suuren suosion ja myytiin varattu 30 milj. euron erä myytiin loppuun kolmessa kuukaudessa.

Kattava ja helppokäyttöinen henkilöasiakkaiden sähköinen korvauspalvelu on tärkeä osa kokonaispalvelua, jota haluamme asiakkaillemme tarjota. Sähköisen korvauspalvelun käyttöaste on kivunnut jo 80 %:n tuntumaan.

Otimme käyttöön vuonna 2012 koontilaskutuksen. Se vähentää tulostamista ja postitusta noin 300 000 kuoren verran vuodessa, mikä pieneltä osaltaan vähentää ympäristökuormaamme.

S-ryhmä-yhteistyö avaa uusia mahdollisuuksia vuonna 2014

Yhteistyö S-ryhmän kanssa avaa henkiyhtiölle uusia mahdollisuuksia tuotteiden jakelussa.

Henkiyhtiö on monipuolisesti mukana hyvinvointikonseptien rakentamisessa ja kehittämisessä. Yhteistyötä jalostetaan mm. hoitolaitoskumppaneiden kanssa. Hyvinvointikonsepteja varten olemme mukana myös Aalto-yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston Leaps-hankkeessa. Siinä selvitetään, miten yrityksen voivat tuottaa palveluja tehokkaasti, tasalaatuisesti ja asiakkaan muuttuvat tarpeet huomioiden.

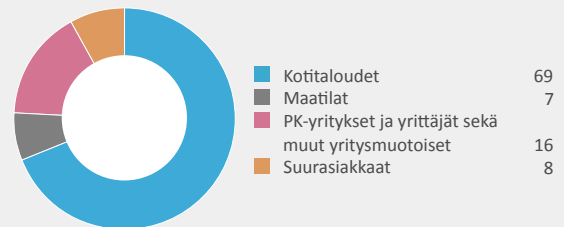
LähiTapiola Henkiyhtiö tulee lanseeraamaan vuoden 2014 aikana uusia tuotteita ja palveluita, joilla vastataan muuttuviin toimintaympäristön vaatimuksiin.

Avainluvut

LähiTapiola Henkiyhtiön avainluvut

	2013	2012	2011
Liikevaihto, milj. e	644,5	572,7	343,3
Liikevoitto, milj. e	37,0	30,4	25,5
Kokonaistulos, milj. e	44,9	119,5	34,7
Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin, milj. e	4,6	9,2	3,7
Vakavaraisuuspääoma, % vastuuvasta	23,7	23,0	19,5
Asiakasedut, milj. e	12,3	10,8	10,3

LähiTapiola Henkiyhtiön maksutulo asiakasryhmien mukaan 31.12.2013, %

Tavoitteet vuodelle 2014

Vuoden 2014 tavoitteena on asiakasmäärän ja liiketoimintavolyymin kannattava kasvu valtakunnallisia jakelukanavia hyödyntäen.

Jakelukanavat

Alueyhtiöiden henkimyyntiosaamisen vahvistaminen. S-ryhmän yhteistyön hyödyt.

Vapaaehtoiset eläkkeet

Jatketaan vapaaehtoisen eläkesäästämisen tarjontaa asiakkaille sekä edistetään lakialoitetta veromuutoksille kertamaksuisen eläkkeen mahdollistamiseksi.

Asiakashyödyt

Riskihenkivakuutuksen palvelutehokkuus. Hyvinvointikonseptien kehittäminen ja asteittainen käyttöönotto.

Säästö- ja sijoitussidonnaiset henkivakuutukset

Tuotteita kehitetään yhdessä LähiTapiolan Varainhoidon ja LähiTapiola Privaten kanssa.

Kustannustehokkuus

Liikekulujen pienentäminen omin toimin sekä hyödyntäen yhtiöryhmän synergiaetuja.

LÄHITAPIOLA KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 1.1. – 31.12.2013

LähiTapiola Keskinäinen Henkiyhtiön (LähiTapiola Henkiyhtiö) toimialaan kuuluvat yksityishenkilöille myönnettävät henkivakuutus tuotteet: yksilölliset henkivakuutukset, ryhmähenkivakuutukset ja yksilölliset eläkevakuutukset; yrityksille myönnettävät henkivakuutus tuotteet: yksilölliset henkivakuutukset, ryhmähenkivakuutukset, yksilölliset eläkevakuutukset ja ryhmäeläkevakuutukset sekä yksityishenkilöille ja yrityksille myönnettävät kapitalisaatiosopimukset.

- LähiTapiola Henkiyhtiön liikevoitto oli 37,0 miljoonaa euroa (30,4 milj. €). Kokonaistulos oli 44,9 miljoonaa euroa (119,5 milj. €). Arvostuserojen muutos paransi kokonaistulosta 7,9 miljoonalla eurolla (89,2 milj. €).
- Vakuutusmaksutulo kasvoi 423,3 miljoonaa euroon (326,5 milj. €) yhteensä 29,7 prosenttia.
- Sijoitustoiminnan tuotto prosentti sitoutuneelle pääomalle käyvin arvoin oli 4,6 prosenttia (9,2 %).
- Kokonaisliikekustannussuhde, jossa on huomioitu palkkionpalautukset ja eliminoitu integraatiokulut, oli 129,2 prosenttia (vertailukelpoinen 131,1 %).
- Vakavaraisuusaste eli vakavaraisuuspääoma suhteessa vastuuvélkaan oli 23,7 prosenttiin (23,0 %). Toimintapääomasuhde eli toimintapääoma suhteessa vähimmäismääränsä oli 3,7 kertainen (3,8 -kertainen).

LähiTapiola – ryhmän muodostuminen

LähiTapiola-ryhmä aloitti virallisesti toimintansa 1.1.2013. Yhtiöryhmä syntyi vuoden 2012 lopussa tapahtuneen Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiolan ja Lähivakuutus Keskinäisen Yhtiön yhdistymisen seurauksena. Ryhmään kuuluu LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (vahinkovakuutus), LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö, 19 vahinkovakuutusta harjoittavaa alueellista yhtiötä sekä pankki, varainhoito- ja kiinteistövarainhoitoyhtiöt. Työeläkevakuutukset ryhmä tarjoaa asiakkailleen Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elon kautta, joka syntyi Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennian sulautuessa LähiTapiola Keskinäiseen Eläkeyhtiöön vuoden 2014 alussa.

Vakuutuskannansiirto

Säästöpankkiryhmä ja LähiTapiola-ryhmä allekirjoittivat 30.1.2013 sopimuksen yhteistyösopimuksen päättymisestä. Samalla LähiTapiola-ryhmä myi osuutensa Henkivakuutusosakeyhtiö Duosta Säästöpankeille. Kumppanuuden päättymiseen liittyen sovittiin vakuutuskannan siirrosta Duosta LähiTapiola Keskinäiseen Henkivakuutusyhtiöön. Kannansiirto käsitti Lähivakuutuksen myyntiorganisaation toimesta myydyin Duon riskihenkivakuutuskannan. Kannansiirto tapahtui 1.7.2013. LähiTapiola Henkiyhtiöön siirtyi noin 11 000 sopimusta, jotka sisältävät kertakorvauksen kuoleman tai pysyvän työkyvyttömyyden varalta.

Asiakkaat ja asiakasedut

LähiTapiola Henkiyhtiön vakuutuksen yksityishenkilöinä ottaneiden lukumäärä oli 283 221 (276 163) ja yritysvakuutuksenottajien lukumäärä 19 840 (17 853).

Vakuutussäästöille 31.12.2013 annettavat asiakashyvytykset vahvistettiin 23.10.2013 LähiTapiola Henkiyhtiön hallituksen kokouksessa. Eläkevakuutuksien ja säästöhenkivakuutuksien kokonaiskorko vaihtelee 3,5 prosentin ja 4,5 prosentin välillä sopimuksen alkamishetkestä ja vakuutuslajista riippuen. Vakuutussäästöisten riskivakuutusten kokonaiskorko on 3,5 prosentin tasolla.

Asiakashyvytyksiä määrättäessä pyritään varmistamaan asiakkaiden varoille vakaa kokonaiskorko joka muodostuu laskuperustekorosta ja annettavista hyvityksistä. LähiTapiola Henkiyhtiön tavoitteena on antaa vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä ennen kuluja ja veroja kokonaiskorko, joka

- eläkevakuutuksessa ylittää euroalueen valtioiden pitkien, vähintään 10-vuotisten joukkovelkakirjalainojen korkotason
- säästöhenkivakuutuksessa ylittää 5-vuotisten valtionlainojen korkotason
- rahastoivassa riskivakuutuksessa reaalin kokonaiskorko on positiivinen.

Yleisen korkotason ja sen vaihtelun lisäksi seuraavat tekijät otetaan huomioon asiakashyvytyksien tasoa määriteltäessä:

- onnistuminen sijoitustoiminnassa
- kunkin vakuutuksen laskuperustekoroon taso
- vakuutuksen hoitamisen kustannukset ja liikekulujen kattamiseen menevät erät
- vakavaraisuus.

LähiTapiola Henkiyhtiössä tilikauden tuloksesta asiakasetuja varten varattiin yhteensä 12,3 miljoonaa euroa (10,8 milj. €).

Toimintaympäristö

Henkivakuutus

Vuoden 2013 alussa tuli voimaan vapaaehtoisten yksilöllisten eläkevakuutusmaksujen verovähennyskelpoisuuden edellytyksenä olevan eläkeiän nosto lakisääteisen eläkejärjestelmän yläikärajaan 68 vuotta ja 1 kuukautta. Muutos on vähentänyt asiakkaiden kiinnostusta vapaaehtoiseen yksilölliseen eläkevakuuttamiseen. Asiakkaiden tarve varautua vanhuusiän kustannuksiin lakisääteistä eläketurvaa täydentävällä vapaaehtoisella eläkevakuutuksella on edelleen vahva.

Finanssivalvonta antoi lokakuussa 2012 Pitkäaikaissäästämissopimusten ja vakuutusten kulujen ja tuottojen ilmoittamista koskevan määräyksen ja ohjeen. Uuden siirtymäajan johdosta määräys astui voimaan 1.1.2014 alkaen. Vuoden 2014 heinäkuussa tulee voimaan FATCA (Yhdysvaltain veroviranomaisen Foreign Account Tax Compliance) säännöstö. Säännöstö velvoittaa ulkomaisia finanssialan yrityksiä tunnistamaan Yhdysvalloissa verovelvolliset henki-

löt sekä raporttoimaan tällaisten henkilöiden sijoituksista verottajalle.

Finanssialan Keskusliiton Henkivakuutuksen maksutulotilaston mukaan henkivakuutuksen maksutulo nousi 40,0 prosenttia. Suurimmat selittävät tekijät ovat kapitalisaatiosopimusten ja sijoitussidonnaisten henkivakuutusten myynnin huomattava vilkastuminen.

Sijoitusympäristö

Vuonna 2013 sijoitusmarkkinoiden toimintaympäristössä tapahtui kaksi merkittävää käännettä, joista ensimmäinen oli maailmantalouden kasvunäkymän vahvistuminen. Euroalueen poikkeuksellisen pitkä taantuma päättyi vuoden toisella neljänneksellä ja akuutti talouskriisi alkoi helpottaa myös pahimmissa ongelmamaissa. Euroopan toipumisen ansiosta globaali elpyminen ei ollut enää yksin Yhdysvaltain talouskasvun varassa. Toisaalta kehittyvien talouksien suhdannenäkymä säilyi hyvin epävarmana ja alkoi vakautua vasta aivan loppuvuodesta. Myöskään Suomen kokonaistuotannon kehitys ei reagoinut maailmantalouden kehitykseen odotetusti eikä suhdanne kääntynyt oleellisesti parempaan vielä vuoden 2013 aikana.

Toisen merkittävän käänteen arveltiin tapahtuvan keskuspankkien rahapolitiikassa. Keväällä Yhdysvaltain keskuspankki FED alkoi viestittää mahdollisesta tarpeesta vähentää rahatalouden elvytystoimia. FED:n uudet linjaukset vaikuttivatkin sijoitusmarkkinoihin erittäin voimakkaasti, sillä keskuspankkien tarjoama likviditeetti on merkittävästi tukenut omaisuusarvojen kehitystä. Kesän aikana korot nousivat ja riskilisät levenivät. Erityisen voimakkaasti riskien uudelleenhinnoittelusta kärsivät kehittyvien talouksien korkomarkkinat, jotka viime vuosien aikana olivat hyötynneet runsaasta likviditeetistä ehkä kaikkein eniten. Osakemarkkinat toipuivat kesäkuun kurssilaskujen jälkeen verrattain nopeasti, sillä paranevat makrotalouden tunnusluvut kanustivat riskinottoon sijoitusmarkkinoilla.

Riskillisten omaisuuserien nousu vauhdittui jälleen syksyllä, kun FED yllätti markkinat ja ilmoitti toistaiseksi pidättäytyvänsä niin sanotun määrällisen elvytyksen vähentämisestä. Yhdysvaltain ja Saksan pitkät korot laskivat selvästi kesän huipputasoilta. Edes Yhdysvaltain liittovaltion budjetitikiasta ja hallinnon sulkeminen lokakuun alussa eivät aiheuttaneet merkittäviä häiriöitä markkinoilla.

Pääomaisuusluokista osakkeet menestyivät vuonna 2013 selvästi parhaiten. Teollisuusmaiden osakekurssit nousivat euromääräisesti keskimäärin yli 19 prosenttia. Kehittyvät markkinat kärsivät kasvun rakenteellisesta hidastumisesta sekä rahatalouden kiristymiseen liittyvistä peloista. Kehittyvien talouksien osakkeiden hinnat laskivat euroissa keski-määrin lähes seitsemän prosenttia. Korkosijoituksissa euro-alueen valtionlainat tuottivat 2,2 prosenttia. Valuuttamarkkinoilla euro vahvistui suhteessa kaikkiin päävaluuttoihin. Yhdysvaltain dollari heikkeni euroon nähden 4,4 prosenttia, Ison-Britannian punta 2,1 prosenttia ja Japanin jeni peräti 20,8 prosenttia.

Euroopan talouskriisi leimasi vahvasti Euroopan kiinteistömarkkinoita vuonna 2013, jolloin Etelä-Euroopan, Espanjan, Portugalin ja erityisesti Kreikan kiinteistömarkkinat olivat syvässä lamassa. Näillä Etelä-Euroopan markkinoilla kauppoo tekivät lähinnä spekulatiiviset riskisijoittajat. Iso-Britannian sekä Saksan markkinoilla oli aktiviteettia, kun instituutiosijoittajat etsivät turvasatamaa rahoilleen kysy-

tyillä osamarkkinoilla sijaitsevista laatukiinteistöistä. Lontoossa arvokiinteistöjen hinnat nousivat vahvan kansainvälisen sijoittajakysynnän siivittämänä, tuottotasojen painuessa joissain kohteissa jo talouskriisiä edeltävälle tasolle. Saksassa kiinteistömarkkinat olivat vakaat paikallisten kiinteistösi-joitajien etsiessä vakaata kassavirtaa sijoituksilleen. Monissa kiinteistöhankkeissa rahoituksen saatavuus oli pullonkaulana.

Suomen kiinteistösijoitusmarkkinoiden tunnelma piristyi hieman vuoden 2013 loppupuolella. Sijoituskysyntä kohdisti erityisesti hyviin prime -kiinteistöihin, joista käydään tarjouskilpailuja. Taloudellisen epävarmuuden ja heikkojen vuokramarkkinoiden johdosta riskipitoisemmat kohteet hinnoitellaan erittäin varovasti ja kysyntä niitä kohtaan on vähäistä. Rahoitusmarkkinat ovat jatkuneet haastavina, mutta oikeanlaisille projekteille on saatavilla rahoitusta kohtuullisin ehdoin. Toteutuneiden kauppoojen lukumäärät olivat edelleen matalalla tasolla, vaikkakin vuodelle mahtui useampia merkittäviä kiinteistökauppooja. Toimitilavuokramarkkinoilla oli kohtuullisesti aktiviteettia vuoden aikana, mutta kysyntä-tarjontatilanne säilyi haastavana erityisesti pääkaupunkiseudun toimistomarkkinoilla.

Konsernirakenne

LähiTapiola Henkiyhtiön konserniin sisältyivät emoyhtiön lisäksi 26 (25) asunto- ja kiinteistöyhtiötä ja 5 (5) muuta yhtiötä, jotka eivät harjoita liiketoimintaa.

Osakkuusyhtiöitä ovat LähiTapiola Pankki Oyj, Tieto-Tapiola Oy, Tapiolan Alueen kehitys Oy, LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy ja 3 (3) kiinteistöyhtiötä sekä 2 (2) muuta yhtiötä, jotka eivät harjoita liiketoimintaa.

Konsernitiilinpäätös

LähiTapiola Henkiyhtiön emoyhtiön ja konsernin vakuutus-toiminnan luvut ovat samat. Konsernin voitto tilikaudelta oli 12 690 961,00 (14 779 388,22) euroa ja taseen loppusumma 3 639 532 904,35 euroa (3 345 755 899,77).

Henkivakuutusliiketoiminta

Vakuutusmaksutulo

LähiTapiola Henkiyhtiön vakuutusmaksutulo oli 423,3 miljoonaa euroa (326,5 milj. €), jossa oli nousua 29,7 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Finanssialan Keskusliiton (FK) henkivakuutuksen maksutulotilaston mukaan koko alan henkivakuutuksen maksutulo ilman vastuusiirtoja nousi 40,0 prosenttia. Alan maksutulo ilman kapitalisaatiosopimusta kasvoi 22,9 prosenttia LähiTapiola Henkiyhtiön maksutulon kasvaessa 23,2 prosenttia. LähiTapiola Henkiyhtiön henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo nousi 48,4 prosenttia 324,0 miljoonaan euroon (218,3 milj. €). Yksilöllisen henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo nousi 44,1 prosenttia 231,3 miljoonaan euroon (160,5 milj. €). Työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen maksutulo oli 10,1 miljoonaa euroa (7,9 milj. €), jossa oli nousua 27,9 prosenttia. Muun ryhmähenkivakuutuksen maksutulo nousi 13,4 prosenttia ja oli 37,8 miljoonaa euroa (33,4 milj. €). Sijoitussidonnaisen kapitalisaatiosopimuksen maksutulo nousi 170,1 prosenttia 44,8 miljoonaan euroon (16,6 milj. €).

LähiTapiola Henkiyhtiön eläkevakuutusten maksutulo aleni 8,2 prosenttia 99,2 miljoonaan euroon (108,1 milj. €). Yksilöllisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksutulo aleni 3,9 prosenttia ja oli 64,7 miljoonaa euroa (67,3 milj. €). Ryhmä-

eläkevakuutuksen maksutulo aleni 15,6 prosentilla 34,5 miljoonaa euroon (40,9 milj. €).

Finanssialan Keskusliiton mukaan LähiTapiola Henkiyhtiön maksutulon markkinaosuus oli 7,9 prosenttia (8,5 %) ja vakuutussäästöjen markkinaosuus oli 7,7 prosenttia (7,8 %).

Maksetut korvaukset

LähiTapiola Henkiyhtiön maksetut korvaukset nousivat 1,7 prosenttia 288,6 miljoonaan euroon (283,7 milj. €). Säästösummien takaisinmaksut alenivat 22,7 prosenttia ja olivat 71,7 miljoonaa euroa (92,6 milj. €). Takaisinostojen määrä oli 59,7 miljoonaa euroa (41,2 milj. €), missä oli nousua 44,7 prosenttia edellisvuoteen nähden. Muiden maksettujen korvausten määrä nousi 5,0 prosenttia 157,3 miljoonaan euroon (149,9 milj. €).

Liikekustannussuhde ja liikekulut

Tuloslaskelman liikekulut nousivat 9,9 prosenttia 43,5 miljoonaan euroon (39,6 milj. €). Korvaustoiminnan hoitokulut olivat 5,5 miljoonaan euroon (5,1 milj. €). Sijoitustoiminnan hoitokulut olivat 5,2 miljoonaa euroa (4,6 milj. €).

Kuormitustuloon suhteutettu liikekustannussuhde oli 138,3 prosenttia (131,9 % vertailukelpoinen 136,8 %). Mikäli integraatiokulujen vaikutus liikekustannussuhteeseen eliminoidaan, olisi liikekustannussuhde ollut 135,9 prosenttia. Edellisvuoden kuormitustuloon nähden kuormitustulo nousi 4,9 prosenttia. Vertailukelpoinen kuormitustulon kasvu oli 8,2 prosenttia. Kuormitustulolla katettavat liikekustannukset, ilman jälleenvakuutuspalkkioita sekä sijoitustoiminnan hoitokuluja, nousivat 10,0 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Mikäli liikekulujen kattamiseen käytettävät, mutta tunnuslukuihin sisällymättömät sijoitusrahastojen palkkionpalautukset olisi huomioitu tunnusluvussa ja integraatiokulut eliminoitu, olisi kokonaisliikekustannussuhde ollut 129,2 prosenttia (127,1 % vertailukelpoinen 131,1 %).

Muut tuotot ja kulut

LähiTapiola Henkiyhtiön liitännäistoimintaa/palvelumyyntiä oli myynti ja asiakaspalvelut yksityistalouksille sekä verkko-liiketoimintapalveluiden tarjoaminen LähiTapiola Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiön, LähiTapiola Pankki Oy:n (elokuun 2013 loppuun saakka) ja LähiTapiola Varainhoito Oy:n tuotteille.

Edellä mainittujen palveluiden tuottamisesta saadut tuotot sisältyvät tuloslaskelmaerään muut tuotot ja niiden tuottamisesta aiheutuneet kulut sisältyvät tuloslaskelmaerään muut kulut. Liiketoimet on toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin.

Muiden tuottojen ja kulujen nettomäärä oli -7,8 miljoonaa euroa (-0,2 milj. €). Muihin kuluihin sisältyy viiden miljoonan euron kertaluontoinen erä liittyen Duon kannansiirron kirjanpidolliseen käsittelyyn.

Vastuuvelka

LähiTapiola Henkiyhtiön vastuuvelan määrä oli tilikauden päättyessä 3 387,4 miljoonaa euroa (3 107,6 milj. €), josta varsinaisen takuutuottoisen vakuutusteknisen vastuuvelan määrä oli 2 250,2 miljoonaa euroa (2 247,8 milj. €). Sijoitus-sidonnaisten vakuutusten vastuuvelan määrä oli 1 137,3 miljoonaa euroa (859,8 milj. €). Sijoitussidonnaisen vastuuvelan osuus koko vastuuvelasta oli 33,6 prosenttia (27,7 %).

ja takuutuottoisen vastuuvelan osuus oli 66,4 prosenttia (72,3 %).

Sijoitustoiminta käyvin arvoin

LähiTapiola Henkiyhtiön sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin olivat 121,6 miljoonaa euroa (229,3 milj. €) eli 4,6 prosenttia (9,2 %). Sijoitustoiminnan viiden vuoden keskimääräinen vuotuinen tuotto oli 5,9 prosenttia ja kymmenen vuoden tuotto 5,5 prosenttia.

Sijoitukset käyvin arvoin olivat 2 731,1 miljoonaa euroa (2 712,0 milj. €). Vuonna 2013 noteerattujen osakkeiden ja lainojen painot hieman nousivat allokaatiossa joukkovelkakirjojen laskiessa.

Osakesijoitukset

Osakesijoitukset olivat 658,3 miljoonaa euroa (538,0 milj. €) eli 24,1 prosenttia (19,8 %) sijoituksista. Suomalaisten osakkeiden osuus oli 11,8 prosenttia (15,4 %) noteeratuista suorista osakesijoituksista, joita oli 465,1 miljoonaa euroa (353,1 milj. €). Osakesijoitusten tuotto oli 16,5 prosenttia (17,9 %).

Korkosijoitukset

Korkosijoitukset olivat 1 555,3 miljoonaa euroa (1 637,3 milj. €) eli 56,9 prosenttia (60,4 %) sijoituksista. Valtiolainojen osuus korkosijoituksista oli 21,9 prosenttia (30,1 %), yritysten joukkovelkakirjojen, vakuudellisten yrityslainojen ja muiden julkisyhteisöjen lainojen osuus 75,3 prosenttia (68,1 %) ja rahamarkkinasijoitusten 2,8 prosenttia (1,8 %). Salkun korkoriskiä kuvaava mittari eli niin sanottu modifioitu duraatio oli 3,4 (4,6) vuotta. Korkosijoitusten tuotto oli 1,4 prosenttia (8,7 %).

Kiinteistöisijoitukset

Kiinteistöisijoitukset olivat yhteensä 517,6 miljoonaa euroa (528,9 milj. €) eli 19,0 prosenttia (19,5 %) sijoituksista. Kiinteistöisijoituksista suorien kiinteistöisijoitusten osuus oli 76,7 prosenttia (80,6 %) ja epäsuorien kiinteistöisijoitusten eli sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten osuus oli 23,3 prosenttia (19,4 %). Kiinteistöjen tuotto käyvin arvoin oli 2,4 prosenttia (4,6 %). Kiinteistöisijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotto oli 0,1 prosenttia (3,6 %). Suorat kiinteistöisijoitukset tuottivat 3,1 prosenttia (4,9 %). Kiinteistöjen keskimääräinen vajakäyttöaste oli 13,4 prosenttia (10,3 %).

Muut sijoitukset

Muiden sijoitusten käypä arvo oli 0,0 miljoonaa euroa (7,9 milj. €). Muiden sijoitusten osuus koko sijoituskannasta on 0,0 prosenttia (0,3 %). Muiden sijoitusten tuotto oli -2,3 prosenttia (0,2 %).

Tulos ja tuloksen käyttö

LähiTapiola Henkiyhtiön liikevoitto oli 37,0 miljoonaa euroa (30,4 milj. €). Riskiliikkeen tulos ilman etuusperusteista ryhmäeläkevakuutusta oli 11,1 miljoonaa euroa (11,3 milj. €). Kustannusliikkeen tulos oli 13,6 miljoonaa euroa (-10,8 milj. €) tappiollinen ja korkoliikkeen tulos oli 72,2 miljoonaa (84,9 milj. €) euroa voitollinen. Liikevoittoon vaikuttavat muut erät heikensivät tulosta 32,6 miljoonaa euroa (-55,0 milj. €). Edellä mainittuun summaan sisältyy vastuuvelan korkotäydennystä 36,8 miljoonaa euroa (48,5 milj. €).

Tilikauden tuloksesta asiakashyvityksiin siirrettiin yhteensä 12,3 miljoonaa euroa (10,8 milj. €). Tulevien lisäetujen vastuu kasvoi 8,0 miljoonalla eurolla (16,4 milj. €). Tulevien lisäetujen vastuuseen on varattuna 80,6 miljoonaa euroa (72,6 milj. €).

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaisen ns. kohtuusperiaatteen mukaan vakuutusyhtiön on, mikäli yhtiön vakavaraisuus sen sallii, palautettava kohtuullinen osa ylijäämästä lisäetuina sellaisille vakuutuksille, joilla on oikeus ylijäämän perusteella jaettaviin lisäetuihin.

LähiTapiola Henkiyhtiö soveltaa kohtuusperiaatetta siten, että se käyttää ylijäämänsä pääosin lisäetuihin ja vakavaraisuuden vahvistamiseen sekä maksaa riskipääoman merkitsijöille markkinaehtoisen tuoton.

Tilinpäätöksen laatimisperiaate -liitetiedossa on annettu selvitys kohtuusperiaatteen soveltamisesta ja lisäetujen jakamista koskevista tavoitteista sekä kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2004 – 2013.

Takuupääoma

LähiTapiola Henkiyhtiön takuupääoma on yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään 19 990 812,50 euroa ja enintään 79 963 250 euroa, jaettuna vähintään 396 250 ja enintään 1 585 000 nimetylle henkilölle asetettuun takuusuuteen. Takuupääoman määrä oli tilikauden päättyessä 32 036 005,12 euroa. Takuusuudet tuottavat yhtäläisen oikeuden yhtiöön.

Takuupääoman omistajat ja näiden osuudet takuupääomasta olivat 31.12.2013 seuraavat:

	Takuuosuuksia	Osuus %
LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö	627 000	98,7
LähiTapiola Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö (1.1.2014 alkaen Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo)	8 000	1,3
Yhteensä	635 000	100,0

Pääomalaina

LähiTapiola Henkiyhtiöllä on toistaiseksi voimassa olevat pääomalainasopimukset LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön kanssa. Pääomalainasopimusten yhteismäärät ovat 55 000 000 euroa. Lainoilla ei ole vakuutta.

Pääomalainojen pääasialliset lainaehdot on kerrottu taseen liitetiedoissa liitteessä 18.3 Pääomalainat.

Vakavaraisuus

LähiTapiola Henkiyhtiön toimintapääoma, joka kuvaa määrää jolla vakuutusyhtiön varat ylittävät velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset oli 486,5 miljoonaa euroa (473,6 milj. €) ja toimintapääoman vähimmäismäärä oli 133,1 miljoonaa euroa (124,1 milj. €). Toimintapääomasuhde eli toimintapääoman määrä suhteessa sen vähimmäismäärään oli 3,7-kertainen (3,8-kertainen). Vakavaraisuuspääoma oli 578,0 miljoonaa euroa (550,0 milj. €). Vakavaraisuusaste oli 23,7 prosenttia (23,0 %).

Vakuutus- ja rahoitusryhmittymän vakavaraisuus

LähiTapiola-ryhmä on rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain tarkoittama ryhmittymä. Vakuutus- ja rahoitusryhmään kuuluvat vakuutusalan yritykset ovat: LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö ja sen konsolidoimaton tytäryhtiö Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva; 19 alueellista vahinkovakuutusyhtiötä, LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö; rahoitusalan yritykset: LähiTapiola Pankki Oyj ja sen tytäryhtiö LähiTapiola Varainhoito Oy sekä ICT- palveluyritys Tieto-Tapiola Oy. LähiTapiola-ryhmän johdossa oleva yritys on LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö. Ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena toimi Finanssivalvonta.

Vakuutus- ja rahoitusryhmittymän vakavaraisuuslaskelma

	31.12.2013 Milj. euroa	31.12.2012 Milj. euroa
Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen omien varojen määrä	1 162,5	1 175,6
Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen ja ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten välisen monikerkeisen pääoman käyttö	-221,7	-134,3
Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen oikaistu omien varojen määrä	940,8	1 041,4
Tytär- ja omistusyhteisyyksinä olevien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten omien varojen yhteenlaskettu määrä	543,9	337,6
Monikerkeinen pääoman käyttö	-90,7	-87,9
Rahoitus- ja vakuutusalan tytäryhtiö- ja omistusyhteisyyksien omien varojen oikaistu määrä	453,1	249,8
Ryhmittymän omat varat	1 393,9	1 291,1
Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen omien varojen vähimmäismäärä	142,1	166,2
Rahoitus- ja vakuutusalan tytäryhtiö- ja omistusyhteisyyksien yhteenlaskettu omien varojen vähimmäismäärä	200,5	200,8
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä	422,6	367,0
Ryhmittymän vakavaraisuus	971,3	924,2
Ryhmittymän vakavaraisuusuhde	3,3	3,5

Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta edellyttää, että ryhmittymän omien varojen määrän on jatkuvasti oltava vähintään yhtä suuri kuin ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä. Laskelman perusteella voidaan todeta, että ryhmän vakavaraisuus on 3,3 (3,5) -kertainen minimimääräänsä nähden.

Riskiasema

LähiTapiola Henkiyhtiön hallituksella on kokonaisvastuu riskienhallinnasta. Hallitus määrittää eri toimintojen riskienhallinnan tavoitteet, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Yhtiössä laaditaan vuosittain sijoitus- ja riskienhallintasuunnitelmat, jotka hyväksytään hallituksessa. Hallitus seuraa säännöllisesti riskienhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä.

Liiketoimintayksiköt tunnistavat ja analysoivat toimintaa tai tavoitteita uhkaavat riskit sekä strategia- ja vuosisuunnittelun yhteydessä että päivittäisessä toiminnassa. Riskeihin varautumisen tärkeys arvioidaan analysoimalla niiden toteutumisen todennäköisyyden lisäksi mahdollisesta realisoitumisesta aiheutuvia vaikutuksia. Toimitusjohtaja ja liiketoimintayksikköjen johtajat vastaavat omaan toimintaansa liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta.

Riskienhallinnan valvonta on vastuutettu aina muulle kuin operatiivisesta toiminnasta vastaavalle taholle. Sisäinen tarkastus tukee johtoa ja hallitusta valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisessa ja kehittämisessä. Hallinto- neuvostojen yhteistyövaliokuntaa avustava Tarkastusvaliokunta valvoo ja arvioi osaltaan riskejä.

Toiminnan merkittävimmät riskit ovat sijoitustoimintaan liittyvät markkinariskit, henkivakuutus-toiminnan vakuutusriskit, operatiiviset riskit sekä toimintaympäristön ja strategisen tahtotilan riskit. Markkinariski johtuu varojen markkina-arvojen vaihtelusta, sisältäen muun muassa korkojen, osakekurssien tai valuuttakurssien muutoksen aiheuttaman vaihtelun. Henkivakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit ovat kuolevuuteen, eliniän pituuteen ja sairastuvuuteen liittyvät riskit sekä asiakaskäyttäytymiseen liittyvät sopimusten ja vakuutusmaksujen keskeytymisen riskit. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Toimintaympäristön ja strategisen tahtotilan riskit sisältävät muun muassa yleiseen toimintaympäristöön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksiin, kilpailuun ja kilpailijoihin sekä strategian sisältöön liittyvät riskit.

Riskienhallinnasta ja merkittävimmistä riskeistä kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa Riskit ja riskienhallinta-osiossa.

LähiTapiola Henkiyhtiön hallinto ja johtaminen

LähiTapiola Henkiyhtiö on antanut toimintakertomuksesta erillisenä selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin suosituksen 54 mukaisella tavalla (15.6.2010). Hallinnoinnissa noudatetaan hyvää hallinnointitapaa, joka perustuu vakuutusalaan koskevaan lainsäädäntöön sekä Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin ja ohjeisiin. LähiTapiola hallintojärjestelmää koskevia tietoja on myös laajemmin saatavilla yhtiön Internet-sivuilta www.lahitapiola.fi

Yhtiökokous

LähiTapiola Henkiyhtiön yhtiökokous oli 15.5.2013. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2012, päätettiin yhtiön tuloksen käyttämisestä sekä valittiin yhtiön tilintarkastaja. Kokouksessa vahvistettiin hallintoneuvoston jäsenten lukumäärä sekä valittiin uudet jäsenet.

LähiTapiola Henkiyhtiön hallintoneuvoston erovuoroisista jäsenistä valittiin uudelleen Reima Ala-Salmi (ylitarkastaja, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto), Hans Böhling (toimitusjohtaja, HLB Foods Oy), Bengt Jansson (filosofian maisteri), Jouni Jyrinki (toiminnanjohtaja, MTK), Arttu Laine (toimitusjohtaja, Osuuskauppa KPO), Riitta Laitila (apteekkar, Kokkolan Keskusapteekki) Saara Lampelo (toimitusjohtaja, Acasiatrade Oy), Leena Olkonen (henkilöstöjohtaja, SOK), Eeva Parkkivaara-Anttinen (hallituksen puheenjohtaja, Oy Machine Tool Co) ja Ulla-Maija Tolonen (kauppaneuvos).

Uusina jäseninä valittiin Antti Määttä (toimitusjohtaja, Osuuskauppa Keskimaa), Sami Tolvanen (yhteyspäällikkö, LähiTapiola Keski-Suomi) ja Ralf Wickström (vakuutusneuvos), joista viimeksi mainittu 1.7.2013 alkaen, mihin ajankohtaan saakka hän on toiminut yhtiön hallituksen jäsenenä.

Tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab, jonka vastuullisena tilintarkastajana toimii Mikko Haavisto, KHT.

Yhtiökokouksessa päätettiin lisäksi osittaisesta vakuutuskannan vastaanottamisesta Henkivakuutusosakeyhtiö Duosta LähiTapiola Henkiyhtiöön 1.7.2013.

Hallintoneuvosto

LähiTapiola Henkiyhtiön hallintoneuvosto piti järjestäytymiskokouksensa 5.6.2013. Kokouksessa valittiin hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin kauppatieteiden lisensiaatti Jouko Havunen. Hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtajaksi valittiin EL-kori Oy:n toimitusjohtaja Marjut Nordström, 2. varapuheenjohtajaksi Suomen Mielenterveysseuran toiminnanjohtaja Marita Ruohonen ja 3. varapuheenjohtajaksi vakuutusneuvos Ralf Wickström.

Hallintoneuvosto kokoontui viisi kertaa. Kokouksiin osallistui keskimäärin 72,6 prosenttia jäsenistä. Hallintoneuvoston jäsenille maksetut palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahallainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuitoumukset ovat tuloslaskelman liitteessä 3.

Hallintoneuvoston valiokunnat

Yhteistyövaliokunta

LähiTapiola Vahinkovakuutuksen ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallintoneuvostojen puheenjohtajista muodostuvan yhteistyövaliokunnan järjestäytymiskokous pidettiin 5.6.2013. Yhteistyövaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Antti Lemmetyinen ja varapuheenjohtajaksi Jouko Havunen.

Yhteistyövaliokunta kokoontui 11 kertaa. Kokouksiin osallistui keskimäärin 95,9 prosenttia jäsenistä.

Yhteistyövaliokunnan tarkastusvaliokunta

Yhteistyövaliokunnan tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Jouko Havunen (pj), Pauliina Haijanen ja Marjut Nordström.

Tarkastusvaliokunta kokoontui kuusi kertaa. Kokouksiin osallistui keskimäärin 88,9 prosenttia jäsenistä.

Yhteistyövaliokunnan palkitsemisvaliokunta

Yhteistyövaliokunta perusti 15.1.2013 erillisen palkitsemisvaliokunnan, jonka tehtävänä on avustaa yhteistyövaliokuntaa sen työjärjestyksen mukaisissa ryhmän ylimmän johdon palkitsemisasiossa. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana ajalla 15.1.2013 – 5.6.2013 toimi sosiaalineuvos Antti Lemmetyinen ja jäseninä toimitusjohtaja Jouko Virranniemi ja toimitusjohtaja Hans Böhling. Yhteistyövaliokunnan järjestäytymiskokouksessa 5.6.2013 valittiin palkitsemisvaliokunnan jäseniksi Antti Lemmetyinen (pj), Jouko Virranniemi ja Ralf Wickström.

Palkitsemisvaliokunta kokoontui neljä kertaa. Kokouksiin osallistui keskimäärin 91,7 prosenttia jäsenistä.

Hallitus

Hallintoneuvoston 7.2.2012 tekemän päätöksen mukaan seuraavalla kolmivuotiskaudella, 2013 – 2015, hallitusten jäsenten lukumäärä on kahdeksan 30.6.2013 saakka ja tämän jälkeen toimikauden loppuun seitsemän. Tämän lisäksi hallituksen jäsen Ralf Wickström ilmoitti eroavansa hallituksen jäsenyydestä 30.6.2013. Hallitusten jäseniä kesäkuun 2013 loppuun asti olivat kolme LähiTapiola-ryhmän liiketoiminnoista vastaavaa yhtiöryhmän johtajaa, kaksi alueyhtiöiden edustajaa, yksi lähivakuutuksen sekä yksi Tapiolan nimeämä jäsen.

Hallituksen jäsenet 1.1.2013 alkaen

- pääjohtaja Erkki Moisander, puheenjohtaja
- Asmo Kalpala, hallituksen jäsen 1.1. – 30.6.2013
- Ralf Wickström, hallituksen jäsen 1.1. – 30.6.2013

- yhtiöryhmän johtaja Harri Lauslahti
- yhtiöryhmän johtaja Jari Sundström, varapuheenjohtaja
- yhtiöryhmän johtaja Jari Eklund
- toimitusjohtaja Marjatta Leiviskä (LähiTapiola Lappi Keskinäinen Vakuutusyhtiö)
- toimitusjohtaja Pentti Kuusela (LähiTapiola Pirkanmaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö)

Hallitus kokoontui 20 kertaa. Kokouksiin osallistui 93,4 prosenttia jäsenistä. Hallitukselle maksetut palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vastuusitoumukset ovat tuloslaskelman liitteessä 3.3.2.

Toimitusjohtaja

LähiTapiola Henkiyhtiön toimitusjohtajana toimii kauppatieteiden maisteri Minna Kohmo. Varatoimitusjohtaja on diplomi-insinööri, SHV Janne Pesonen.

Toimitusjohtajalle maksetut palkat ja luontoisedut olivat yhteensä 386 118 euroa johon sisältyi tulospalkkio 143 087 euroa. Johdon tulospalkkio perustuu toisaalta yhtiökohtaisten kolmen vuoden strategisten tavoitteiden (määrä enintään 30 prosenttia) sekä toisaalta vuositavoitteiden (määrä enintään 40 prosenttia) toteutumiseen. Toimitusjohtajan eroamisikä on 63 vuotta. Toimisuhteen ennaaikaisesta päättymisestä on sovittu 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Valvova viranomainen

LähiTapiola Henkiyhtiö on julkisen valvonnan alainen Henkiyhtiö, jota valvoo Suomen Pankin yhteydessä toimiva Finanssivalvonta. Finanssivalvonta valvoo ja tarkastaa, että vakuutuslaitokset noudattavat lakia ja hyvää vakuutustapaa ja käyttävät toiminnassaan asianmukaisia menettelytapoja. Se seuraa ja arvioi valvottaviensa taloudellista asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintatavallisia sekä toimintaympäristön muutoksia.

Henkilöstö

Henkilöstö on työsuhteessa sekä LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiöön että LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiöön. Tilikauden aikana ryhmäpalvelut tuottivat palvelut LähiTapiola-ryhmän eri juridisille yhtiöille, LähiTapiola Vahinkovakuutus tuotti keskitetyt hallinto- ja vastaavat palvelut ja LähiTapiola Henkiyhtiö myynti ja asiakaspalvelut yksityistalouksille sekä verkkoliiketoimintapalvelut. Palveluntuottajien ja niitä tarvitsevien yhtiöiden kesken on tehty yhteisistä palveluista ostopalvelusopimukset.

LähiTapiola Pankin ja S-Pankin yhdistymisen valmisteluun liittyen pankkityötä pääasiallisesti tehnyt LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön ja LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön palveluksessa ollut henkilöstö (190 henkilöä) siirtyi 31.8.2013 liikkeenluovutuksella LähiTapiola Pankki Oyj:n palvelukseen. Henkilöt siirtyivät LähiTapiola Pankkiin vanhoina työntekijöinä.

Henkiyhtiön toiminnolle palkkasummien suhteessa jaettu henkilömäärä oli keskimäärin 405 henkeä (474 henkeä). Henkiyhtiön yksiköiden henkilömäärä oli keskimäärin 143 henkeä (163 henkeä). Tilikauden aikana toteutetut organisaatiomuutokset (ks. Tilikauden tapahtumia) selittää henkilömäärän alentumista edellisvuoteen nähden.

Palkitseminen

LähiTapiola Henkiyhtiössä noudatetaan LähiTapiola-ryhmän palkka- ja palkitsemisjärjestelmiä. Järjestelmät suunnitellaan ja valmistellaan henkilöstöpalveluiden johdolla yhteistyössä talous- ja riskienhallintapalveluiden, lakiasianpalveluiden sekä liiketoiminnan edustajien kanssa mukaan lukien alueyhtiöiden ja hallintoneuvostojen yhteistyövaliokunnan edustus. Tarvittaessa käytetään ulkopuolisia asiantuntijapalveluita. LähiTapiola-ryhmän palkka- ja palkitsemispolitiikasta sekä palkitsemisjärjestelmistä päättää hallintoneuvostojen yhteistyövaliokunta pääjohtajan sekä hallituksen jäsenten osalta. Muiden osalta päätökset tehdään yhtiöiden hallituksissa.

Johdon palkkiot perustuvat yhtiöryhmän strategiaan. Mittarit perustuvat toiminnan tavoitteiden tunnuslukuhiin. Palkkio määräytyy edellä mainittujen tekijöiden toteumasteen, toimeen perustuvan maksimipalkkioprosentin ja vuosipalkan tulona. Maksimipalkkioprosentit vaihtelevat välillä 30–120.

Toimihenkilöiden tulospalkkion määrä on enintään seitsemän prosenttia vuosipalkasta lukuun ottamatta joitakin sijoitus- ja varainhoitotoiminnassa sekä riskienhallinnassa toimivia asiantuntijoita, joiden maksimipalkkio voi olla enintään 83 prosenttia vuosipalkasta. Tavoitteet johdetaan yhtiöryhmän strategiasta ja liiketoiminnallisista tavoitteista, ja ne voivat olla joko tiimi- tai yksilökohtaisia. Tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan tuloseskusteluissa. Myyntiorganisaation palkkausjärjestelmissä on erilaisia tuloksellisuudesta palkitsevia osia, joiden osuus vaihtelee muutamasta prosentista noin puoleen kokonaispalkasta.

Osalla ryhmän sijoitusorganisaatioon kuuluvista henkilöistä on edellisellä strategiajaksolla ollut oma pitkän aikavälin tulospalkkiomalli, jossa palkkio määräytyi kolmen vuoden jaksolla indeksiin verrattavien sijoitustuottojen perusteella ja josta maksetaan viivästettyä erää vielä vuoteen 2015 asti. Palkkiotasojen vaihteluväli oli vuositasona 10–33 prosenttia vuosipalkasta. Tämän palkkiojärjestelmän voimassa ollessa vuosipalkkion maksimitasot olivat enintään 50 prosenttia vuosipalkasta.

Lisäksi LähiTapiola-ryhmän vuonna 1991 perustettuun henkilöstörahastoon siirretään vuosittain toteutuneiden tavoitteiden mukainen voittopalkkioerä, joka määräytyy henkilöstörahastolain mukaisesti pääosin yhtiöiden tulosten, tehokkuuden ja kasvun perusteella. Voittopalkkiosirto on vähennetty ennakkoarvion mukaisena tilikauden tuloksesta.

LähiTapiola-ryhmän johdon ja ylempien toimihenkilöiden palkat perustuvat finanssitoimialan benchmarking-tietoa hyödyntäen tehtyyn Hay -vaativuusarviointiin ja pisteytykseen.

Tilikauden tapahtumia

LähiTapiola ryhmässä käynnistyi uusi strategia vuonna 2013. Strategiakauden tärkeimpänä tavoitteena henkiyhtiössä on asiakasmäärän ja liiketoiminnan volyymin kasvattaminen. LähiTapiola-ryhmän muodostumisen myötä laajentunut ryhmän asiakaskunta tarjoaa tähän hyvät mahdollisuudet. Kasvun ohjaaminen kannattavasti on tärkeää. Toisena tärkeänä tavoitteena on liikelukuhityksen nousun taittaminen ja tehokkuuden lisääminen erityisesti Solvenssi II vakavaraisuuskehikon vaatimalle tasolle.

Merkittävä liiketoiminnallinen muutos oli toiminnallinen siirtyminen uuteen alueyhtiörakenteeseen alkuvuodesta 2013. 19 alueyhtiötä ja pääkaupunkiseudun (PKS) alue muodostavat henkiyhtiön tärkeimmän jakelukanavan. Aktiivinen yhteistyö alueyhtiöiden kanssa on tuottanut tulosta mikä näkyy maksutulon kasvuna.

Ryhmärakenteen uudistuminen on teettänyt töitä myös henkiyhtiössä esimerkiksi jakeluyhteistyön toimintamallien uudistaminen ja brändiuudistuksen vaatimat työt asiakasviestintään.

Tilikauden aikana tuotiin markkinoille uusia tuotteita. Reilumpi Asuntolainavakuutus antaa turvaa kuoleman ja/tai pysyvän työkyvyttömyyden varalle asiakkaan valitseman vakuutusturvan mukaisesti. LähiTapiola Asuntosijoitus Prime on sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus, jossa sijoitettava vähimmäissumma on 50 000 euroa. Asuntosijoitus Prime saavutti suuren suosion ja myyntiin varattu 30 miljoonan euron erä myytiin loppuun kolmessa kuukaudessa. Vuoden 2013 alussa otettiin käyttöön vakavan sairauden asiakasetu nuorille asiakkaille, mikä hyödyttää tämän asiakassegmentin palvelua merkittävästi.

LähiTapiola Henkiyhtiössä tehtiin vuonna 2013 henkilöstön osaamiskartoitus jonka tuloksena tunnistettiin tärkeimmät osaamisalueet sekä toimenpiteet osaamisen varmistamiseksi. Lisäksi otettiin käyttöön henkilöstösuunnittelun työkalu jonka avulla resurssitarpeita pystytään paremmin ennakoimaan. Yhtiössä aloitettiin syksyllä myös etätyö-pilotti sekä työhyvinvointilähtetillä toiminta.

Tilikauden aikana toteutettiin organisaatiomuutoksia. Vuoden 2013 alussa yksityistapaturma- ja matkakorvauspalveluiden hoito siirrettiin takaisin LähiTapiola Vahinkovakuutukseen. Liiketoiminnan kehittäminen siirrettiin linjaorganisaattiorakenteeseen vakuutuspalveluiden alle. Lisäksi Henkiyhtiön aktuaaripalvelut siirtyivät yhtiöryhmän keskitetyistä palveluista henkiyhtiön organisaatioon.

LähiTapiola Henkiyhtiö on mukana Aalto-yliopiston ja Tampereen Teknillisen yliopiston Leadership in the Production of services (Leaps) -hankkeessa, jossa kehitetään tuotteistamisen johtamisen malleja.

Omnibus II -direktiivi, jolla muutettiin Solvenssi II -direktiiviä, hyväksyttiin marraskuussa 2013. Solvenssi II -direktiiviä ja siihen liittyvää vakioitua raportointia ryhdytään soveltamaan 1.1.2016 alkaen. Finanssivalvonta saattaa 1.1.2014 saattanut voimaan Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) 31.10.2013 julkaisemat kansallisille valvojille annetut ohjeet. Finanssivalvonta suosittelee ohjeissaan, että ohjeiden soveltamisalaan kuuluvat yhteisöt noudattavat edellä mainittuja EIOPAn ohjeita, joilla valmistautaan Solvenssi II:n voimaantuloon 1.1.2016. Ohjeet koskevat vakuutusyrityksen hallinnon järjestämistä mukaan lukien riskiarvio (aikaisemmin ORSA), sisäisten mallien ennakkoarviointien kriteerejä sekä valvojalle toimitettavaa raportointia. Henkiyhtiössä jatketaan Solvenssi II -direktiiviin valmistautumista ohjeistusten pohjalta osana LähiTapiola-ryhmän valmistatusta.

Luonnos Vakuutuslaskentastandardiksi (IFRS 4), nk. Exposure Draft, ED, julkaistiin 30.7.2010, jonka kommentointiaika IASB:lle päättyi 30.11.2010. International Accounting Standards Boardin (IASB) julkaisi 20.6.2013 tarkistetun standardiluonnoksen (Revised Exposure Draft). Standardi annettaisiin vuoden 2015 alkupuolella ja se astuisi

voimaan vuoden aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua tästä eli vuonna 2018.

Vastuullisuus

Keskinäisenä yhtiönä LähiTapiola Henkiyhtiö on asiakkaidensa omistamana ensisijaisesti vastuussa asiakkailleen. LähiTapiola pyrkii toiminnassaan kestäviin ratkaisuihin, avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen.

LähiTapiolan yhteiskuntavastuun lähtökohtana ovat yhtiöryhmän erilaiset roolit ja vaikutukset yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Hallitus on vahvistanut yhtiöryhmälle yhteiset vastuullisuuseriaatteen. Käytännön tekemistä ohjaavat vastuullisuuslupaukset asiakkaille, henkilöstölle, ympäristölle sekä lähiyhteisöille ja yhteiskunnalle. Pääteemana on ihmisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen koko elämänkaaren ajalta, pääkohderyhminä nuoret ja seniorit.

Yhtiöryhmässä pyritään jatkuvasti parantamaan tuotteiden ja palvelujen ymmärrettävyyttä ja selkeäkielisyyttä. Henkilöstön osaamisen ja asiantuntijuuden kehittämiseen panostetaan, jotta varmistetaan luotettavien asiantuntijapalvelujen tuottaminen asiakkaille. LähiTapiola pyrkii tavoitteellisesti vähentämään ympäristö- ja ilmastovaikutustaan erilaisin keinoin, kuten omistamiensa kiinteistöjen energiatehokkuudella ja sähköisten palvelujen ja toimintatapojen edistämällä.

LähiTapiola haluaa olla edistämässä vastuullisuutta yhteiskunnassa vaikuttamalla muun muassa ihmisten syrjäytymisen ehkäisemiseen, taloudellisen osaamisen edistämiseen sekä harmaan talouden torjuntaan. LähiTapiola sijoittaa asiakkaidensa varat vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti. Vakavaraisuudesta huolehtiminen on osa taloudellista vastuuta ja tukee yhteiskunnallista vakautta. Lähiyhteisöissä vaikuttaminen ja paikallisuus konkretisoituvat alueyhtiöiden läsnäolon, tekojen ja vaikutusten kautta.

LähiTapiola on sitoutunut Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n julkaisemaan Elinkeinoelämän peruskirjaan kestävästä kehityksestä ja YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin. Espoon Tapiolan toimitalot ja Tampereen toimisto ovat mukana WWF:n Green Office ympäristöjärjestelmässä. Yhteiskuntavastuusta ja vastuullisuuden toteutumisesta raportoidaan LähiTapiola-ryhmän vuosiraportissa 2013 ”Lähellä läpi elämän”. Se on luettavissa osoitteessa www.lahitapiola.fi/vastuullisuus.

Tulevaisuuden näkymät

Henkivakuutustoiminta

Vuoden 2014 vaihteessa LähiTapiola-ryhmä aloittaa kaikilta osin uuden ryhmärakenteensa mukaisen toiminnan vahinkoyhtiöiden liiketoimintasiirtojen tapahduttua. Vuonna 2013 alkanut toiminnallinen yhteistyö vaihtuu laajan rintaman jakelukanavayhteistyöksi 19 alueyhtiön sekä pääkaupunkiseudun alueen kanssa.

Strateginen yhteistyö S-ryhmän kanssa käynnistyy vuoden 2014 puolivälissä. Tämä yhteistyö avaa henkiyhtiölle uusia mahdollisuuksia tuotteiden jakelussa.

Vuonna 2014 jatketaan hyvinvointikonseptien rakentamista ja yhteistyön edelleen kehittämistä muun muassa hoitolaitoskumppaneiden kanssa.

LähiTapiola Henkiyhtiö tulee lanseeraamaan vuoden 2014 aikana uusia tuotteita ja palveluita joilla vastataan muuttuviin toimintaympäristön vaatimuksiin.

Sijoitustoiminta

Maailmantalouden kasvu vauhdittui vuoden 2013 jälkipuoliskolla ja teollisuusmaiden ennakoivat suhdanneosoittimet ennustavat suhdanteiden vahvistuvan myös alkuvuonna 2014. Kokonaisuutena vuodesta 2014 on tulossa talouskasvun suhteen edellisvuotta parempi.

Euroalueella talouden perusvire on vuodentakaisista myönteisempi mutta voimakasta noususuhdannetta ei silti ole näköpiirissä – parhaimmillaan on luvassa vain lievästi positiivista kasvua. Korkea työttömyys sekä maltillinen palkkojen nousu hidastavat kulutuskysynnän toipumista. Toisaalta kasvunäkymän heikkous ei kannusta investointeihin ja julkinen valta joutuu säästämään. Kilpailulliset devalvaatiot sekä protektionismi puolestaan hidastavat maailmankaupan elpymistä. Kestävän kasvun lähteet ovat siis vielä vähissä.

Merkittävimmissä kehittyvissä talouksissa BKT-kehitys asettuu vuoden 2014 aikana lähelle uutta, pitkän aikavälin kasvu-uraa. Kiinan ja Intian osalta tämä tarkoittaa noin 6–7 prosentin kasvua sekä Brasiliassa ja Venäjällä noin 3–4 prosentin kasvuvauhtia. Kehittyvien markkinoiden sisällä kasvun painopiste on siirtymässä niin sanotuista BRIC-maista uusille, vähemmän kehittyneille alueille. BRIC-maissa kasvua jarruttavat useat rakenteelliset ongelmat (mm. vinoutunut kysyntärakenne, tehoton julkinen sektori sekä työvoiman osaamisen pullonkaulat). Sen sijaan esimerkiksi monet Afrikan valtiot ovat siirtymässä entistä voimakkaamman kasvun vaiheeseen.

Sijoitusmarkkinoiden kannalta toimintaympäristön näkymä on edelleen varsin suotuisa: talouden muutostekijät ovat positiivisia mutta talouskasvu pysyy päämarkkina-alueilla vielä pitkään niin hitaana, ettei keskuspankeilla ole mahdollisuuksia alkaa merkittävästi kiristää rahapolitiikkaansa. Sijoitustoiminnan riskejä kuitenkin voimistavat talouksien rakennemuutokset ja niihin liittyvät poliittiset riskit sekä globaalin suhdannekierron heikentynyt ennustetavuus.

Näkymät Euroopan kiinteistömarkkinoille vuodelle 2014 ovat hieman aiempaa valoisammat. Eurokriisin pahin vaihe alkaa olla ohitettu ja Saksan talouden positiivinen vaikutus heijastuu hiljalleen myös ympäröivien kansantalouksien markkinoille. Etelä-Euroopan kiinteistömarkkinoilla tuntuu pohjakosketus jo saavutetun. Kiinteistörahoituksen saatavuus on parantunut hieman ja myös tämä tulee lisäämään kiinteistömarkkinoiden likviditeettiä vuonna 2014.

Suomen toimitilamarkkinoiden näkymät vuodelle 2014 ovat melko maltilliset. Jos orastava talouskasvu tarttuu Suomen talouteen, voi vuokramarkkinoiden näkymät olla hieman paremmat vuoden loppupuolella. Rahoituksen saatavuuteen ja hintaan ei ole näköpiirissä isoja muutoksia ja sijoituskysynnän odotetaan hiljalleen kasvavan, jos reaali-talouden näkymät paranevat.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

LähiTapiola Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön (LähiTapiola Henkiyhtiö) tilinpäätös on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien mukaisesti. Lisäksi noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annettua asetusta ja kirjanpitoasetuksen säännöksiä siten kuin edellä olevassa asetuksessa säädetään sekä vakuutusyhtiöitä valvovien viranomaisten, sosiaali- ja terveysministeriö ja Finanssivalvonta, päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita.

Aineettomien hyödykkeiden arvostus ja jaksotus

Muut pitkävaikutteiset menot

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen peruserämenot sekä atk-järjestelmien suunnittelumenot. Ne esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä.

Sijoitusten arvostus ja jaksotus

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöosakkeet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoihin on voitu tehdä arvonnousu, mikäli niiden arvo on tilikauden päätyessä ollut pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Sijoitusomaisuudeksi katsottavan kiinteistön tai kiinteistöosakkeen arvonnousun vastaerä on tuloutettu tuloslaskelmassa vuodesta 1978 lähtien, ja sitä aikaisemmin tehdyt arvonnousut on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnousurahastoon. Käyttöomaisuudeksi katsottavan sijoituksen vastaerä on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnousurahastoon.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa (tulosvaikutteisesti) enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan osakkeiden ja osuuksien arvoon siltä osin kuin käypä arvo ylittää kirjanpitoarvon.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa.

Rahoitusmarkkinavälineet

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkinainstrumentit. Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä on kirjattu rahoitusmarkkinavälineen hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvomuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonalennukset on kirjattu. Samoin on kirjattu arvonalennuksen palautukset, mikäli rahoitusmarkkinavälineen käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintamenon, enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletesaamiset

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletesaamiset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä.

Johdannaisopimukset

Johdannaisopimuksia käytetään ensisijaisesti sijoitussalkkujen suojaukseen. Kirjanpidollisesti johdannaisia käsitellään pääasiassa ei-suojaavina, vaikka johdannaiset toimivat tehokkaina suojauksina.

Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta tai raukeamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi tai kuluksi.

Ei-suojaavat sopimukset

Ei-suojaavan tai ei-suojaavasti käsitellyn johdannaisopimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Realisoitumattomia tuottoja ei kirjata. Toimintapääomasta vähennetään ei-suojaavien johdannaisopimusten mahdollinen enimmäistappio.

Suojauslaskennan soveltaminen

Suojauslaskentaa käytettäessä johdannaisen negatiivinen arvomuutos jätetään kirjaamatta kuluksi siltä osin kuin suojattavan kohteen arvonnousu kattaa sen. Se osa johdannaisen negatiivisesta arvomuutoksesta, joka ylittää suojattavan kohteen arvonnousun, kirjataan kuluksi. Johdannaisopimuksen käyvän arvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus kirjataan tuotoksi suojattavasta tase-erästä kuluksi kirjattuun määrään asti. Jos suojattavasta tase-erästä ei tuloslaskelmaan kirjata arvomuutosta, ei suojaavasta sopimuksesta kirjata arvostustuottoa tai -kuluja.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset arvostetaan taseessa käypään arvoon.

Saamisten arvostus

Vakuutusmaksusaamiset

Vakuutusmaksusaamiset esitetään taseessa enintään todennäköisen arvon määräisenä. Vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemusperäinen raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta, kirjataan luottotappioksi.

Ulkomaanrahamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi Euroopan Keskuspankin tilinpäätöspäivänä julkaisemaan kurssiin. Muiden sijoitusten osalta on käytetty hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän kurssia.

Valuuttakurssierot on kohdistettu kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi. Rahojen ja pankkisaamisten sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei ole voitu kohdistaa suoraan tulon tai menon oikaisuksi, on kirjattu sijoitustoiminnan valuuttakurssivoitoksi tai -tappioksi.

Poistot

Rakennusten ja niiden ainesosien, kaluston, aineettomien oikeuksien ja pitkävaikutteisten menojen hankintameno on aktivoitu ja se kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Arvioidut poistoajat ovat hyödykeryhmäkohtaisesti keskimäärin seuraavat:

Aineettomat hyödykkeet

Huoneistojen peruskorjaukset	5 v
------------------------------	-----

Atk-järjestelmien suunnittelukustannukset	5–10 v
---	--------

Kiinteistöt

Asuin-, toimisto- ja hotellirakennukset	40–50 v
---	---------

Tavaratalo-, myymälä- ja liiketilarakennukset	30–40 v
---	---------

Teollisuus-, varasto ym. rakennukset	20–30 v
--------------------------------------	---------

Rakennusten ainesosat 25 %:n menojäännöspoisto	
--	--

Kalusto

Konttorikoneet, -kalusto yms. 25 %:n menojäännöspoisto	
--	--

Rakennusten olennaisten perusparannusten vaikutus pitoaikaan arvioidaan erikseen.

Tuloutettujen arvonorotusten osalta on tehty poistot kyseisen erän pitoajan mukaan.

Kirjanpidossa tehtyjen kokonaispoistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään taseen vastattaviin erään "Tilinpäätössiirtojen kertymä, poistoero" ja tilikauden aikainen poistoeron lisäys tai vähennys esitetään tuloslaskelmassa erikseen.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero

Ks. kohta "Poistot"

Vapaaehtoiset varaukset

Kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella on tehty tulosvaikutteisia varauksia.

Pakolliset varaukset

Tuotoista on vähennetty pakollisina eläkevarauksina veloitteista vastaisuudessa mahdollisesti aiheutuvat työttömyyseläkemenot, jotka kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen.

Välittömät verot

Tuloslaskelmassa välittömät verot on esitetty suoriteperusteisesti.

Laskennalliset verovelat/-saamiset

Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen välisiin jaksotuseroihin ja muihin väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verovelat/-saamiset esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Liitetiedoissa esitetään arvostuseroista laskettu laskennallinen verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana. Tunnuslukuja laskettaessa on otettu huomioon yhden vuoden laskennalliset verovelat.

Muut velat

Muut velat kuin vakuutustekninen vastuovelka merkitään taseeseen nimellisarvoon.

Sijoitusten käypien arvojen määrittäminen

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoina käytetään markkinaperusteisia käyppiä arvoja. Kiinteistösijoitusten arvioinnissa sovelletaan IVS:n (International Valuation Standards) sekä hyvän kiinteistöarvointitavan (ns. AKA-kriteerit) mukaisia arviointiperiaatteita ja niiden arviointimenetelmiä asettamia vaatimuksia.

Asuntokohteet arvioidaan vertailukauppoihin perustuvalla kauppa-arvomenetelmällä. Toimitilakohteet arvioidaan kassavirtaan perustuvalla tuottoarvomenetelmällä tai kauppa-arvomenetelmällä, mikäli kauppahinta-aineisto on edustava. Erikoiskohteet arvioidaan kohteeseen parhaiten soveltuvalla markkinaperusteisella arviointimenetelmällä. Valtion asuntolainoin lainoitettujen kiinteistösijoitusten käypänä arvona pidetään aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annetun lain (1190/1993) 10 §:n mukaista luovutuskorvausta.

Arvonmäärityksen tekee Finanssivalvonnan edellyttämällä tavalla joko ulkopuolinen auktorisoitu kiinteistöarvioitsija tai LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy:n asiantuntijat ulkopuolisen auktorisoidun kiinteistöarvioitsijan ohjeistamana ja auditoimana.

Osakkeet, osuudet ja rahoitusmarkkinavälineet

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä kaupantekokurssia tai sen puuttuessa ostokurssia. Muiden sijoitusten osalta on käypänä arvona käytetty todennäköistä luovutushintaa, kirjanpitoarvoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahastojen käypänä arvona on käytetty hankintamenoa tai hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletusaamiset

Lainasaamisten, talletusten ja jälleenvakuutustalletusaamisten käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa ottaen huomioon mahdollinen luottotappiovaaran edellyttämä nimellisarvon alentaminen todennäköiseen arvoon.

Zillmerointiperusteet

Zillmerointia ei sovelleta.

Vastuuvelan laskentaan käytetty laskuperustekorko

Vastuuvelkaa laskettaessa on ennen 1.1.1999 myönnettyissä henkivakuutuksissa ja yksilöllisissä eläkevakuutuksissa käytetty 4,5 %:n laskuperustekorkoa. Ennen 1.1.1999 myönnettyjen joustavamaksuisten yksilöllisten eläkevakuutusten kertyneiden eläke-etujen vastuuvelka on laskettu 1,8 %:n laskuperustekorolla, kun vastuuvelkaan lasketaan mukaan tehdyt korkotäydennykset.

Vakuutuksissa, jotka on myönnetty 1.1.1999 ja 31.12.2002 välisenä aikana, on käytetty 3,5 % laskuperustekorkoa. Kaikissa 1.1.2003 ja 31.12.2004 välisenä aikana myönnettyissä vakuutuksissa sekä 31.12.2004 jälkeen myönnettyissä rahastoivissa riskihenkivakuutuksissa on käytetty 2,5 %:n laskuperustekorkoa. Vuonna 2005 ja sen jälkeen myönnetyille yksilöllisille henki- ja eläkevakuutuksille käytetty laskuperustekorko on ollut 1,5 %.

Edellä mainitusta poiketen vastuuvelkaa laskettaessa käytettävä perustekorko on kuitenkin laskettu 0 % tasolle vuodelle 2014 ja enintään 1,5 % tasolle vuosiksi 2015–2017.

Seuraavien vastuuerien laskennassa ei käytetä perustekorkoa:

- yksilöllisen henkivakuutuksen vakuutusehtojen muuttamisesta aiheutuva vakuutusmaksuvastuun täydennysvaraus
- yksilöllisen henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuuseen tehtävät lisähyvitys-, lisäsumma- ja maksunalennusvaraukset
- yksilöllisen henki- ja eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuuseen tehtävät tulevien lisäetujen varaukset

Kohtuuseriaatteen soveltaminen ja lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaisen ns. kohtuuseriaatteen mukaan vakuutusyhtiön on, mikäli yhtiön vakavaraisuus sen sallii, palautettava kohtuullinen osa ylijäämästä lisäetuina sellaisille vakuutuksille, joilla on oikeus ylijäämän perusteella jaettaviin lisäetuihin.

LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö soveltaa kohtuuseriaatetta siten, että se käyttää ylijäämänsä pääosin lisäetuihin ja vakavaraisuuden vahvistamiseen sekä maksaa riskipääoman merkitsijöille markkinaehtoisien tuoton.

LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutetuille vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä ennen kuluja ja veroja kokonaistuotto, joka eläkevakuutuksessa ylittää euroalueen valtioiden pitkien, vähintään 10-vuotisten joukkovelkakirjalainojen korkotason ja säästöhenkivakuutuksessa vastaavasti 5-vuotisten valtionlainojen korkotason. Rahastoivassa riskivakuutuksessa tavoitteena on, että reaalin kokonaiskorko on positiivinen.

Vakuutussäästöjen kokonaistuottotavoitteena ilmaista lisäetutavoitetta ei sovelleta sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin eikä riskivakuutuksiin, joihin ei liity vakuutussäästöä. Riskivakuutuksissa kohtuuseriaatetta noudatetaan siten, että riskiliikkeen ylijäämästä palautetaan asiakkaille maksunalennuksina tai riskietuuksien ilmaisina korotuksina se osa, jota ei varata riskiliikkeen heilahtelujen varalle.

Edellä kollektiivisesti kaikille eläkevakuutuksille ja säästöhenkivakuutuksille määriteltä kokonaistuottotavoitetta sovelletaan yksittäisiin vakuutussopimuksiin ottamalla huomioon hyvityksiä määrättäessä yleinen korkotaso ja sen heilahtelun voimakkuus, yhtiön onnistuminen sijoitustoiminnassa, kunkin vakuutuksen laskuperustekorko, vakuutuksen hoitamisen kustannukset, vakuutuksesta liikekulujen kattamiseen menevät erät sekä yhtiön vakavaraisuus. Asiakashyvitysten tasossa otetaan vakuutuslajeittain huomioon tarve varautua tulevaisuudessa huomattavasti kohoaviin korvausmenoihin mm. kuolleisuudessa tapahtuvien muutosten takia.

Asiakkaan vakuutussäästöille hyvitetävä kokonaiskorko muodostuu laskuperustekorosta ja annettavista hyvityksistä.

Seuraavat tekijät vaikuttavat sopimuksille maksettavaan kokonaiskorkoon:

- matalampi laskuperustekoroon taso tai korkeampi liikekulujen kattamiseksi menevän osuuden taso voi korottaa kokonaiskorkoa
- pitkäaikaisen sidotun säästämisen tuotteiden, kuten esim. eläkevakuutusten, kokonaiskorko on korkeampi kuin vapaasti takaisinostettavissa olevien vakuutusten.

Kokonaiskorko voi joissakin sopimuksissa olla korkeinta sovellettavaa laskuperustekorkoa pienempi.

Asiakashyvitysten tasossa pyritään vakauteen tasoittamalla sijoitustuottojen vaihtelua siten, että varataan hyvien sijoitustuottojen vuosina osa ylijäämästä myöhempiin vuosina jaettavaksi.

Vakavaraisuustavoitteena on sellainen laadullinen ja määrällinen vakavaraisuus, että se ei rajoita lisäetutavoitteiden mukaisten lisäetujen maksamista vakuutuksenottajille.

Lisäetutavoitteiden julkaiseminen tässä muodossa perustuu vakuutusyhtiölakiin, ja tavoitteet kuvaavat ylijäämän jakautumista oman pääoman ja vakuutussopimuksista johtuvan vastuuvelan välillä.

Lisäetutavoitteet eivät siten ole sellaisia yksittäistä vakuutussopimusta koskevia tietoja, joita vakuutuksenottajalle tulee vakuutussopimuslain mukaan antaa, eivätkä ne sen vuoksi ole osa mitään yksittäistä vakuutussopimusta.

Lisäetutavoitteet eivät ole yhtiötä sitovia ja ne ovat voimassa toistaiseksi. Yhtiön hallitus päättää vuosittain lisäeduista ja tarvittavista muutoksista lisäetujen jakamista koskeviin tavoitteisiin.

Tavoitteet ja selvitys niiden toteutumisesta julkaistaan yhtiön internet-verkkosivuilla ja tilinpäätöksessä

Lisäetujen jakamista koskevien tavoitteiden toteutuminen vuosina 2004–2013

Yhtiön lisäetutavoite on luonteeltaan pitkän aikavälin tavoite, eli sen toteutumista tulee tarkastella useamman vuoden aikavälillä. Yksittäisinä vuosina yhtiö voi jäädä tavoitteiden alle. Tästä syystä seuraavassa on tarkasteltu tavoitteen toteutumista vuosina 2004–2013, ei pelkästään vuoden 2013 osalta. Vuoden 2013 osalta voidaan todeta, että yhtiö kykeni

maksamaan kaikille sopimusryhmille lisäetutavoitteen mukaista kokonaiskorkoa. Vuosina 2004–2013 maksetut kokonaiskorot ovat kaikissa sopimusryhmissä ylittäneet selvästi lisäetutavoitteen.

Lisäetutavoitteena olevat korot on määritelty seuraavasti: vuosina 2004–2006 on käytetty Saksan valtion joukkovelkakirjojen tuottoja 5 ja 10 vuoden maturiteeteille ja vuosina 2007–2013 Euroopan Keskuspankin julkaisemaa euroalueen valtioiden velkakirjojen tuottoindeksiä 5 ja 10 vuoden maturiteeteille. Vuosittaiset tuotot on laskettu päivä- tai kuukausinoteerausten keskiarvoina.

Seuraavassa on eritelty vakuutuslajeittain ja sopimusryhmittäin kokonaiskorkojen tasoja vuodelta 2013 ja aikaväliltä 2004–2013. On huomattava, että erilaisten sopimustyyppien suuren määrän takia tämä ei ole täysin kattava selvitys kokonaiskoroista jokaisen yksittäisen vakuutussopimuksen osalta. Vakuutuksenottajalle lähetetyistä vuositiedotteista selviää tarkasti kunkin sopimuksen laskuperustekoron ja asiakashyvityksen taso.

Selvitys vakuutussäästöille annetuista kokonaiskoroista vakuutuslajeittain vuosina 2004–2013

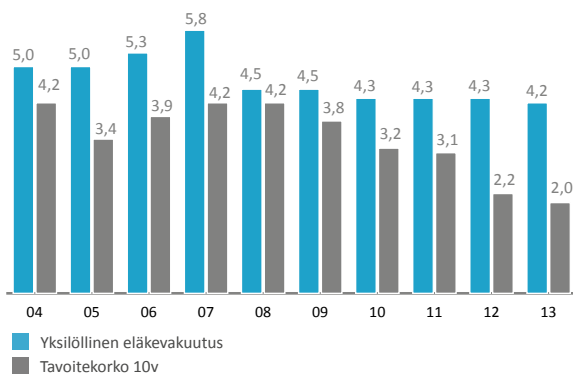
Yksilölliset eläkevakuutukset

Yksilöllisten eläkevakuutusten vakuutussäästöille annettu kokonaiskorko vuodelta 2013 oli keskimäärin 4,2 % ja vaihteli tuotteesta ja laskuperustekorosta riippuen 3,5 %:n ja 4,5 %:n välillä. Kaikille tuotteille kokonaiskorko oli yli 10 vuoden tavoitekoron, joka vuonna 2013 oli keskimäärin 2 %.

Laskuperustekorko	Asiakashyvitys	Kokonaiskorko
4,5 %	0,0 %	4,5 %
3,5 %	0,0 %	3,5 %
2,5 %	1,0 %	3,5 %
1,5 %	2,6 %	4,1 %

Seuraavassa kuvassa on esitetty yksilöllisten eläkevakuutusten kokonaiskorko verrattuna tavoitteeseen vuosina 2004–2013. Kokonaiskorko on ylittänyt tavoitteen kaikkina vuosina.

Yksilöllisen eläkevakuutuksen kokonaiskorko ja 10 vuoden korkotuotto

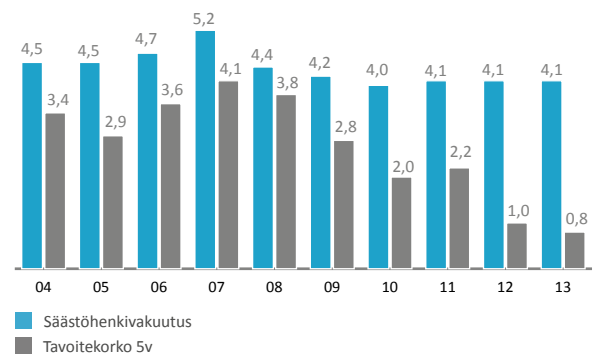
Säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset

Säästöhenkivakuutusten vakuutussäästöille annettu kokonaiskorko vuodelta 2013 oli keskimäärin 4,1 % ja vaihteli tuotteesta ja laskuperustekorosta riippuen 3,5 %:n ja 4,5 %:n välillä. Kaikille tuotteille kokonaiskorko oli yli 5 vuoden tavoitekoron, joka vuonna 2013 oli keskimäärin 0,8 %. Laskuperustekorollisia kapitalisaatiosopimuksia ei ollut kannassa enää 31.12.2012

Laskuperustekorko	Asiakashyvitys	Kokonaiskorko
4,5 %	0,0 %	4,5 %
3,5 %	0,0 %	3,5 %
2,5 %	1,2 %	3,7 %
1,5 %	2,2 %	3,7 %

Seuraavassa kuvassa on esitetty säästöhenkivakuutusten alin sovellettu kokonaiskorko verrattuna tavoitteeseen vuosina 2004–2013. Kokonaiskorko on keskimäärin ylittänyt tavoitteena olevan 5 vuoden korkotuoton ko. ajanjaksolla, vaikka korko jäi vuonna 2008 joissakin sopimuksissa hieman tavoitteen alle.

Säästöhenkivakuutuksen kokonaiskorko ja 5 vuoden korkotuotto

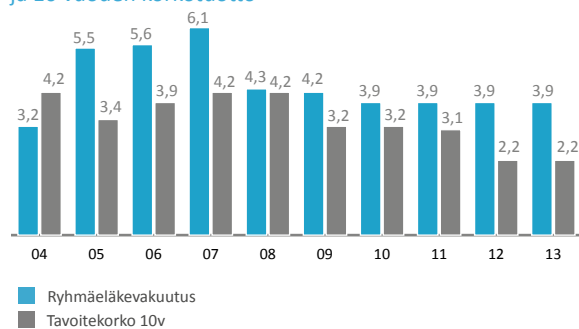
Ryhmäeläkevakuutukset

Ryhmäeläkevakuutusten vakuutussäästöille annettu kokonaiskorko vuodelta 2013 oli Etueläke-vakuutuksissa 3,6 %:n ja 4,25 %:n välillä ja TOP-eläkevakuutuksissa 3,6 %:n ja 4,1 %:n välillä. Kaikkien tuotteiden kokonaiskorko oli yli 10 vuoden tavoitekoron, joka vuonna 2013 oli keskimäärin 2 %.

Laskuperustekorko	Asiakashyvitys	Kokonaiskorko
4,25 %	0,0 %	4,25 %
3,5 %	0,1 %	3,6 %
2,5 %	1,5 %	4,0 %
1,5 %	2,5 %	4,0 %

Seuraavassa kuvassa on esitetty ryhmäeläkevakuutuksen alin sovellettu kokonaiskorko verrattuna tavoitteeseen vuosilta 2004–2013. Kokonaiskorko on keskimäärin ylittänyt tavoitteena olevan 10 vuoden korkotuoton kaikkina vuosina.

Ryhmäeläkevakuutuksen kokonaiskorko
 ja 10 vuoden korkotuotto

Selostus henkilökunnan eläketurvasta ja eläkemenojen jaksottamisesta

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL -vakuutuksella LähiTapiola Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiössä ja lisäeläketurva LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiössä, jossa etuina ovat vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläke sekä kuolemantapauskorvaus omaisille. Lisäeläke kartuttaa eläkettä vuosittain pääsääntöisesti 0,2 prosenttia TyEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta vuosiansiosta. Lisäedun piirissä ovat kaikki 31.12.2012 mennessä alkaneet työsuhteet 5 palveluvuoden jälkeen. Lisäeläkettä karttuu koko palvelusajalta.

Päätoimisten hallituksen jäsenten, jotka ovat työsuhteessa LähiTapiola Vahinkovakuutukseen ja LähiTapiola Henkivakuutusyhtiöön, eläkeikä on 63 vuotta. Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta. Muiden johtajien eläkeikä on yleinen vanhuuseläkeikä eli 63–68 vuotta. Lisäeläketurva on järjestetty lisäeläkkeellä LähiTapiola Keskinäisessä Henkivakuutusyhtiössä.

Eläkevakuutusmaksut on kirjattu kuluksi suoriteperusteisesti.

Irtisanomisen ja työsuhteen päättämissopimuksen yhteydessä suoritettavat etuudet

Irtisanomisen tai työsuhteen päättämissopimuksenyhteydessä suoritettavat etuudet kirjataan kuluksi kun yhtiö on sitoutunut peruuttamattomasti päättämään työntekijän työsuhteen. Irtisanottujen henkilöiden etuuksiin liittyvät erilaisten sopimusten perusteella todennäköisesti syntyvät muut velat on arvioitu tilinpäätöshetkellä ja kirjattu kuluksi ja velaksi.

Laatimisperiaatteissa tapahtuneet muutokset, jotka vaikuttavat tilikauden ja edellisen tilikauden tuloksen vertailukelpoisuuteen

Henkivakuutusyhtiö Duosta siirtyi kannansiirtona 1.7.2013 LähiTapiola Henkiyhtiöön noin 11 000 sopimusta, jotka sisälsivät kertakorvauksen kuoleman tai pysyvän työkyvyttömyyden varalta. Tuloslaskelmassa esitetään vastuuvelan muutoksen kohdalla erikseen kokonaismuutos ja vastaanotetun vakuutuskannan osuus tästä.

Konsernitilinpäätös

Vakuutusyhtiölain mukaan konsernitilinpäätökseen yhdistellään sellaiset osakeyhtiöt ja muut niihin rinnastettavat yhtiöt, joiden äänivallasta emoyhtiö omistaa suoraan tai välillisesti yli puolet. Konserniin kuuluvat yhtiöt ja konsernirakenne on kerrottu toimintakertomuksessa.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelmänä, joista on eliminoitu yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako, konsernin sisäiset myyntivoitot/-tappiot sekä keskinäinen omistus. Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Vähemmistön osuus omasta pääomasta ja tuloksesta esitetään erikseen tuloslaskelmassa ja taseessa. Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja myydyt tytäryhtiöt luovutushetkeen saakka.

Osakkuusyritykset eli yritykset, joiden äänivallasta konserni omistaa 20–50 % on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Asunto- ja keskinäisiä kiinteistöyhtiöitä ei yhdistellä osakkuusyrityksenä konsernitilinpäätökseen, vaikka äänivalta- ja omistusrajat täyttyisivätkin Ei -keskinäiset kiinteistöosakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen osakkuusyhteisinä.

Vapaaehtoisten varausten ja poistoeron muutos on jaettu laskennallisen verovelan muutokseen ja tulokseen. Vastaavat tase-erät on jaettu laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan vähemmistöosuus huomioden. Omaan pääomaan siirretty osuus ei ole vakuutusyhtiölain mukaan jakokelpoista omaa pääomaa.

Tytäryhtiöosakkeiden arvonorotukset on asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osalta kohdistettu konsernissa tytäryhtiöiden kiinteistöjen arvonorotuksiksi.

Eliminoinnin yhteydessä muodostunut konserniaktiiva on pääsääntöisesti kohdistettu tytäryhtiön ao. omaisuuserille, erien käypä arvo huomioon ottaen, ja konserniaktiiva poistetaan suunnitelman mukaan kuten vastaava erä. Kohdistamaton konserniliikearvo esitetään taseen vastaavissa aineettomissa hyödykkeissä omana eränään ja se poistetaan suunnitelman mukaan viidessä vuodessa. Konsernireservi esitetään taseen vastattavissa omana eränään ja se tuloutetaan enimmillään viidessä vuodessa.

Konsernin sisäistä ensivakuutusliikettä ei ole eliminoitu.

Liitetiedot riskienhallinnasta

1. Riskienhallinnan yleiset periaatteet

1.1 Riskienhallinnan lähtökohdat

Riskienhallinnalla varaudutaan määritellyn riskinottohalukkuuden puitteissa muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista johtuviin uhkiin ja mahdollisuuksiin, jotta strategiset ja toiminnan tavoitteet saavutetaan.

Yhtiön riskienhallinta perustuu LähiTapiola-ryhmässä määriteltyihin riskienhallinnan käsitteisiin, riskienhallinnan tehtävään, tavoitetilään ja riskinottohalukkuuteen sekä viranomaismääräyksiin. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Hyvä vakavaraisuus korostuu keskinäisen yhtiömuodon vuoksi.

Riskienhallinta on aktiivista ja ennakoivaa toimintaa, joka tunnistaa, arvioi, rajoittaa, hyödyntää ja valvoo liiketoiminnan uhkia sekä uusia mahdollisuuksia, mitkä johtuvat muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista tai LähiTapiolan omasta strategisesta tahtotilasta.

Yhtiön riskinottohalukkuus perustuu seuraaville periaatteille:

- Riskinotto tukee liiketoiminnan strategisten päämäärien ja vuosisuunnitelmien toteutumista.
- Riskit mitoitetaan siten, etteivät ne vaaranna koko ryhmittymän tai sen yksittäisen yhtiön toimintaa tai talouden vakautta.
- Ryhmittymän, yhtiöiden ja toimintojen on pysyttävä niille määriteltyjen riskirajojen puitteissa
- Riskien heijastusvaikutukset ryhmittymään tai sen yksittäiseen yhtiöön kyetään tunnistamaan ja ottamaan huomioon toiminnassa.

Vastuullisen yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti yhtiö huolehtii ja tiedottaa riskeistään sekä niiden hallinnasta siten, että asiakkaat ja muut sidosryhmät luottavat LähiTapiolaan kumppaninaan

1.2 Riskienhallinnan pääalueet

Yhtiön riskiluokitus perustuu seuraavaan pääluokka- ja alaluokkajakoon:

Toimintaympäristön ja strategian riskit

- Yleisen toimintaympäristön riskit
- Markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen riskit
- Kilpailun luonteen ja kilpailijoiden aiheuttamat riskit
- Strategisten valintojen riskit
- Yhtiöryhmän toimimisen ja ryhmäsijoitusten riskit

Toiminnalliset riskit

- Prosessiriskit
- Järjestelmäriskit
- Henkilöstöriskit
- Ulkoiset tekijät
- Juridiset riskit
- Tapahtuma- ja vahinkoriskit
- Toiminnan valintojen riskit

Taloudelliset riskit

- Vakavaraisuuden hallinnan riskit
- Markkinariskit
- Luottoriskit
- Likviditeettiriskit
- Keskittymisriskit
- Vakuutusriskit

1.3 Riskienhallinnan toteuttamisen ja valvonnan vastuut

Yhtiön hallituksella on kokonaisvastuu yhtiöiden riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus määrittelee riskienhallinnan tavoitteet, riskinottohalukkuuden, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain yhtiön riskienhallintasuunnitelman ja muut riskienhallintaa käsittelevät suunnitelmat, varmistaa niiden huomioimisen toimintasuunnitelmissa ja valvoo suunnitelmien toteuttamista ja noudattamista. Hallitus seuraa säännöllisesti yhtiön riskienhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä. Hallituksen työskentelyn perustaksi on laadittu työjärjestys, joissa on määritelty hallituksen tehtävät ja säännönmukaisesti käsiteltävät raportit ja lausunnot riskienhallinnasta ja merkittävimmistä riskeistä.

Hallituksen keskeisinä tehtävinä riskienhallinnassa on:

- vastata riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä ja valvonnasta siten, että se täyttää lakisääteiset vaatimukset ja on riittävällä tasolla ottaen huomioon liiketoiminnan riskit
- hyväksyä riskienhallintaan ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvät keskeiset politiikat, periaatteet ja suunnitelmat sekä riskejä ja vakavaraisuusasemaa koskevat raportit
- päättää merkittävistä riskienhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa koskevista toimenpiteistä
- määritellä toimintaa ohjaava riskinottohalukkuus eri tavoitealueille.

Yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiöiden johto vastaavat yhtiön riskienhallinnan käytännön valmistelusta, toteuttamisesta ja toteuttamisen seurannasta. Yhtiön liiketoimintayksiköt vastaavat omaan toimintansa riskien kartoittamisesta sekä niihin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta. Esimiesten tehtävänä on varmistaa, että liiketoimintaprosesseihin sisältyvien valvontatoimenpiteiden jatkuvuus on varmistettu ja että aina on käytettävissä luotettavaa ja ajantasaista tietoa valvonnan tuloksista. Eri johtoryhmien ja toimikuntien työjärjestyksissä on määritelty niiden tehtävät riskienhallinnassa.

Jokainen LähiTapiolassa työskentelevä henkilö vastaa riskienhallinnan toteuttamisesta omassa työssään ja on velvollinen kertomaan havaitsemistaan riskeistä tai riskienhallinnan kehittämiskohteista ensisijaisesti omalle esimiehelleen tai muille riskienhallinnan vastuuhenkilöille.

Riskienhallinnan valvonta on vastuutettu aina muulle kuin operatiivisesta toiminnasta vastaavalle taholle. Eri riskienhallintaan liittyvät tahot kuten aktuaari-, riskienhallinta-, talous-, controller-, compliance- ja taseenhallintatoiminnot avustavat yhtiön hallitusta ja johtoa riskienhallinnan valvonnan ja riskien seurannan käytännön toteuttamisessa.

Sisäinen tarkastus tukee yhtiön hallitusta ja johtoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisessa ja kehittämisessä arvioimalla määräajoin niiden toteutumista ja menettelytapoja. Hallintoneuvostojen yhteistyövaliokuntaa avustava Tarkastusvaliokunta valvoo ja arvioi osaltaan riskejä. Lisäksi tilintarkastus valvoo riskienhallinnan toteuttamista.

Eri riskiluokkiin liittyvät tarkemmat riskienhallinnan vastuut on kuvattu LähiTapiolan riskienhallintapolitiikkaa täydentävissä politiikoissa ja riskiluokakohtaisissa toimintaperiaatteissa.

1.4 Raportointi

Raportoinnin tavoitteena on tuottaa luotettavaa, kattavaa ja ajan tasalla olevaa taloudellista informaatiota päätöksenteon pohjaksi. Taloudellisen informaation oikeellisuus varmistetaan riittävän ajantasaisella ja tiheällä raportoinnilla, säännöllisillä täsmäytysrutiineilla, kattavilla ja ajan tasalla olevilla dokumentaatioilla raportoinnissa käytettävistä laskentamenetelmistä ja järjestelmistä sekä sillä, että liiketoimintojen päätöksenteko ja raportointitoiminnot on organisatorisesti eriytetty.

Yhtiön hallituksen, johtoryhmien ja riskienhallintaan liittyvien eri toimikuntien työjärjestyksissä on määritelty säännönmukaisesti käsiteltävät raportit ja lausunnot, jotka käsittelevät kattavasti keskeisimpiä riskejä ja niiden riskienhallintaa. Valvontaviranomaisten antamissa määräys- ja ohjekokoelmissa määritellään viranomaisille toimitettavat riskeihin ja riskienhallintaan liittyvät raportit ja muut selvitukset.

2. Vakavaraisuuden hallinta

2.1 Vakavaraisuuden hallinnan yleiset periaatteet

LähiTapiola-ryhmittymän vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana on asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuva varmistaminen koko ryhmittymän ja sen yhtiöiden hyvällä vakavaraisuudella ottaen huomioon keskinäinen yhtiömuoto.

LähiTapiola-ryhmittymän tavoitteena ja toiminta-ajatukseksi on tarjota asiakkailleen kattavat vakuutus-, pankki- ja varainhoitopalvelut hyödyntäen yhtiöryhmäsynergiaa. Tästä syystä LähiTapiola -ryhmittymä nähdään markkinoilla yhtenäisenä ryhmänä, vaikka se koostuukin juridisesti erillisistä yhtiöistä. Jos LähiTapiola-ryhmittymän yksittäisen yhtiön vakavaraisuusasema on heikentynyt tai jopa vaarantunut, voi se vaarantaa myös muiden ryhmittymän yhtiöiden maineen ja siten olla hyvin haitallista niiden liiketoiminnalle.

LähiTapiola-ryhmittymän perustamissopimuksessa on määritelty ryhmittymän vakavaraisuuden hallinnan perusteet. LähiTapiola-ryhmittymä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaisen vakuutus- ja rahoitusryhmittymän, sekä tulevan Solvenssi II:n lainsäädännön mukaisen ryhmittymän. LähiTapiola Vahinkovakuutus toimii ryhmittymän johtavana yrityksenä ja sen tehtävänä on varmistaa, että ryhmittymä ja sen yhtiöt täyttävät lakisääteiset vakavaraisuuteen liittyvät vaatimukset. LähiTapiola Vahinkovakuutuksen ja alueyhtiöiden välillä on perustamissopimukseen liittyen solmittu ns. yhteisvastuusopimus, joka määrittelee periaatteet siitä, missä tilanteissa ja miten ryhmittymän yhtiöiden vakavaraisuuden- ja pääomanhallinnan varmistamiseksi tarvittavat (pääomahallintaan liittyvät) toimenpiteet toteutetaan.

Vakavaraisuuden hallinta on osa LähiTapiola-ryhmittymän riskienhallintapolitiikkaa. Lähtökohtana vakavaraisuuden hallinnalle ovat voimassa oleva vakavaraisuutta koskeva lainsäädäntö sekä ryhmittymän ja yhtiöiden strategiat. Tältä pohjalta ryhmittymälle ja sen yhtiöille määritellään sisäinen vakavaraisuustavoite (riskinottohalukkuus vakavaraisuuden hallinnan osalta) ottaen huomioon riskinkantokyky suhteessa lakisääteisiin vaatimuksiin. Riskinottohalukkuuden perusteella määritellään riskinsietokyvyt (riskitoleranssit) ja riskirajat (riskilimiitit).

Keskinäisten yhtiöiden rajoitetuista ulkopuolisen lisäpääoman saantimahdollisuuksista johtuen LähiTapiola-ryhmittymän ja sen yhtiöiden sisäinen vakavaraisuustavoite määritellään asettamalla tavoite sille, kuinka paljon vakavaraisuuspääomaa pitää olla yli lakisääteisen tavoitteen.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on koko LähiTapiola-ryhmittymän ja sen yksittäisen yhtiön osalta

- varmistaa, että vakavaraisuusasema täyttää lakisääteiset vaatimukset ja sisäiset vakavaraisuustavoitteet ja että liiketoiminnan riskinotto on määritellyn riskinottohalukkuuden mukaista.
- varmistaa, että vakavaraisuusasema täyttää lakisääteiset vaatimukset myös liiketoimintaennusteissa sekä odottamattomissa mutta mahdollisissa stresseissä tai skenaarioissa.
- määritellä ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan vakavaraisuusasemaan liittyvien vaatimusten ja tavoitteiden täyttäminen

LähiTapiola-ryhmittymässä riskienhallinnan toteuttamisessa käytetään riskienhallintapolitiikassa määriteltyä kolmen puolustuslinjan mallia (ks. riskienhallinnan yleiset periaatteet). Vakavaraisuuden hallinta perustuu samaan kolmen puolustuslinjan malliin kuin riskienhallinta. Yhtiön hallituksella on kokonaisvastuu vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä. Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet ja suunnitelmat määritellään yhtiön hallituksen hyväksymisessä LähiTapiola-ryhmittymän vakavaraisuuden hallinnan periaatteissa ja LähiTapiolan vakavaraisuuden hallintasuunnitelmassa.

LähiTapiola-ryhmittymän ja sen yhtiöiden vakavaraisuutta seurataan säännöllisesti neljännesvuosittaisella hallituksen vakavaraisuusraportilla. Raportti sisältää lakisääteisten vakavaraisuusvaatimusten lisäksi sisäisten vakavaraisuusmittareiden arvot laskentahetkellä sekä niiden kehityksen eri skenaarioissa. Skenaariot sisältävät vaihtoehtoisia kehityskulkuja talouden ja sijoitusmarkkinoiden kehittymiselle. Tämän lisäksi markkinariskien vaikutusta ryhmittymän vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuteen valvotaan ja hallitaan kuukausittaisella (tai tarvittaessa useammin) vakavaraisuusraportilla, jotka raportoidaan yhtiöiden hallituksille.

2.2 Vakavaraisuuden hallinnan ja riskienhallinnan kehittäminen valmistauduttaessa Solvenssi II:een

Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusvalvontajärjestelmän uudistamiseksi on EU:ssa parhaillaan meneillään Solvenssi II -hanke, joka koskee henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä. Tämän hankkeen tavoitteena on luoda kokonaisvaltaisesti

vakuutustoiminnan riskit huomioon ottava valvontajärjestelmä. Solvenssi II-hankkeessa on hyvin keskeisessä osassa uusien yhtiön omasta riskiprofilista riippuvien määrällisten vakavaraisuusvaatimusten kehittäminen. Solvenssi II:n mukainen vakavaraisuusjärjestelmä tulee koostumaan kolmesta pilarista:

- Pilari 1: Määrälliset vakavaraisuusvaatimukset
- Pilari 2: Laadulliset vaatimukset riskienhallinnalle ja sisäiselle valvonnalle sekä vaatimukset siitä, että yhtiö pystyy kokonaisvaltaisesti arvioimaan ja hallitsemaan vakavaraisuutensa ja riskinsä. Säännökset valvojen valvontaprosessista.
- Pilari 3: Julkistamisvaatimukset vakavaraisuudesta ja riskeistä.

Solvenssi II -direktiivin voimaantulo on lykkääntynyt alkuperäisiin suunnitelmiin verrattuna niin, että direktiivin on määrä tulla voimaan 1.1.2016 lukien. Direktiivin hallintojärjestelmää, riskienhallintaa, sisäistä valvontaa ja omaa riski- ja vakavaraisuusarvioita koskevat määräykset tulevat kuitenkin voimaan jo vuoden 2014 alusta lukien vakuutusyhtiölakiin tehtävillä muutoksilla. Lisäksi Eurooppatason vakuutusvalvontaviranomainen EIOPA on antanut edellä mainituista asiakokonaisuuksista ja raportointivaatimuksista lisäohjeistusta, jotka tulevat voimaan Suomessa vuoden 2014 alussa osana Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmaa vakuutusyhtiöille. Nämä vaatimukset eivät aseta varsinaisesti uusia lakisääteisiä vakavaraisuusvaatimuksia vaan nykyiset pysyvät voimassa, mutta ryhmittymän ja sen vakuutusyhtiöiden pitää pystyä arvioimaan myös Solvenssi II:n mukainen vakavaraisuusasema.

LähiTapiolan vakavaraisuuden hallinnassa painotetaan tällä hetkellä voimassa olevia vaatimuksia, mutta siirryttäessä lähemmäksi kohti Solvenssi II:n voimaantuloa on tarpeellista seurata ryhmittymän ja sen yksittäisten vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta molempien järjestelmien kannalta. Vuodesta 2014 alkaen Solvenssi II voimaantuloon asti Solvenssi II -pohjaisia mittareita tullaan ottamaan käyttöön nykyisäntelyn mittareiden rinnalle.

LähiTapiolan Solvenssi II-hanke ja sen jatko projektit, joissa valmistaudutaan uuden sääntelyn voimaantuloon, on aikataulutettu vuosille 2011–2015 ja koostuu viidestä eri osakokonaisuudesta: henkivakuutus, vahinkovakuutus, sijoitus ja taseenhallinta, ryhmä sekä SII-järjestelmän käyttöönotto. Hankkeen ensisijainen tarkoitus on toteuttaa vaatimukset, jotka aiheutuvat Solvenssi II direktiivistä. Näiden pakollisten vaatimusten lisäksi hankkeen tavoitteena on taloudellisen (riskiperusteisen) toiminnanohjauksen kehittäminen, tiedonhallinnan, laskennan ja raportoinnin kehittäminen vastamaan Solvenssi II:n ja taloudellisen toiminnanohjauksen tarpeita sekä muutoksen johtaminen siirryttäessä Solvenssi II:een ja taloudelliseen toiminnanohjaukseen.

LähiTapiola Henkivakuutus on osallistunut Solvenssi II:n kvantitatiivisiin vaikuttavuustutkimuksiin. Näissä tutkimuksissa merkittävä määrä vakuutusyhtiöistä EU:n alueella on testannut eri vaihtoehtoja pilari 1:n vakavaraisuusvaatimukseksi. Tulosten perusteella LähiTapiola Henkivakuutus täyttää selkeästi valmisteilla olevat vakavaraisuusvaatimukset.

3. Vakuutustoiminnan riskienhallinta

Yhtiön vakuutustoiminnan riskejä ovat sijoitustoimintaan liittyvät markkinariskit ja henkivakuutustoiminnan vakuutusriskit. Markkinariskeillä tarkoitetaan varojen markkina-arvojen tai vastuiden määrien muutoksia, jotka johtuvat taloudellisten muuttujien kuten korkojen, osakekurssien, valuuttakurssien tai kiinteistöjen arvojen tai arvovaihteluiden (volatiliteetti) muutoksista. Henkivakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit ovat kuolevuuteen, eliniän pituuteen ja sairastuvuuteen liittyvät riskit sekä asiakaskäyttämiseen liittyvät sopimusten ja vakuutusmaksujen keskeytymisen riskit.

3.1 Vakuutusriskien hallinta

3.1.1 Riskien määrittely ja riskienhallintastrategiat

Vastuuvelkaan liittyviä riskejä ovat laskuperustekorona tasoon ja takaisinostoihin liittyvä korkoriski, kuolevuuteen ja eliniän pituuteen liittyvä riski ja sairastuvuuteen liittyvät riskit. Korkoriskiä hallitaan suojaamalla johdannaisilla sijoitussalkkuja epävakaisissa markkinatilanteissa, huolehtimalla riittävän vakavaraisuuden ylläpitämisestä, alentamalla vakuutuskantojen laskennallista laskuperustekorokoa vastuita täydentämällä ja käyttämällä tuotteissa takaisinostosanktioita sekä uusissa tuotteissa turvaavan alhaista laskuperustekorokoa. Kuolevuuteen ja eliniän pituuteen sekä sairastuvuuteen liittyvää riskiä hallitaan huolellisella tuotesuunnittelulla ja vastuunvalinnalla, jälleenvakuuttamalla, seuraamalla vuosittaisin analyysien vakuutettujen havaitun kuolleisuuden ja sairastavuuden tasoa ja kehittymistä ja täydentämällä vastuita tarvittaessa. Sairausvakuutuksissa on lisäksi mahdollisuus korottaa maksu- ja korvausmenon nousua vastaavasti.

3.1.2 Riskienhallintaprosessit

Edellä kuvattuja riskejä hallitaan ottamalla ne huomioon vakuutustuotteiden hinnoitteluprosessissa, asettamalla yksittäisten riskien omavastuut oikeassa suhteessa yhtiön vakavaraisuuteen ja jälleenvakuuttamalla omavastuun ylittävät vastuut sekä katastrofitapahtumista johtuvat vahinkokumulaatiot. Katastrofiriskit on katettu katastrofijälleenvakuutuksella. Riskienvalinnassa noudatetaan henkivakuutuksen yleisesti käytössä olevia vastuunvalintaohjeita, yhtiölle laadittua vakuutusten merkintäpolitiikkaa ja siihen liittyvää ohjeistusta ja lisäksi tehdään taloudellisen vastuunvalinnan tarkistus vakuutettavan intressin tarkistamiseksi.

3.1.3 Vakuutustekninen vastuuvelka

Takuutuottoisen vastuuvelan laskennassa käytetty laskuperustekorko vaihtelee välillä 0–3,5 % kun tehdyt vastuunvalinnat korkotäydennykset otetaan huomioon. Kuolevuutena käytetään henkivakuutuksessa ja yksilöllisessä eläkevakuutuksessa vuodelta 1987 peräisin olevaa E87-kuolevuutta 20.12.2012 mennessä myönnettyjen sopimusten osalta. Tasa-arvoistettujen 21.12.2012 tai myöhemmin alkaneiden sopimusten vastuuvelan laskennassa käytetään kuolevuutena uusia tasa-arvoisia kuolevuusperusteita (HT 2012) jotka perustuvat yhtiön omasta vakuutuskannasta estimoituun kuolevuuteen.

3.1.4 Määrällisiä tietoja

vakuutusteknisestä vastuuvelasta

Seuraavassa taulukoissa on esitetty vakuutusteknisen vastuuvelan rakenne.

Vakuutusteknisen vastuuvelan rakenne

Vuosi 2013	Milj. euroa	osuus, %
Takuutuottoinen vastuuvelka	2 250,2	66,43
Henkivakuutus	509,2	15,03
Eläkevakuutus	1 376,7	40,64
Korkotäydennykset	192,2	5,68
Tulevien lisätujen vastuu	80,6	2,38
Tasoisuusmäärä	91,5	2,70

Sijoitussidonnainen vastuuvelka	1 137,3	33,57
Henkivakuutus	649,4	19,17
Eläkevakuutus	487,8	14,40

Koko vastuuvelka yhteensä	3 387,4	100,00
----------------------------------	----------------	---------------

Seuraavassa taulukossa on esitetty vakuutussäästöt perustekorottain. Taulukossa ei ole huomioitu tehtyjä korkotäydennyksiä, jotka pienentävät vastuuvelan laskennassa käytettävää perustekorokoa erityisesti 4,5 % ja 4,25 % perustekorokosten säästöjen osalta.

Takuutuottoiset vakuutussäästöt perustekorottain ilman korkotäydennyksiä

Vuosi 2013	1,50 %	2,50 %	3,50 %	4,25 %	4,50 %	Yhteensä
Henkivakuutus	102,0	46,6	53,6	0,0	234,1	436,3
Eläkevakuutus	112,5	99,3	416,8	202,6	599,3	1 430,5
Yhteensä	214,5	145,9	470,4	202,6	833,4	1 866,8
Osuus	11,5 %	7,8 %	25,2 %	10,9 %	44,6 %	100,0 %

3.2 Markkinariskien hallinta

3.2.1 Lähtökohdat ja toimintaperiaatteet

Yhtiön sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata vakavaraisuus ja maksimoida tuotto valitulla riskitasolla. Sijoitusten allokaatiota ohjaavat vakavaraisuuden, vastuuvelan rakenteen ja katekelpoisuuden asettamat rajat sekä pääoman tuottovaatimus. Pitkällä aikavälillä sijoitustuoton on ylittävä asiakasetupolitiikan mukainen kokonaistuottotavoite. Sijoitustoiminnalla pyritään pitkällä aikavälillä ja kaikissa olosuhteissa hyvään ja vakaaseen tuottoon kohtuullisella riskinotolla.

Sijoitukset hajautetaan riittävästi eri instrumenttiluokien välillä ja sisällä. Yksittäisiä riskejä ja vastuita ohjataan limiitein ja sijoituskriteerein. Sijoitustoiminnan on turvattava riittävä likviditeetti kaikissa olosuhteissa. Sijoituskannan on oltava myös riittävän yksinkertainen.

3.2.2 Markkinariskien hallinnan organisointi

Yhtiön taseenhallintakomitea on taseriskien hallinnan, seurannan ja kehittämisen asiantuntijaelin, ja se raportoi suoraan yhtiön hallitukselle. Komitea vastaa siitä, että yhtiön taseriskien hallinta on järjestetty asianmukaisesti ja pääomat ovat tehokkaassa käytössä. Komitea valmistelee määräajoin yhtiön hallitukselle hyväksyttäväksi esityksen strategisesta markkinariskinotosta sisältäen sijoitustoiminnan tavoitteet ja rajoitteet (limiitit). Limiitit kattavat sijoitusten hinta- ja korkoriskit mukaan lukien vastuuvelan ominaisuudet ja vaatimukset. Asetettuja riskilimiittejä ja riskinoton tuloksellisuutta seurataan jatkuvasti. Komitealla on myös pääomien hallintaan ja pääomittamiseen liittyvä päätöksentekorooli.

Hallitus nimittää sijoitustoiminnan johtoryhmän, joka vastaa sijoitustoiminnan käytännön organisoinnista ja operatiivisesta markkinariskien valvonnasta. Johtoryhmä varmistaa, että hallituksen hyväksymän strategian mukainen sijoitustoiminnan tuottotavoite saavutetaan. Lisäksi johtoryhmä valvoo, kehittää, ohjaa ja tekee päätöksiä koskien likviditeetin sekä keskeytymäriskien hallintaa.

3.2.3 Riskienhallintaprosessit

Riskienhallintaprosessi perustuu ohjeistukseen, sen operatiivisen noudattamisen valvontaan, säännölliseen riskiraportointiin ja itsearviointiin. Ohjeistus sisältää mm. markkinariskistrategian, sijoitussuunnitelman ja johdannaispolitiikan. Lisäksi yhtiöllä on hyväksytyt vakavaraisuuden hallinnan, pääoman hallinnan sekä likviditeetin hallinnan periaatteet, joilla ohjataan markkinariskinottoa.

Yhtiön hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa määritellään sijoituskannan tavoitejakauma ja tuotto-odotukset, instrumenttikohtaiset vaihteluvälit, hajautus- ja likviditeettitavoitteet sekä päätös- ja toimivaltuudet. Hajautusperiaatteilla pyritään turvaamaan riittävä tuottotaso instrumenttiluokkien sisällä ja niiden välillä kaikissa markkinaolosuhteissa. Hajautusperiaatteet koskevat eri toimialoja, maita ja sijoituskohteita. Yksittäisiä riskejä ja vastuita ohjataan limiitein ja sijoituskriteerein. Riittävä likviditeetti turvataan sijoitusrakenteella.

Johdannaisten käytöstä on määritelty tarkempi hallituksen vahvistama johdannaispolitiikka, jossa kuvataan johdannaisten käytön periaatteet. Johdannaisten avulla voidaan muun muassa rajoittaa osake-, valuutta- ja korkosijoituksiin liittyviä riskejä. Riittävällä analysoinnilla, hajautuksella, johdannaisilla ja vastapuoliriskien limiiteillä pyritään turvaamaan toimintavapaus kaikissa markkinaolosuhteissa. Kiinteistöihin liittyviä riskejä analysoidaan erikseen.

Yleisesti käytettyjen markkinariski- ja raportointimenetelmien avulla seurataan sijoitustoiminnan riskejä ja tuottoja. Näiden raporttien avulla seurataan säännöllisesti korko-, kiinteistö- ja osakesijoitusten kehitystä ja riskejä sekä

valvotaan sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen toimintaperiaatteiden noudattamista. Yhtiössä on käytössä sijoituskoh-
taiseen riskiseurantaan perustuva riskienhallintajärjestelmä.

3.2.4 Markkinariskien ja vakavaraisuuden hallinta

Markkinariskien vaikutusta yhtiön vakavaraisuuteen valvotaan ja hallitaan nykyisen vakavaraisuuskäytännön (Solvenssi I) mukaisesti. Lisäksi vakavaraisuutta valvotaan voimassaolevien ryhmittymiä koskevien vakavaraisuussäännösten mukaisesti. Valmistautuminen tulevaan Solvenssi II -vakavaraisuuskehikkoon on käynnissä. Nykyinen vakavaraisuuskäytäntö on lyhyellä tähtäimellä merkitsevämpi ja rajoittavampi järjestelmä.

Vakavaraisuuslaskennan huomattavin muutos tulee olemaan se, että Solvenssi II:ssa arvostetaan varojen ohella myös vastuuvetä markkinaehtoisesti käypään arvoon. Tällöin vastuuvetä arvo ja vakavaraisuuspääoman määrä riippuu erityisesti korkotasosta, ja korkoriskien hallinnan merkitys korostuu. Toinen merkittävä muutos on yhtiön riskitasoon perustuva vakavaraisuuspääoman vähimmäisvaatimus (SCR).

Lähtökohtana markkinariskien hallitsemiselle on, että yhtiön vakavaraisuus on turvattu riittävällä todennäköisyydellä vähintään seuraavan vuoden ajan. Sijoitusten arvonmuutosriskiä seurataan jatkuvasti todennäköisyydellä, joka perustuu sijoitusten historialliseen arvonvaihteluun ja sijoitusluokkien väliseen arvonmuutosten riippuvuuteen (korrelaatioon). Riskiä seurataan käyttämällä arvonvaihtelua (volatiliiteettina) sekä pitkän aikavälin keskimääräisiä arvoja että lyhyemmällä aikavälillä estimoituja riskitunnuslukuja.

Sijoitustoimintaa ohjataan tarvittaessa normaalia tiukemmin ns. liikennevaloperiaatteiden ja jatkuvan markkinariskiseurannan perusteella. Vihreä valo tarkoittaa tilannetta, jossa omaisuudenhoitajat voivat toimia sijoitussuunnitelman normaalien limiittien mukaan. Keltainen valo liittyy tilanteeseen, jossa sijoitussuunnitelman puitteissa tapahtuvat sijoitusmarkkinariskien lisäykset tai neutraali sijoitusallokaatio eivät ole enää hyväksyttävää taseen riskillisyyden kannalta. Punainen valo tarkoittaa tilannetta, jossa taseen riskillisuus on liian korkea ja tarvitaan aktiivisia riskien vähentämistoimia. Keltaisen ja punaisen valon riskiasemassa määritellään tiukennetut rajoitukset sijoitusriskeille ja mahdolliset riskien vähentämistoimenpiteet. Kokonaisriski mitoitetaan siten, että toimintapääoma säilyy turvaavalla tasolla myös riskien toteutuessa.

3.2.5 Määrällisiä tietoja sijoituskannan riskirakenteesta

Oheisessa taulukossa on sijoitusten herkkyyshanalyysi, joka kuvaa instrumenttien arvoissa tilinpäätöshetkellä tapahtuvan muutoksen vaikutusta vakavaraisuuspääomaan.

Sijoitussalkun herkkyyshanalyysi

	31.12.2013	Muutoksen vaikutus		
		Osakekurssit -20 %	Kiinteistöjen arvo -10 %	Korkotaso +1 %-yksikköä
Vakavaraisuuspääoma, milj. e	578,0	-131,7	-51,8	-48,4
Vakavaraisuusaste, %	23,7	-5,6	-2,2	-2,0
Sijoitusten tuotto-%	4,6	-5,0	-1,9	-1,8

4. Operatiivisten riskien hallinta

4.1 Riskien määrittely

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Juridiset / oikeudelliset riskit ja tapahtuma-/vahinkoriskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Toiminnan suunnittelun riskeillä tarkoitetaan vuosisuunnittelun valintoihin, tavoiteasetantaan ja liiketoiminnan muutostilanteisiin sisältyviä riskejä.

4.2 Riskienhallintaprosessit

Operatiiviset riskit kartoitetaan määrämuotoisella riskien kartoitusmenettelyllä vuosittain osana vuosisuunnittelu-prosessia sekä aina riskitilanteen olennaisesti muuttuessa. Kartoitukset toteutetaan sekä ryhmittymän organisaatio-rakenteen (yhtiöt, ryhmäpalvelut) että erikseen erityisen tärkeiden riskialueiden (mm. juridiikka, tietoturvaluus, turvallisuus) näkökulmasta. Lisäksi jokaisesta hankkeesta, projektista ja merkittävästä liiketoiminnan muutostilanteesta laaditaan aina erillinen riskikartoitus.

Riskit arvioidaan toteutumisen todennäköisyyden ja vaikutusten suhteen. Arvioinnin perusteella riskit priorisoi-tuvat välittömiä toimenpiteitä vaativiksi riskeiksi, aktiivista hallintaa vaativiksi riskeiksi ja riskeiksi, jotka arviointihet-kellä ovat vähäisiä, mutta jotka voivat kehittyä merkittäviksi riskeiksi tulevaisuudessa. Välittömiä toimenpiteitä sekä aktiivista hallintaa vaativista riskeistä laaditaan yksilöidyt riskienhallintasuunnitelmat, jotka sisältävät mm. tiedon riskin omistajasta, valvonnasta ja raportoinnista sekä arvion nykyisten riskienhallintatoimenpiteiden riittävydestä.

Tavoiteltaessa virheettömiä ja toimintavarmoja liike-toimintaprosesseja tulee liiketoimintaprosessien sisältää riittävä määrä valvonta- eli kontrollitoimenpiteitä, joiden avulla varmistutaan toiminnan oikeellisuudesta ja laadusta. Valvontatoimenpiteitä kuvataan tarkemmin yhtiön Sisäisen valvonnan politiikassa.

Toteutuneita riskejä ja läheltä piti -tapahtumia seurataan ja raportoidaan säännöllisesti. Seurannan tavoitteena on

- oppia ilmenneistä tapahtumista ja estää niiden tapahtu-minen uudelleen tulevaisuudessa
- tunnistaa, mitkä ja missä ovat merkittävimmät riskit ja haasteet operatiivisessa toiminnassamme
- auttaa parantamaan ja korjaamaan toimintatapojamme, prosessejamme ja tietojärjestelmiämme.

Riskitapahtumien seuranta toteutetaan yksiköittäin. Ryhmän riskienhallintapalveluissa laaditaan kvartaaleittain yhteenvetoraportti johdolle ja hallitukselle.

Vakuutus- ja rahoitusyrityksille on säädetty velvollisuus ennalta varautua markkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömien toimintojen ylläpitämiseen poikkeusoloissa. Käytännössä tämä tarkoittaa ennakosuunnitelmia, orga-nisatoristen toimintavalmiuksien luomista ja toiminnan jatkumisen turvaamiseksi etukäteen tehtäviä materiaalisia varajärjestelyjä. Jatkuvuus- ja valmiussuunnittelun avulla pyritään ehkäisemään ennalta liiketoiminnan jatkuvuutta

uhkaavien häiriö- ja kriisitilanteiden syntyminen sekä luo-maan edellytykset hallita näitä poikkeustilanteita ja niiden seurauksia.

Riskien hallitsemiseksi on lisäksi erillisiä menettelytapoja ja ohjeistuksia mm.

- prosessiriskien hallintaan
- järjestelmäriskien hallintaan
- juridisten riskien hallintaan
- turvallisuusriskien hallintaan
- tietoturvariskien hallintaan
- hankkeiden ja projektien riskienhallintaan
- vakuutettavissa olevien riskien hallintaan (oma vakuutus-turva)

4.3 Kuvaus olennaisista riskeistä ja odotukset vuodelle 2014

Olennaisimmat operatiiviset riskit kohdistuvat tietojärjes-telmien häiriöttömään toimintaan, asiakkaalle näkyvien liiketoimintaprosessien toimintavarmuuteen sekä toimin-taympäristön muutoksiin ja yllättäviin tapahtumiin. Lisäksi laaja-alaiset osaamisvaatimukset, muutosten hallinta ja tuottotehokkuustoimenpiteiden kohdistaminen vaativat aktiivisia riskienhallintatoimenpiteitä.

Toteutetuissa riskikartoituksissa vuoteen 2014 kohdis-tuvat toiminnalliset riskit ovat hyvin samansuuntaiset kuin päättyneenä vuotena. Oleelliset riskit liittyvät tietojär-jestelmiin, liiketoiminnan prosesseihin ja muutostilanteiden hallintaan.

Vuoden 2014 aikana tullaan toiminnallisten riskien hal-linnassa jatkamaan Solvenssi II vaatimusten kartoittamista ja toteuttamista. Lisäksi huomiota kiinnitetään jo olemassa olevien riskienhallintaprosessien jatkuvuuteen ja laadulli-seen parantamiseen.

5. Toimintaympäristön ja strategian riskien hallinta

5.1 Riskien määrittely

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyviä riskejä ovat mm. yleisen toimintaympäristön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen, kilpailun luonteen ja kilpailijoiden, omien strategisten valintojen ja yhtiöryhmän toimimisen ja ryhmäsijoitusten riskit.

5.2 Riskienhallintaprosessit

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyvät merkittävät riskit kartoitetaan ja niiden toteutumisen todennäköisyys sekä mahdollisen realisoitumisen merkitys arvioidaan vuosittain strategiaprosessin yhteydessä. Menet-telynä on ohjeistettu itsearviointi. Menettely toteutetaan strategiaprosessin vastuutuksen ja toteuttamisjärjestyksen mukaisesti.

Tunnistetuttujen riskien vähentämiseksi ja pienentä-miseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi strate-giaprosessin vastuulliset tahot suunnittelevat ja toteuttavat riskienhallintatoimenpiteitä, jotka toteutetaan osana organi-saatioosien vuosisuunnitelmia.

5.3 Kuvaus olennaisista riskeistä ja odotukset vuodelle 2014

Merkittävimmät toimintaympäristön riskit liittyivät globaalin talouskehityksen epävarmuuteen. Tämä oli seurausta sekä finanssialan kriisin heijastusvaikutuksista sekä USA:n ja Euroopan unionin eräiden jäsenvaltioiden velkaantumisongelmistä.

Vakuutus- ja pankkitoimialat ovat hyvin keskittyneet ja kilpailua käydään pääasiassa keskittämiseduin ja palvelujen hinnoilla. Näiden heijastusvaikutuksena kilpailun intensiteetti saattaa jäädä yksipuoliseksi ja vaihtoehdot vähäisiksi markkinoilla. Kilpailua ohjasi vahvasti myös oheispalveluvalikoiman laajentamisen tavoitteet verkostojen kautta.

Yhtiön strategia on johdettu keskinäisyydestä. Asiakkaiden ja omistajien intressin yhtenevyys tarjosi edelleen hyvän mahdollisuuden kasvuun ja kannattavuuden kohentamiseen. Riskiksi voi muodostua se, että keskinäisyyden perusteita ja etuja ei tunneta riittävästi markkinoilla.

Odotukset vuoden 2014 riskeiksi ovat hyvin samansuuntaiset kuin päättyneen vuoden loppupuoliskolla. Talouden epävarmuus jatkuu tai jopa lisääntyy euroalueella ja globaalilla tasolla ja kilpailu keskittyy edelleen mahdollisten kilpailijoiden rakennemuutostenkin myötä.

Tunnuslukujen laskentakaavat ja tunnuslukujen laskentaperiaatteet

1) Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

1.1 Liikevaihto =

Henkivakuutuksen liikevaihto:

- + Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta
- + Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
- + Muut tuotot

1.2 Liikevoitto tai – tappio ja kokonaistulos

Henkivakuutusyhtiön tulosanalyysi

Vakuutusmaksutulo
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonorotukset, niiden oikaisut ja arvон muutokset
Maksetut korvaukset
Vastuuvuvelan muutos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta
Liikekulut
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut
<i>Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta</i>
Muut tuotot ja kulut
Osuus osakkuusyritysten voitoista tai tappioista 1)
Liikevoitto tai -tappio
Tasoitusmäärän muutos
Lisäedut (asiakasedut)
<i>Voitto tai tappio ennen satunnaisia eriä</i>
Satunnaiset tuotot
Satunnaiset kulut
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja
Tuloverot ja muut välittömät verot
Vähemmistöosuudet ¹⁾
Tilikauden voitto tai tappio

”Muihin vakuutusteknisiin tuottoihin ja kuluihin” sisältyy yhteistakuuerän muutos.

1) koskee konsernitilinpäätöstä

Kokonaistulos

- + Liikevoitto/-tappio
- +/- Taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvон rahaston ja arvonorotusrahaston muutos

1.3 A Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin)

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Kauden tuotto lasketaan ns. mukautettua Dietz:in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

1.3 B Sijoitustoiminnan nettotuottoerittely

- + Sijoitustoiminnan suorat nettotuotot kirjanpidossa
- + Arvonmuutokset kirjanpidossa
- + Arvostuserojen muutos.

1.4. Sijoitusjakauma käyvin arvoin

Sijoitussidonnaisen vakuutuksen sijoitukset eivät ole mukana sijoitusjakaumassa.

Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukko-velkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin.

Sijoitukset sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin luetaan kiinteistösijoituksiin.

Johdannaisten siirtyvissä erissä olevat laskennalliset arvostuserot ja ennakkomaksuissa olevat preemiot kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle.

Sijoituksiin ei oteta mukaan sijoituksiin liittyvä kauppahintasaamisia ja -velkoja.

Sijoitusjakauma sisältää taseen sijoituksiin kuuluvat talletukset.

1.5 Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitussidonnaista vakuutusta prosentteina (käyvin arvoin) =

- ± Liikevoitto tai tappio
- + Korkokulut ja muut rahoituskulut
- + Perustekorkokulu
- ± Arvonkorotusrahastoon/ käyvän arvон rahastoon kirjattu arvonorotus/peruutus
- ± Sijoitusten arvostuserojen muutos

— x 100

+ Taseen loppusumma

- Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvulka

± Sijoitusten arvostuserot

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.

Henkivakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan vakuutuksille vuoden aikana hyvitettyä laskuperustekorkoa lisättyinä/vähennettyinä mahdollisilla laskuperustekorona täydennysvastuun muutoksilla.

Tunnusluvussa muihin rahoituskuluihin sisällytetään muut vieraasta pääomasta aiheutuneet erät kuin korkokulut, esimerkiksi tuloslaskelman eriin kirjatut korollisen vieraan pääoman kurssivoitot ja -tappiot.

1.6 Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä. Lukumäärässä otetaan huomioon palveluksessa olleiden henkilöiden mahdollinen osa-aikaisuus. Henkilökuntaan kuuluvaksi lasketaan ne henkilöt, joille maksetaan tilikauden aikana palkkaa.

2) Henkivakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

2.1 Vakuutusmaksutulo =

Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

2.2 Liikekustannussuhde prosentteina kuormitustulosta =

+ Liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta
+ Korvausten selvittelykulut

_____ x 100
Kuormitustulo

Kuormitustulo on laskuperusteiden mukaan liikekustannusten kattamiseen tarkoitettu erä. Kuormitustuloon sisällytetään kaikki kuormituserät.

Liikekulut eivät sisällä jälleenvakuutuksen palkkioita.

Liikekustannussuhde prosentteina taseen loppusummasta =

+ Liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta
+ Korvausten selvittelykulut

_____ x 100
Taseen loppusumma

Liikekulut ovat kokonaisliikekulut, kun suhteutetaan taseen loppusummaan.

Taseen loppusumma on aloittavan taseen loppusumma.

2.3 Toimintapääoma tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa =

+ Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
+ Tilinpäätössiirtojen kertymä
± Sijoitusten arvostuserot
± Laskennalliset verovelat
+ Pääomalainat (Vakuutusvalvontaviraston luvalla)
- Aineettomat hyödykkeet
± Muut laissa säädetyt erät

2.4 Toimintapääoma-aste tai -suhde

Toimintapääoman määrä suhteessa sen vähimmäismäärään

Toimintapääoman vähimmäismäärä määritetään vakuutusyhtiölaissa. Vakuutusyhtiön toimintapääoman on ylitettävä tämä määrä.

2.5 Tasoitusmäärä tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa

2.6 Vakavaraisuuspääoma tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa =

+ Toimintapääoma
+ Tasoitusmäärä
+ Vähemmistöosuus ¹⁾

1) koskee konsernitilinpäätöstä

2.7 Vakavaraisuusaste prosentteina vastuuvasta =

Vakavaraisuuspääoma
_____ x 100
Vakuutustekninen vastuuvälä - Tasoitusmäärä - 75 % sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvälä

Vakuutustekninen vastuuvälä lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

TULOSLASKELMA

VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA - HENKIVAKUUTUS

1.1.2013 - 31.12.2013

1.1.2012 - 31.12.2012

Vakuutusmaksutulo								
Vakuutusmaksutulo	1		423 291 491,71			326 478 258,01		
Jälleenvakuuttajien osuus			<u>-1 220 575,57</u>	422 070 916,14		<u>-992 325,29</u>	325 485 932,72	
Sijoitustoiminnan tuotot	4			189 596 114,36			214 496 660,41	
Sijoitusten arvonorotus				87 221 682,99			76 607 898,65	
Korvauskulut								
Maksetut korvaukset	2		-288 645 548,88			-283 740 367,21		
Jälleenvakuuttajien osuus			<u>441 158,19</u>	-288 204 390,69		<u>673 642,85</u>	-283 066 724,36	
Korvausvastuun								
Kokonaismuutos		-15 190 834,00				-28 725 434,00		
Kannansiirron osuus		<u>1 377 503,63</u>	-13 813 330,37					
Jälleenvakuuttajien osuus			0,00	-13 813 330,37	-302 017 721,06	0,00	-28 725 434,00	-311 792 158,36
Vakuutusmaksuvastuun muutos								
Kokonaismuutos			-264 680 919,32			-183 090 720,91		
Kannansiirron osuus			<u>1 267 731,01</u>	-263 413 188,31		<u>-183 090 720,91</u>	-183 090 720,91	
Jälleenvakuuttajien osuus				0,00	-263 413 188,31	0,00	-183 090 720,91	
Liikekulut	3			-43 475 861,39			-39 560 041,27	
Sijoitustoiminnan kulut	4			-64 490 348,75			-62 462 709,31	
Sijoitusten arvonorotuksen oikaisu				<u>-8 113 962,53</u>			<u>-2 886 711,42</u>	
Vakuutustekninen tulos				17 377 631,45			16 798 150,51	

MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA

Henkivakuutuksen tekninen tulos				17 377 631,45			16 798 150,51	
Muut tuotot	4							
Muut			16 975 961,00	16 975 961,00		20 426 012,33	20 426 012,33	
Muut kulut	4							
Muut			<u>-24 729 615,47</u>	-24 729 615,47		<u>-20 669 032,84</u>	-20 669 032,84	
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta								
Tilikauden verot			-3 583 493,41			-2 913 466,88		
Aikaisempien tilikausien verot			954 423,95	-2 629 069,46		379 395,68	-2 534 071,20	
Voitto varsinaisesta toiminnasta/				6 994 907,52			14 021 058,80	
Voitto satunnaisten erien jälkeen				6 994 907,52			14 021 058,80	
Tilinpäätössiirrot								
Poistoeron muutos			201 488,88			177 496,24		
Vapaaehtoisten varausten muutos			<u>0,00</u>	201 488,88		<u>0,00</u>	177 496,24	
Tilikauden voitto				7 196 396,40			14 198 555,04	

TASE

Vastavaa

31.12.2013

31.12.2012

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot	9	13 902 633,76	13 902 633,76	13 480 909,49	13 480 909,49
------------------------------	---	---------------	---------------	---------------	---------------

Sijoitukset

Kiinteistösijoitukset	6			177 034 215,29	
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		168 890 050,38			
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		134 898 319,56	303 788 369,94	130 420 418,36	307 454 633,65
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrityksissä	7				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		40 837,60		40 837,60	
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä		22 259 298,56		28 187 754,04	
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä		4 400 000,00		4 400 000,00	
Talletukset		0,00	26 700 136,16	0,00	32 628 591,64
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	7	737 363 713,90		606 938 060,93	
Rahoitusmarkkinavälineet		1 137 271 443,41		1 312 509 051,82	
Kiinnelainasaamiset		129 860 267,11		72 763 328,58	
Muut lainasaamiset	8	27 644 802,52		29 130 989,03	
Talletukset		0,00	2 032 140 226,94	0,00	2 021 341 430,36
			2 362 628 733,04		2 361 424 655,65

Sijoitussidonnaisten vakuutusten

katteena olevat sijoitukset	10		1 161 314 277,48		885 864 525,95
-----------------------------	----	--	------------------	--	----------------

Saamiset

Ensvakuutustoiminnasta	14				
Vakuutusentottajilta		1 540 120,13		1 491 730,54	
Jälleenvakuutustoiminnasta		102 758,28	1 642 878,41	250 167,75	1 741 898,29
Muut saamiset			5 677 389,96		2 816 827,90
			7 320 268,37		4 558 726,19

Muu omaisuus

Aineelliset hyödykkeet					
Kalusto	9	525 853,67	525 853,67	1 730 323,44	1 730 323,44
Rahat ja pankkisaamiset			66 403 894,74		51 536 238,24
Muu omaisuus			117 204,41		117 204,41
			67 046 952,82		53 383 766,09

Siirtosaamiset

Korot ja vuokrat		20 116 987,03		25 481 420,49	
Muut siirtosaamiset		7 568 332,65	27 685 319,68	8 079 250,14	33 560 670,63

Vastaavaa yhteensä

3 639 898 185,15

3 352 273 254,00

Vastattavaa

Oma pääoma

Pohjarahasto	11	4 482 208,24		4 482 208,24	
Takuupääoma		32 036 005,12		32 036 005,12	
Vapaat rahastot		128 793 812,26		116 527 417,53	
Tilikauden voitto		7 196 396,40	172 508 422,02	14 198 555,04	167 244 185,93

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero	12	2 532 328,81	2 532 328,81	2 733 817,69	2 733 817,69
-----------	----	--------------	--------------	--------------	--------------

Pääomalainat

	16		55 000 000,00		55 000 000,00
--	----	--	---------------	--	---------------

Vakuutustekninen vastuuvélka

Vakuutusmaksuvastuu		1 626 487 353,96		1 638 266 535,64	
Jälleenvakuuttajien osuus		0,00	1 626 487 353,96	0,00	1 638 266 535,64
Korvausvastuu		623 686 259,00		609 547 322,00	
Jälleenvakuuttajien osuus		0,00	623 686 259,00	0,00	609 547 322,00
			2 250 173 612,96		2 247 813 857,64

Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvélka

Vakuutustekninen vastuuvélka		1 137 263 637,00	1 137 263 637,00	859 751 639,00	859 751 639,00
------------------------------	--	------------------	------------------	----------------	----------------

Pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset	13	133 833,74	133 833,74	173 631,26	173 631,26
---------------------------	----	------------	------------	------------	------------

Velat

Ensvakuutustoiminnasta		274 165,16		179 131,23	
Jälleenvakuutustoiminnasta		161 532,60		112 944,33	
Muut velat	14	13 914 700,19	14 350 397,95	10 515 446,15	10 807 521,71

Siirtovelat

	14		7 935 952,67		8 748 600,77
--	----	--	--------------	--	--------------

Vastattavaa yhteensä

3 639 898 185,15

3 352 273 254,00

Epäsuora rahoituslaskelma

2013

2012

Liiketoiminnan rahavirta

Voitto varsinaisesta toiminnasta/ voitto
ennen satunnaisia eriä

6 994 907,52

14 021 058,80

Oikaisut

Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonorotukset
Pakollisten varausten muutos
Suunnitelman mukaiset poistot
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua
Muut oikaisut

279 871 753,32
-67 427 666,60
-39 797,52
3 548 907,29

-49 007 114,38

211 816 154,91
-94 595 033,35
0,00
4 332 727,85

Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta

173 940 989,63

-44 258 348,62
91 316 559,59

Käyttöpääoman muutos:

Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten
lisäys (-)/vähennys (+)

3 113 808,77

1 718 322,63

Lyhytaikaisten korottomien velkojen
lisäys (+)/vähennys (-)

2 730 228,14

-2 086 215,57

Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja

179 785 026,54

90 948 666,65

Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista

-2 344 273,72

-2 433 908,44

Maksetut välittömät verot

-1 292 573,33

-1 322 333,07

Rahavirta ennen satunnaisia eriä

176 148 179,49

87 192 425,14

Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)

Liiketoiminnan rahavirta

176 148 179,49

87 192 425,14

Investointien rahavirta

Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä
muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)

-210 011 047,60
52 643 961,43

-1 981 276,51

-106 517 378,65
48 014 590,13

-2 082 192,99

Investointien rahavirta

-159 348 362,68

-60 584 981,51

Rahoituksen rahavirta

Maksettu takuupääoman korko
Muu voitonjako

-1 922 160,31
-10 000,00

-1 601 800,26
-11 000,00

Rahoituksen rahavirta

-1 932 160,31

-1 612 800,26

Rahavarojen muutos

14 867 656,50

24 994 643,37

Rahavarat tilikauden alussa

51 536 238,24

26 541 594,87

Rahavarat tilikauden lopussa

66 403 894,74

51 536 238,24

TULOSLASKELMAN LIITTEET

2013

2012

1. Vakuutusmaksutulo

Ensivakuutus							
Henkivakuutus							
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus	179 200 362,17				111 517 724,56		
Muu yksilöllinen henkivakuutus	52 114 176,86				48 951 108,84		
Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus	44 753 480,93				16 568 217,56		
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	10 116 314,50				7 905 482,01		
Muu ryhmähenkivakuutus	37 848 029,80	324 032 364,26			33 368 722,69	218 311 255,66	
Eläkevakuutus							
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	37 174 295,55				38 114 386,39		
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	27 526 570,64				29 138 847,43		
Sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus	5 808 577,96				5 455 178,78		
Muu ryhmäeläkevakuutus	28 692 757,27	99 202 201,42	423 234 565,68		35 399 749,64	108 108 162,24	326 419 417,90
Jälleenvakuutus			56 926,03				58 840,11
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta			423 291 491,71				326 478 258,01
<i>Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta</i>							
Jatkuvat vakuutusmaksut			355 573 753,89				278 886 795,98
Kertamaksut			67 660 811,79				47 532 621,92
Yhteensä			423 234 565,68				326 419 417,90
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen			156 297 849,07				154 763 910,61
Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta			266 936 716,61				171 655 507,29
			423 234 565,68				326 419 417,90

1.1. Henkivakuutuksen hyvitysten ja alennusten vaikutus tulokseen

Hyvitykset							
Henkivakuutus							
Muu yksilöllinen henkivakuutus	4 628 323,63				4 488 220,99		
Muu ryhmähenkivakuutus	474 987,00	5 103 310,63			330 241,00	4 818 461,99	
Eläkevakuutus							
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	2 970 688,91				2 494 834,36		
Muu ryhmäeläkevakuutus	1 443 413,12	4 414 102,03	9 517 412,66		996 836,74	3 491 671,10	8 310 133,09
Alennukset							
Henkivakuutus							
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus		198 062,00				150 089,00	
Muu yksilöllinen henkivakuutus		457 574,34				520 107,92	
Muu ryhmähenkivakuutus		2 109 817,22	2 765 453,56			1 835 237,83	2 505 434,75
			12 282 866,22				10 815 567,84

2. Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Ensivakuutus							
Henkivakuutus		175 168 849,42				174 117 578,55	
Eläkevakuutus		113 476 699,46	288 645 548,88			109 622 788,66	283 740 367,21
Jälleenvakuutus			-779 417,38				-318 682,44
Maksetut korvaukset yhteensä			287 866 131,50				283 421 684,77
Josta:							
Takaisinostot		59 674 943,43				41 239 902,86	
Säästösummien takaisinmaksut		71 654 199,36				92 642 200,68	
Muut		156 536 988,71	287 866 131,50			149 539 581,23	283 421 684,77
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus maksetuista korvauksista			58 977 509,02				38 099 528,53

TULOSLASKELMAN LIITTEET

2013

2012

3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.1. Kokonaisliikekulut toiminnoittain

Maksetut korvaukset	5 533 742,34	5 091 376,64
Liikekulut	43 475 861,39	39 560 041,27
Sijoitustoiminnan hoitokulut	5 249 174,33	4 560 085,25
Muut kulut	24 729 615,47	20 669 032,84
Yhteensä	78 988 393,53	69 880 536,00

3.2. Tuloslaskelman erä liikekulut

Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	8 931 637,18	8 816 333,22
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	3 984,83	3 375,31
Muut vakuutusten hankintamenot	14 866 550,49	13 422 418,24
	23 802 172,50	22 242 126,77
Vakuutusten hoitokulut	9 885 510,68	9 341 839,74
Hallintokulut	9 953 913,60	8 032 333,40
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-165 735,39	-56 258,64
Yhteensä	43 475 861,39	39 560 041,27

3.3. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.3.1. Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	24 819 463,76	23 851 474,30
Eläkekulut	5 310 009,51	5 747 334,50
Muut henkilösivukulut	1 348 780,76	1 393 571,14
Yhteensä	31 478 254,03	30 992 379,94

3.3.2. Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset

Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja		
Palkat ja palkkiot	563 745,00	294 914,00
Eläkesitoumukset	Toimitusjohtajan eroamisikä 63 vuotta ja varatoimitusjohtajan eroamisikä määräytyy lain mukaan.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallitus ja hallituksen varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	901 852,00	340 361,00
Eläkesitoumukset	Yhtiön toimsuhteessa oleville hallituksen jäsenille ja varajäsenille on eläkeiäksi sovittu 60-63 vuotta.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallintoneuvosto		
Palkat ja palkkiot	115 200,00	94 300,00
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	

3.3.3. Henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana

Konttorihenkilöstö	2	2
Myyntihenkilöstö	-	-
Kiinteistöhenkilöstö	-	-

3.4 Tilintarkastajan palkkiot eriteltyinä toimeksiantoryhmittäin

Tilintarkastus	47 714,02	124 624,68
Tilintarkastuslain 1§:n 1:n momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	0,00	0,00
Veroneuvonta	16 205,55	10 411,03
Muut palvelut	15 243,76	4 696,55
Yhteensä	79 163,33	139 732,26

TULOSLASKELMAN LIITTEET
2013
2012
4.1 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely
Sijoitustoiminnan tuotot

Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin

Korkotuotot	122,87		0,00	
Muut tuotot	0,00	122,87	0,00	0,00

Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin

Osinkotuotot	500 000,00		500 000,00	
Korkotuotot	133 296,78	633 296,78	117 401,87	617 401,87

Tuotot kiinteistösijoituksista saman konsernin yrityksiin

Korkotuotot	7 960 490,60		8 339 465,50	
Muut tuotot	54 349,39	8 014 839,99	53 080,95	8 392 546,45

Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin

Osinkotuotot	686,56		686,56	
Korkotuotot	82 728,56		73 813,79	
Muut tuotot	31 092 306,18	31 175 721,30	31 764 173,53	31 838 673,88

Tuotot muista sijoituksista

Osinkotuotot	30 301 940,52		27 232 938,22	
Korkotuotot	46 216 078,77		47 952 065,14	
Muut tuotot	3 642 223,78	80 160 243,07	3 736 676,71	78 921 680,07

Yhteensä
119 984 224,01
119 770 302,27

Arvon alentumisten palautukset

10 957 022,60

30 856 770,09

Myyntivoitot

58 654 867,75

63 869 588,05

Yhteensä
189 596 114,36
214 496 660,41
Sijoitustoiminnan kulut

Kulut kiinteistösijoituksista

Saman konsernin yritykset	-13 761 696,09		-14 522 002,43	
Muut yritykset	-10 949 718,82	-24 711 414,91	-13 072 873,00	-27 594 875,43

Kulut muista sijoituksista

-7 661 244,22

-4 899 949,32

Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut

Saman konsernin yritykset	-99,90		-239,40	
Muut yritykset	-2 387 899,69	-2 387 999,59	-2 544 802,20	-2 545 041,60

Yhteensä
-34 760 658,72
-35 039 866,35

Arvon alentumiset ja poistot

Arvon alentumiset	-22 637 076,46		-9 982 923,97	
Rakennusten suunnitelmapoistot	-1 081 707,25	-23 718 783,71	-1 584 921,07	-11 567 845,04

Myyntitappiot

-6 010 906,32

-15 854 997,92

Yhteensä
-64 490 348,75
-62 462 709,31
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonnkorotuksia ja niiden oikaisua
125 105 765,61
152 033 951,10

Sijoitusten arvonnkorotus

87 221 682,99

76 607 898,65

Sijoitusten arvonnkorotuksen oikaisu

-8 113 962,53

79 107 720,46

-2 886 711,42

73 721 187,23

Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
204 213 486,07
225 755 138,33

TUOSLASKELMAN LIITTEET

2013

2012

4.2 Sijoitussidonnaisten vakuutusten sijoitustoiminnan tuotot

Sijoitustoiminnan tuotot	11 945 414,50		8 052 459,15	
Sijoitustoiminnan kulut	<u>-1 673 109,67</u>	10 272 304,83	<u>-1 490 767,73</u>	6 561 691,42
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonorotuksia ja niiden oikaisua sekä arvonalennuksia ja niiden palautuksia				
Sijoitusten arvonorotus	87 221 682,99		76 607 898,65	
Sijoitusten arvonorotusten oikaisu	-7 204 950,71		-2 364 370,42	
Arvon alentumiset	-94 777,67		-154 664,25	
Arvon alentumisten palautukset	<u>329 955,42</u>	80 251 910,03	<u>5 016 797,65</u>	79 105 661,63
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa		<u><u>90 524 214,86</u></u>		<u><u>85 667 353,05</u></u>

4.3 Muiden tuottojen ja kulujen erittely

Muut tuotot

Liitännäistoiminnan ja palvelumyynnin tuotot	16 760 831,60	20 397 380,69
Muut tuotot, muut	<u>215 129,40</u>	<u>28 631,64</u>
	<u><u>16 975 961,00</u></u>	<u><u>20 426 012,33</u></u>

Muut kulut

Liitännäistoiminnan ja palvelumyynnin kulut	17 434 651,69	19 916 535,60
Henkilöstörahastosiirto	571 418,12	752 233,83
Muut kulut, muut	<u>6 723 545,66</u>	<u>263,41</u>
	<u><u>24 729 615,47</u></u>	<u><u>20 669 032,84</u></u>

5.1 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset	2013 Jäljellä oleva hankintameno	2013 Kirjanpitoarvo	2013 Käypä arvo	2012 Jäljellä oleva hankintameno	2012 Kirjanpitoarvo	2012 Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	13 241 066,23	17 868 856,67	32 138 478,80	13 467 852,34	18 095 642,78	33 326 903,80
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	80 348 940,11	106 657 147,50	126 151 697,76	77 025 555,21	104 193 762,60	125 686 683,45
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriksissä	966 626,54	966 626,54	910 355,70	965 793,21	965 793,21	912 015,08
Muut kiinteistöosakkeet	43 004 236,93	43 397 419,67	54 566 138,75	53 336 822,14	53 779 016,70	65 430 161,22
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	134 898 319,56	134 898 319,56	134 898 319,56	130 420 418,36	130 420 418,36	130 420 418,36
	272 459 189,37	303 788 369,94	348 664 990,57	275 216 441,26	307 454 633,65	355 776 181,91
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	40 837,60	40 837,60	40 837,60	40 837,60	40 837,60	40 837,60
	40 837,60	40 837,60	40 837,60	40 837,60	40 837,60	40 837,60
Sijoitukset omistusyhteisyriksissä						
Osakkeet ja osuudet	22 259 298,56	22 259 298,56	22 259 298,56	28 187 754,04	28 187 754,04	28 187 754,04
Rahamarkkinavälineet ja lainasaamiset	4 400 000,00	4 400 000,00	4 400 000,00	4 400 000,00	4 400 000,00	4 400 000,00
	26 659 298,56	26 659 298,56	26 659 298,56	32 587 754,04	32 587 754,04	32 587 754,04
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	737 363 713,90	737 363 713,90	930 386 862,10	606 938 060,93	606 938 060,93	735 008 973,74
Rahoitusmarkkinavälineet	1 137 271 443,41	1 137 271 443,41	1 180 490 250,49	1 312 509 051,82	1 312 509 051,82	1 408 967 127,41
Kiinnelainasaamiset	129 860 267,11	129 860 267,11	129 860 267,11	72 763 328,58	72 763 328,58	72 763 328,58
Muut lainasaamiset	27 644 802,52	27 644 802,52	27 644 802,52	29 130 989,03	29 130 989,03	29 130 989,03
Talletukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	2 032 140 226,94	2 032 140 226,94	2 268 382 182,22	2 021 341 430,36	2 021 341 430,36	2 245 870 418,76
	2 331 299 552,47	2 362 628 733,04	2 643 747 308,95	2 329 186 463,26	2 361 424 655,65	2 634 275 192,31

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

2013

2012

5.1 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää

Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta

-6 292 457,97 -6 292 457,97

-3 269 999,86 -3 269 999,86

Kirjanpitoarvo sisältää

Tuloutettuja arvonorotuksia
Muita arvonorotuksia

26 154 249,92
5 174 930,65 31 329 180,57

27 024 052,28
5 214 140,11 32 238 192,39

Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)

281 118 575,91

272 850 536,66

5.2 Ei-suojaavien johdannaisten arvostusero

485 364,81

863 291,39

5.2 Ei-suojaavien johdannaisten käypä arvo ja arvostusero

Johdannaissopimukset

	2013 Jäljellä oleva hankintameno	2013 Kirjanpitoarvo	2013 Käypä arvo	2012 Jäljellä oleva hankintameno	2012 Kirjanpitoarvo	2012 Käypä arvo
Muut saamiset						
Ennakkomaksut optiosopimuksista	0,00	0,00	0,00	1 697,81	1 697,81	1 697,81
Muut velat						
Ennakkomaksut optiosopimuksista	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset ja -velat						
Futuuri- ja termiinisopimukset	0,00	0,00	485 364,81	0,00	0,00	863 291,39
	0,00	0,00	485 364,81	1 697,81	1 697,81	864 989,20
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			485 364,81			863 291,39

6. Kiinteistösijoitukset**Kiinteistösijoitusten muutokset:**

	2013	2013
	Kiinteistöt ja	Lainasaamiset saman
	kiinteistöosakkeet	konsernin yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	184 970 744,99	130 420 418,36
Lisäykset	4 490 817,40	8 369 050,00
Vähennykset	-10 429 565,70	-7 671 786,80
Siirrot erien välillä	0,00	3 780 638,00
Hankintameno 31.12.	179 031 996,69	134 898 319,56
Kertyneet poistot 1.1.	-16 639 146,08	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	21 480,49	
Tilikauden poistot	-784 885,28	
Kertyneet poistot 31.12.	-17 402 550,87	
Arvonalentumiset 1.1.	-24 794 362,99	
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	1 122 000,00	
Tilikauden arvonalentumiset	-2 870 000,00	
Arvonalentumisten palautukset	1 215 000,00	
Arvonalentumiset 31.12.	-25 327 362,99	
Arvonkorotukset 1.1.	33 496 979,37	
Lisäykset	0,00	
Vähennykset	-909 011,82	
Siirrot erien välillä	0,00	
Arvonkorotukset 31.12.	32 587 967,55	
Kirjanpitoarvo 31.12.	168 890 050,38	134 898 319,56

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

	2013
Jäljellä oleva hankintameno	4 689 310,34
Kirjanpitoarvo	5 855 113,26
Käypä arvo	4 861 035,35

TASEEN LIITTEET 31.12.2013
7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä

	2013	2012
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		
Hankintameno 1.1.	40 837,60	40 837,60
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	<u>40 837,60</u>	<u>40 837,60</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>40 837,60</u>	<u>40 837,60</u>
 Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä		
Hankintameno 1.1.	28 187 754,04	28 187 754,04
Lisäykset	0,00	0,00
Lisäykset, tytäryhtiösulautuminen	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	<u>28 187 754,04</u>	<u>28 187 754,04</u>
Arvon alentumiset 1.1.	0,00	
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	0,00	0,00
Tilikauden arvonalentumiset	-5 928 455,48	0,00
Arvon alentumisten palautukset	0,00	0,00
Arvon alentumiset 31.12.	<u>-5 928 455,48</u>	<u>0,00</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>22 259 298,56</u>	<u>28 187 754,04</u>
 Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset omistusyhteisyhteisöiltä		
Hankintameno 1.1.	4 400 000,00	4 400 000,00
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	<u>4 400 000,00</u>	<u>4 400 000,00</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u>4 400 000,00</u>	<u>4 400 000,00</u>

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

7.1. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä

Osakkeet ja osuudet

	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
Omaeläke Oy	Espoo	90,00	8 721,26	-229,89
Rekra Oy	Espoo	100,00	8 245,99	-230,97
Sasnep Ky	Espoo	100,00	9 056,59	-229,18
Tapiola Pankkineuvonta Oy	Espoo	100,00	8 249,40	-230,96
Varepa Ky	Espoo	100,00	9 060,01	-229,10
Yhteensä			43 333,25	-1 150,10

7.2. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Osakkeet ja osuudet

	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy	Espoo	50,00	4 583 677,42	1 917 357,27
LähiTapiola Pankki Oyj	Espoo	15,97	149 595 952,09	3 999 210,39
Tapiolan Alueen Kehitys Oy	Espoo	29,75	77 365,23	-515,19
Tieto-Tapiola Oy	Espoo	33,33	971 477,50	-189 606,88
Vakuutusneuvonta Aura	Espoo	33,33	11 376,58	-223,86
Vakuutusneuvonta Pohja	Espoo	33,33	11 319,43	-224,02
Yhteensä			155 251 168,25	5 725 997,71

7.3 TASEEN LIITETIETO 31.12.2013
LÄHITAPIOLA KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ
MUUT SIIJOITUKSET

Arvopaperi	Osuus osakkeista %	Määrä	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Kotimaiset yhtiöt, noteeratut					
Amer- Sports Oyj	0,45	539 164,00	3 886 080,98	8 152 159,68	Suomi
Fortum Oyj	0,04	376 668,00	4 661 526,27	6 263 988,84	Suomi
Kone Oyj	0,04	230 000,00	2 651 743,81	7 544 000,00	Suomi
Lassila & Tikanoja Oyj	0,95	370 267,00	2 921 727,36	5 639 166,41	Suomi
Nokian Renkaat Oyj	0,13	172 655,00	2 717 211,67	6 020 479,85	Suomi
Stockmann Oyj	0,23	169 003,00	1 865 793,12	1 865 793,12	Suomi
Vacon Oyj	0,54	82 000,00	574 000,00	4 797 000,00	Suomi
Vaisala Oyj	1,27	231 500,00	5 373 115,00	5 373 115,00	Suomi
MUUT		127 200,00	199 704,00	199 704,00	Suomi
Yhteensä			24 850 902,21	45 855 406,90	
Kotimaiset yhtiöt, noteeraamattomat					
Fingrid Oyj	1,41	47,00	1 580 966,51	1 580 966,51	Suomi
Henkivakuutusosakeyhtiö Retro	19,43	13 598,00	1 208 589,69	1 208 589,69	Suomi
Pihlajalinna Oy	3,50	45 538,00	3 238 662,56	3 238 662,56	Suomi
Satel Oy	9,90	490,00	1 339 690,84	2 903 250,00	Suomi
Sato Oyj	2,39	1 219 395,00	6 621 877,02	15 144 885,90	Suomi
Seligson & Co Oyj	11,27	143 784,00	953 937,26	1 869 192,00	Suomi
MUUT		129 093,59	1 081 833,76	1 245 573,88	
Yhteensä			16 025 557,64	27 191 120,54	
Ulkomaiset yhtiöt, noteeratut					
ABB	0,01	330 000,00	4 949 650,87	6 311 827,96	Sveitsi
AMEC	0,21	630 000,00	7 004 054,77	8 221 662,47	Iso-Britannia
Adidas	0,05	110 000,00	5 785 299,26	10 190 400,00	Saksa
Amphenol	0,06	100 000,00	5 793 310,93	6 466 536,15	Yhdysvallat
BASF	0,01	110 000,00	7 397 393,19	8 523 900,00	Saksa
Bayer	0,01	100 000,00	5 921 655,65	10 195 000,00	Saksa
Campbell Soup	0,06	185 000,00	5 805 815,39	5 805 815,39	Yhdysvallat
Carl Zeiss Meditec	0,30	242 250,00	2 743 890,51	5 866 083,75	Saksa
Carrefour	0,03	230 000,00	4 034 797,34	6 626 300,00	Ranska
Covidien	0,04	163 000,00	7 355 730,45	8 048 944,96	Irlanti
DNB	0,03	542 400,00	4 106 140,81	7 036 996,29	Norja
Daimler	0,01	105 000,00	6 267 040,80	6 604 500,00	Saksa
Deckers Outdoor	0,29	100 000,00	2 966 947,38	6 124 283,95	Yhdysvallat
Deutsche Bank	0,02	176 000,00	6 102 800,00	6 102 800,00	Saksa
Eaton	0,03	130 000,00	4 688 178,38	7 175 404,25	Irlanti
Ekornes	0,58	211 980,00	2 084 820,64	2 084 820,64	Norja
Hennes & Mauritz	0,01	205 000,00	3 203 123,26	6 854 082,24	Ruotsi
Hologic	0,17	465 000,00	7 474 305,57	7 535 892,97	Yhdysvallat
Inmarsat	0,14	640 000,00	4 524 589,34	5 803 526,45	Iso-Britannia
International Business Machines	0,00	48 000,00	6 528 431,59	6 528 431,59	Yhdysvallat
Mednax	0,19	188 000,00	4 562 159,16	7 276 803,71	Yhdysvallat
National Grid	0,02	850 000,00	6 146 918,94	8 034 065,01	Iso-Britannia
Nestle	0,00	120 000,00	5 019 499,50	6 383 186,71	Sveitsi
Pepco Holdings	0,16	410 000,00	5 687 259,81	5 687 259,81	Yhdysvallat
PepsiCo	0,01	137 000,00	6 966 767,48	8 239 271,99	Yhdysvallat
Reed Elsevier NV	0,09	645 000,00	5 461 425,67	9 933 000,00	Alankomaat
SAP	0,01	122 000,00	5 268 715,61	7 601 820,00	Saksa
SES	0,11	355 000,00	6 877 097,22	8 353 150,00	Luxemburg
SKF	0,07	290 000,00	5 329 601,54	5 522 344,26	Ruotsi
Sanofi	0,01	96 800,00	6 254 656,91	7 465 216,00	Ranska
Stada Arzneimittel	0,40	243 000,00	5 583 704,07	8 729 775,00	Saksa
Syngenta	0,02	20 000,00	5 458 313,28	5 786 901,27	Sveitsi

Technip	0,09	103 000,00	6 602 342,80	7 195 580,00 Ranska
Telenor	0,02	310 000,00	3 643 311,41	5 360 038,26 Norja
TeliaSonera	0,03	1 090 000,00	5 327 195,50	6 556 350,00 Ruotsi
Teva Pharmaceutical Industries	0,03	250 000,00	7 265 608,01	7 265 608,01 Yhdysvallat
Thermo Fisher Scientific	0,03	95 000,00	3 274 455,33	7 670 400,99 Yhdysvallat
US Bancorp	0,02	287 000,00	7 167 471,30	8 407 512,15 Yhdysvallat
United Technologies	0,01	111 500,00	5 754 020,83	9 200 710,61 Yhdysvallat
VF	0,05	228 000,00	6 595 212,65	10 306 373,72 Yhdysvallat
Vienna Insurance Group	0,13	168 463,00	6 102 572,18	6 102 572,18 Itävalta
Vinci	0,02	145 000,00	5 287 661,77	6 919 400,00 Ranska
Volkswagen	0,02	41 000,00	5 515 252,34	8 370 150,00 Saksa
WPP	0,05	620 000,00	5 392 384,91	10 262 684,42 Iso-Britannia
Waste Management	0,06	268 200,00	6 124 939,67	8 726 077,88 Yhdysvallat
Zurich Insurance Group	0,02	30 000,00	6 145 737,36	6 317 204,30 Sveitsi
eBay	0,01	175 000,00	3 086 813,54	6 962 058,59 Yhdysvallat
MUUT		10,00	491 754,24	1 289 971,72
Yhteensä			257 130 829,16	344 032 695,65

Ulkomaiset yhtiöt, noteeraamattomat

MUUT		3 926,00	621 239,26	1 634 156,58
Yhteensä			621 239,26	1 634 156,58

Sijoitusrahastot

BNP Paribas Global Senior			14 999 950,28	14 999 950,28 Suomi
LähiTapiola Aasia-Tyynimeri A			4 873 311,83	5 336 049,89 Suomi
LähiTapiola High Yield A			29 937 460,66	54 363 008,97 Suomi
LähiTapiola Hyvinvointi A			7 389 521,15	13 181 683,37 Suomi
LähiTapiola Infra A			4 728 094,94	4 728 094,94 Suomi
LähiTapiola Itä-Eurooppa A			4 441 748,48	4 561 703,45 Suomi
LähiTapiola Japani A			6 359 220,39	6 359 220,39 Suomi
LähiTapiola Kassakorko A			7 820,85	8 093,07 Suomi
LähiTapiola Kasvu A			3 791 259,76	4 811 555,97 Suomi
LähiTapiola Kehittyvät			6 000 000,00	6 399 600,00 Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Markkinat			3 818 284,36	8 412 940,79 Suomi
LähiTapiola Kuluttaja A			3 582 066,90	7 291 749,19 Suomi
LähiTapiola Lyhytkorko A			15 120 875,56	17 524 821,35 Suomi
LähiTapiola Osinko A			4 446 350,74	5 287 578,24 Suomi
LähiTapiola Pitkäkorko A			5 458 432,69	7 383 803,00 Suomi
LähiTapiola Pohjoinen Yrityskorko			30 000 000,00	30 050 770,67 Suomi
LähiTapiola Suoja A			5 002 636,36	5 320 913,27 Suomi
LähiTapiola USA A			5 402 068,76	7 693 674,77 Suomi
LähiTapiola Yrityskorko A			22 419 858,45	30 382 460,03 Suomi
Natixis Loomis Sayles Senior			10 000 000,00	10 181 090,64 Luxemburg
Robeco Lux-o-rente I EUR			2 306 033,68	3 059 823,59 Luxemburg
MUUT			812 238,54	1 762 660,54
Yhteensä			190 897 234,38	249 101 246,41

Pääomasijoitusrahastot

AXA LBO Fund IV FCPR			3 168 450,00	6 410 492,97 Ranska
AXA LBO Fund IV Supplementary			1 494 450,00	2 074 880,58 Ranska
AXA LBO Fund V Core			2 852 786,39	2 852 786,39 Ranska
AXA Secondary Fund IV L.P.			2 948 558,89	4 958 513,52 Jersey
AXA Secondary Fund V L.P.			1 960 085,96	2 543 581,32 Jersey
Aberdeen European Shopping Property Fund SICAV			5 727 098,12	5 727 098,12 Luxemburg
Aberdeen Property Funds SICAV			4 217 644,89	4 217 644,89 Luxemburg
Altor Fund III			5 523 809,03	7 361 548,42 Jersey
Apax Europe VII - B, L.P.			8 480 651,70	9 509 804,99 Iso-Britannia
Apax VIII - A L.P.			2 426 968,66	2 426 968,66 Guernsey
Beechbrook Mezzanine II L.P.			1 530 429,43	1 530 429,43 Iso-Britannia
BlackRock Europe Property Fund			6 697 540,76	6 854 636,53 Iso-Britannia
Bowmark Capital Partners IV,			3 332 689,00	3 453 342,93 Iso-Britannia

Bridgepoint Europe III, L.P.	2 070 921,00	2 070 921,00 Iso-Britannia
Bridgepoint Europe IV F L.P.	5 569 945,54	6 619 049,54 Iso-Britannia
CBRE European Industrial Fund	5 791 194,00	5 791 194,00 Alankomaat
CapMan Equity VII A L.P.	526 165,00	526 165,00 Guernsey
Capvis Equity III L.P.	2 524 818,00	2 524 818,00 Jersey
Crescent Mezzanine Partners VI,	4 172 347,71	4 172 347,71 Yhdysvallat
European Added Value Fund,	2 382 721,39	2 382 721,39 Iso-Britannia
Gresham 4A	3 462 486,00	3 462 486,00 Iso-Britannia
ICG Europe Fund V	6 316 674,50	6 510 681,74 Jersey
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments III S.á.r.l.	5 518 717,21	5 531 644,37 Luxemburg
Indigo Capital V L.P.	3 578 326,74	3 578 326,74 Iso-Britannia
Industri Kapital 2000 Limited	527 069,99	527 069,99 Jersey
Industri Kapital 2004 Limited	787 424,61	787 424,61 Jersey
Industri Kapital 2007 Limited	6 171 208,01	6 208 827,88 Jersey
Lindsay Goldberg III L.P.	6 611 196,65	6 791 452,40 Yhdysvallat
LähiTapiola Asuntorahasto Prime	6 805 050,00	6 805 050,00 Suomi
LähiTapiola KR PK2 Ky	4 100 000,00	4 332 325,00 Suomi
MB Equity Fund IV Ky	1 468 648,64	1 824 413,62 Suomi
MezzVest III, L.P.	3 952 044,86	3 952 044,86 Jersey
Nexit INFOCOM II L.P.	2 915 737,60	2 915 737,60 Guernsey
Nordic Mezzanine Fund III	3 135 079,09	3 135 079,09 Iso-Britannia
PBW II Real Estate Fund S.A.	5 202 758,82	5 202 758,82 Luxemburg
Partners Group Secondary 2004	528 899,40	528 899,40 Yhdysvallat
Partners Group U.S. Venture	1 081 322,83	1 081 322,83 Yhdysvallat
Real Estate Debt & Secondaries	707 928,58	820 808,19 Suomi
Rockspring PanEuropean Limited	4 389 990,00	4 389 990,00 Iso-Britannia
Russian and Baltics Retail	4 000 000,00	4 000 000,00 Suomi
TPG Partners VI, LP	11 121 731,43	11 835 101,88 Yhdysvallat
Tapiola KR I Ky	23 106 601,50	23 106 601,50 Suomi
Tapiola KR III Ky	40 872 521,23	40 872 521,23 Suomi
The Fourth Cinven Fund (No. 4) Limited Partnership	7 847 992,62	8 637 247,74 Iso-Britannia
The Triton Fund III L.P.	6 075 745,00	6 075 745,00 Jersey
Top Tier Venture Capital III, L.P.	2 951 957,60	2 951 957,60 Yhdysvallat
Top Tier Venture Capital IV, L.P.	3 089 498,09	3 619 563,23 Yhdysvallat
TuuliTapiola Ky	3 362 500,00	3 362 500,00 Suomi
MUUT	4 749 515,04	5 715 709,31
Yhteensä	247 837 901,51	262 572 236,02
Muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet yhteensä	737 363 664,16	930 386 862,10

7.4 TASEEN LIITETIETO 31.12.2013

LÄHITAPIOLA KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ

SIIJOITUSSIDONNAISEN VAKUUTUKSEN KATTEENA OLEVAT SIIJOITUKSET

Arvopaperi	Kotivaltio	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo
Sijoitusrahastot			
Alken European Opportunities R	Luxemburg	5 676 242,85	5 676 242,85
BGF European Value Fund A - EUR	Luxemburg	658 208,48	658 208,48
Carnegie Medical Fund	Luxemburg	3 301 059,19	3 301 059,19
DB X-Trackers S&P 500 ETF	Saksa	3 181 578,70	3 181 578,70
Evli Eurooppa B	Suomi	10 674 300,91	10 674 300,91
Evli High Yield Yrityslaina B	Suomi	14 798 000,67	14 798 000,67
Evli Japani B	Suomi	1 961 147,32	1 961 147,32
Evli Likvidi B	Suomi	1 431 641,55	1 431 641,55
Evli Lyhyt Yrityslaina B	Suomi	22 228 496,28	22 228 496,28
Evli Pohjois-Amerikka B	Suomi	4 205 610,09	4 205 610,09
Evli Pohjoismaat B	Suomi	1 376 462,33	1 376 462,33
Evli Suomi Pienyhtiöt B	Suomi	3 227 274,54	3 227 274,54
Evli Taktinen Alfa-Korko B	Suomi	15 474 677,49	15 474 677,49
Evli Varainhoito 40 B	Suomi	548 130,62	548 130,62
Evli Varainhoito 75 B	Suomi	1 624 188,94	1 624 188,94
Evli Venäjä B	Suomi	557 468,96	557 468,96
Invesco Asia Consumer Demand A Acc USD	Luxemburg	1 333 338,63	1 333 338,63
JPM Europe Select Equity Fund A Acc EUR	Luxemburg	3 428 087,50	3 428 087,50
JPM US Select Equity A Acc EUR	Luxemburg	4 419 715,41	4 419 715,41
Korkovarainhoitosalkku	Suomi	7 300 217,99	7 300 217,99
LähiTapiola 2015 A	Suomi	37 036 387,77	37 036 387,77
LähiTapiola 2020 A	Suomi	63 298 545,21	63 298 545,21
LähiTapiola 2025 A	Suomi	102 240 749,52	102 240 749,52
LähiTapiola 2035 A	Suomi	41 690 371,61	41 690 371,61
LähiTapiola 2045 A	Suomi	9 731 850,31	9 731 850,31
LähiTapiola Aasia-Tyynimeri A	Suomi	7 857 078,36	7 857 078,36
LähiTapiola Asuntosijoitus	Suomi	37 773 172,60	37 773 172,60
LähiTapiola Asuntosijoitus Prime	Suomi	30 000 000,01	30 000 000,01
LähiTapiola Eurooppa A	Suomi	25 516 466,21	25 516 466,21
LähiTapiola High Yield A	Suomi	10 456 583,95	10 456 583,95
LähiTapiola Hyvinvointi A	Suomi	17 900 246,29	17 900 246,29
LähiTapiola Infra A	Suomi	3 395 177,14	3 395 177,14
LähiTapiola Itä-Eurooppa A	Suomi	1 493 503,55	1 493 503,55
LähiTapiola Japani A	Suomi	2 090 311,33	2 090 311,33
LähiTapiola Kassakorko A	Suomi	4 288 093,09	4 288 093,09
LähiTapiola Kasvu A	Suomi	10 239 145,14	10 239 145,14
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A	Suomi	2 492 360,54	2 492 360,54
LähiTapiola Kehittyvät Markkinat A	Suomi	27 585 040,18	27 585 040,18
LähiTapiola Korko 100 A	Suomi	3 039 443,61	3 039 443,61
LähiTapiola Korkomaailma A	Suomi	10 647 855,90	10 647 855,90
LähiTapiola Kuluttaja A	Suomi	20 060 338,12	20 060 338,12
LähiTapiola Lyhytkorko A	Suomi	8 823 251,80	8 823 251,80
LähiTapiola Maailma 20 A	Suomi	13 035 474,19	13 035 474,19
LähiTapiola Maailma 50 A	Suomi	44 444 383,87	44 444 383,87
LähiTapiola Maailma 80 A	Suomi	57 471 578,02	57 471 578,02
LähiTapiola Osake 100 A	Suomi	2 006 926,90	2 006 926,90
LähiTapiola Osinko A	Suomi	871 416,38	871 416,38
LähiTapiola Pitkäkorko A	Suomi	10 984 727,24	10 984 727,24
LähiTapiola Pohjoinen Yrityskorko A	Suomi	2 075 881,25	2 075 881,25
LähiTapiola Suoja A	Suomi	1 640 468,03	1 640 468,03
LähiTapiola Suomi A	Suomi	11 795 141,95	11 795 141,95
LähiTapiola Toimitila	Suomi	835 030,07	835 030,07

LähiTapiola USA A	Suomi	7 409 260,11	7 409 260,11
LähiTapiola Yrityskorko A	Suomi	5 944 988,83	5 944 988,83
Osakevarainhoitosalkku	Suomi	1 708 874,50	1 708 874,50
PYN Elite A - EUR	Suomi	520 985,18	520 985,18
Seligson Aasia A	Suomi	2 357 584,19	2 357 584,19
Seligson Euro-obligaatio	Suomi	1 324 084,93	1 324 084,93
Seligson Eurooppa -indeksirahasto A	Suomi	5 978 101,79	5 978 101,79
SELIGSON GLB TOP 25 BRANDS -A	Suomi	10 503 892,30	10 503 892,30
Seligson Global Top 25 Pharmaceuticals A	Suomi	9 549 345,80	9 549 345,80
SELIGSON PHOEBUS-A	Suomi	1 159 567,02	1 159 567,02
SELIGSON PHOENIX-A	Suomi	1 066 888,20	1 066 888,20
Seligson Pohjois-Amerikka -indeksirahasto A	Suomi	877 427,70	877 427,70
Seligson Rahamarkkina AAA	Suomi	1 658 039,98	1 658 039,98
Seligson Russian Pros Euro A	Suomi	9 152 224,97	9 152 224,97
Seligson Suomi-indeksirahasto	Suomi	7 966 447,79	7 966 447,79
Suojavarainhoito 10	Suomi	4 037 294,54	4 037 294,54
Suojavarainhoito 15	Suomi	4 591 601,73	4 591 601,73
Suojavarainhoito 20	Suomi	2 519 575,74	2 519 575,74
Suojavarainhoito 25	Suomi	2 636 714,89	2 636 714,89
Suomi Plus -varainhoito	Suomi	13 776 999,98	13 776 999,98
UB KORKOSALKKU ERIKOISSIJ. RAH	Suomi	679 601,82	679 601,82
Varainhoito 100	Suomi	11 220 418,31	11 220 418,31
Varainhoito 25	Suomi	2 161 962,51	2 161 962,51
Varainhoito 50	Suomi	5 372 283,82	5 372 283,82
Varainhoito 75	Suomi	2 977 921,54	2 977 921,54
Varainhoitosalkku 10	Suomi	51 003 743,94	51 003 743,94
Varainhoitosalkku 30	Suomi	93 050 364,70	93 050 364,70
Varainhoitosalkku 50	Suomi	49 342 797,96	49 342 797,96
Varainhoitosalkku 70	Suomi	11 863 803,99	11 863 803,99
Varainhoitosalkku 90	Suomi	1 283 563,19	1 283 563,19
Vauras 100	Suomi	1 235 278,13	1 235 278,13
Vauras 25	Suomi	53 770 935,49	53 770 935,49
Vauras 50	Suomi	21 358 758,82	21 358 758,82
Vauras 75	Suomi	3 888 473,44	3 888 473,44
VISIO ALLOCATOR ERIKOISSIJ. RAH	Suomi	596 589,06	596 589,06
Yrityslaina Plus	Suomi	2 818 624,53	2 818 624,53
MUUT		3 302 078,82	3 302 078,82
Yhteensä		1 140 889 948,83	1 140 889 948,83

Muut sijoitukset

Nokia	Suomi	566 926,20	566 926,20
Suomi 175 Booster	Suomi	781 750,00	781 750,00
MUUT		19 075 652,45	19 075 652,45
Yhteensä		20 424 328,65	20 424 328,65

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset

1 161 314 277,48

1 161 314 277,48

8. Muut sijoitukset

	2013	2012
8.1. Muut lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltynä		
Muut lainasaamiset	825 281,37	1 018 200,28
Jäljellä oleva hankintameno	825 281,37	1 018 200,28
Ei vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	<u>26 819 521,15</u>	<u>28 112 788,75</u>
Muut lainasaamiset yhteensä	<u>27 644 802,52</u>	<u>29 130 989,03</u>
8.2. Pääomalainojen yhteismäärä		
Muut lainasaamiset	1 319 521,15	812 788,75
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	<u>1 319 521,15</u>	<u>812 788,75</u>

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

	2013	2013
	Aineettomat oikeudet ja pitkä- vaikutteiset menot	Kalusto
Hankintameno 1.1.	29 686 328,53	6 513 615,44
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-3 424 691,17	0,00
Hankinnat	3 010 461,81	146 030,55
Myynnit ja romutukset	0,00	-1 175 215,85
Hankintameno 31.12.	<u>29 272 099,17</u>	<u>5 484 430,14</u>
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	-16 205 419,04	-4 783 292,00
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	3 424 691,17	0,00
Tilikauden poistot	-2 588 737,54	-175 284,47
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	<u>-15 369 465,41</u>	<u>-4 958 576,47</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u><u>13 902 633,76</u></u>	<u><u>525 853,67</u></u>

10. SIOITUSSIDONNAISTEN VAKUUTUSTEN KATTEENA OLEVAT SIOITUKSET

	2013 Alkuperäinen hankintameno	2013 Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)	2012 Alkuperäinen hankintameno	2012 Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)
<i>Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset</i>				
Osakkeet ja osuudet	937 505 649,48	1 149 351 445,32	743 597 633,44	875 396 718,30
Rahoitusmarkkinavälineet	10 299 123,76	10 737 309,49	9 578 126,46	9 811 117,49
Saamiset vakuutusmaksunvälittäjiltä	44 186,88	44 186,88	10 197,17	10 197,17
Rahat ja pankkisaamiset	1 066 555,66	1 066 555,66	497 736,65	497 736,65
Kertyneet korot	114 780,13	114 780,13	148 756,00	148 756,00
<i>Yhteensä</i>	<u>949 030 295,91</u>	<u>1 161 314 277,48</u>	<u>753 832 449,72</u>	<u>885 864 525,61</u>
<i>Etukäteen hankitut sijoitukset</i>	<u>21 780 173,67</u>	<u>24 050 637,05</u>	<u>24 502 877,88</u>	<u>26 112 886,61</u>
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuvelkaa vastaavat sijoitukset	<u>927 250 122,24</u>	<u>1 137 263 640,43</u>	<u>729 329 571,84</u>	<u>859 751 639,00</u>
 Rahat ja pankki- yms saamiset sisältävät tilinpäätöshetkellä voimassa olevien maksettujen vakuutusten nettomaksuja, joita ei vielä ole sijoitettu.	 1 110 742,54		 507 933,82	

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

11.1. Oman pääoman muutokset	1.1.2013	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2013
Pohjarahasto	4 482 208,24	0,00	0,00	4 482 208,24
Takuupääoma	32 036 005,12	0,00	0,00	32 036 005,12
Varmuusrahasto	116 334 970,70	11 276 394,73	0,00	127 611 365,43
Käyttöraho	192 446,83	1 000 000,00	-10 000,00	1 182 446,83
Tilikauden voitto	14 198 555,04	7 196 396,40	-14 198 555,04	7 196 396,40
Oman pääoman muutokset yhteensä	<u>167 244 185,93</u>	<u>19 472 791,13</u>	<u>-14 208 555,04</u>	<u>172 508 422,02</u>

11.2. Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Tilikauden voitto	7 196 396,40
+ Muu vapaa oma pääoma	
Varmuusrahasto	127 611 365,43
Käyttöraho	1 182 446,83
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	<u>135 990 208,66</u>

12. Tilinpäätössiirtojen kertymä

	2013	2012
Poistoero		
Kertynyt poistoero 1.1.	2 733 817,69	2 911 313,93
Lisäykset	-1,10	
Vähennykset	-201 487,78	-177 496,24
Kertynyt poistoero 31.12.	<u>2 532 328,81</u>	<u>2 733 817,69</u>

13. Muut pakolliset varaukset

	2013	2012
Työttömyysturvan omavastuuvaraus	133 833,74	173 631,26
	<u>133 833,74</u>	<u>173 631,26</u>

14. Saamiset ja velat**14.1 Saamisten erittely****Saamiset saman konsernin yrityksiltä**

Muut saamiset

317 882,60
317 882,60647 829,29
647 829,29**14.2. Velkojen erittely****Velat saman konsernin yrityksille**

Ostovelat

734 930,83

167 383,00

Muut velat

43 333,25
778 264,0844 483,35
211 866,35**Velat omistusyhteisyriyksille**

Muut velat

259 234,51
259 234,5123 143,89
23 143,89

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

15. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat taseen liitetiedot

15.1. Taseeseen sisältymättömät vastuusitoumukset ja vastuut

Johdannaissopimukset	2013	2012
Korkojohdannaiset		
<i>Koronvaihtosopimukset</i>		
Kohde-etuus	0,00	2 000 000,00
Käypä arvo	0,00	457 478,50
Leasingvastuut		
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	58 830,65	22 727,78
Seuraavina vuosina maksettava määrä	68 412,32	23 734,27
	<u>127 242,97</u>	<u>46 462,05</u>
Vuokravastuut		
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	2 669 966,16	1 976 711,30
Seuraavina vuosina maksettava määrä	8 677 390,02	8 565 748,50
	<u>11 347 356,18</u>	<u>10 542 459,80</u>
Arvonlisäverovastuut		
<i>Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin</i>		
<i>liittyvä ryhmän vastuu</i>		
Konserniyritykset	-155 428,77	-94 179,55
Osakkuusyritykset	85 118,18	392 430,43
	<u>838 900,43</u>	<u>2 310 600,84</u>
<i>Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120§:n mukainen tarkistusvastuu</i>		
<i>- 10v.tarkistuskausi</i>		
Yhtiö	381 455,77	406 644,00
Muut ryhmän yritykset	46 427 419,72	50 382 688,64
	<u>46 808 875,49</u>	<u>50 789 332,64</u>
Muut vastuusitoumukset		
Merkintäsitoumukset	208 490 966,13	123 729 984,61
Myönnetty limiitti	30 000 000,00	30 000 000,00
	<u>238 490 966,13</u>	<u>153 729 984,61</u>

16.1 Lähipiirilainat (VYL 8 luku 11 §)

LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön konserniin kuuluville yrityksille ja osakkuusyrityksille myönnettyt lainat yhteensä 172.475.599,27 euroa.

Laina-aika on pääsääntöisesti 10-40 vuotta ja lainan korko on pääsääntöisesti kiinteä.

16.2 Lähipiiriliiketoimet (KPA 2 luku 7 b §)

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

16.3 Pääomalainat

Velkoja LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Lainan pääoma 55.000.000 euroa

**Pääasialliset
lainaehdot**

Lainasopimus on voimassa toistaiseksi. Velkojalla on oikeus irtisanoa laina viiden vuoden irtisanomisaikaa noudattaen. Laina voidaan kuitenkin maksaa irtisanomisajan päätyttyä takaisin vain siltä osin kuin velallisen vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää velallisen viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudemman tilinpäätöksen sisältämän taseen mukaisen tappion määrän ja velallinen lainan maksamisen jälkeen täyttää vakuutusyhtiölain 11 luvun mukaiset vakavaraisuusvaatimukset.

Lainan vuotuinen korko määräytyy 12 kuukauden Saksan valtiolainan koron (GTDEM1YR) mukaisesti lisättynä 4,25 prosentin marginaalilla. Lainalle voidaan maksaa korkoa tai muuta hyvitystä vain siltä osin kuin velallisen vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää velallisen viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudemman tilinpäätöksen sisältämän taseen mukaisen tappion määrän. Jos korkoa ei voida maksaa, siirtyy se maksettavaksi ensimmäisen sellaisen tilinpäätöksen jälkeen, jonka perusteella korkoa voidaan maksaa.

Pääomalainasopimuksen ehtoja voidaan muuttaa ainoastaan Finanssivalvonnan suostumuksella.

Lainalla ei ole vakuutta.

TASEEN LIITTEET**31.12.2013****16.1 Lähipiirilainat (VYL 8 luku 11 §)**

LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön konserniin kuuluville yrityksille ja osakkuusyrityksille myönnettyt lainat yhteensä 172.475.599,27 euroa.

Laina-aika on pääsääntöisesti 10-40 vuotta ja lainan korko on pääsääntöisesti kiinteä.

16.2 Lähipiiriliiketoimet (KPA 2 luku 7 b §)

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

16.3 Pääomalainat

Velkoja LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Lainan pääoma 55.000.000 euroa

Pääasialliset lainaehdot

Lainasopimus on voimassa toistaiseksi. Velkojalla on oikeus irtisanoa laina viiden vuoden irtisanomisaikaa noudattaen. Laina voidaan kuitenkin maksaa irtisanomisajan päätyttyä takaisin vain siltä osin kuin velallisen vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää velallisen viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudemman tilinpäätöksen sisältämän taseen mukaisen tappion määrän ja velallinen lainan maksamisen jälkeen täyttää vakuutusyhtiölain 11 luvun mukaiset vakavaraisuusvaatimukset.

Lainan vuotuinen korko määräytyy 12 kuukauden Saksan valtiolainan koron (GTDEM1YR) mukaisesti lisättynä 4,25 prosentin marginaalilla. Lainalle voidaan maksaa korkoa tai muuta hyvitystä vain siltä osin kuin velallisen vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää velallisen viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudemman tilinpäätöksen sisältämän taseen mukaisen tappion määrän. Jos korkoa ei voida maksaa, siirtyy se maksettavaksi ensimmäisen sellaisen tilinpäätöksen jälkeen, jonka perusteella korkoa voidaan maksaa.

Pääomalainasopimuksen ehtoja voidaan muuttaa ainoastaan Finanssivalvonnan suostumuksella.

Lainalla ei ole vakuutta.

TASEEN LIITTEET 31.12.2013**17. Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot**

Toimintapääoma	2013	2012
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	170 906 621,76	165 322 025,62
Tilinpäätössiirtojen kertymä	2 532 328,81	2 733 817,69
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	281 603 940,72	273 713 828,05
Pääomalainat	55 000 000,00	55 000 000,00
Aineettomat hyödykkeet	- 13 902 633,76	- 13 480 909,49
Muut erät	- 9 634 986,13	- 9 657 666,33
	<u>486 505 271,40</u>	<u>473 631 095,54</u>
 VYL:n 11 luvun 12 §:n toimintapääoman vähimmäismäärä	 133 125 559,00	 124 136 000,00
 Runsasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuvelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	 91 529 905,00	 76 396 953,00
 Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuvelasta eli toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuuvelkaan vähennettynä tasoitusmäärällä (%)		
2013	23,7	
2012	23,0	
2011	19,5	
2010	18,1	
2009	17,3	

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TUNNUSLUVUT TILINPÄÄTÖS 2013

Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2013	2012	2011	2010	2009
Liikevoitto	37,0	30,4	25,5	4,1	77,2
Kokonaistulos	44,9	119,5	34,7	28,5	153,4
Sijoitusvoiton nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin) prosentteina, virallinen	4,6	9,2	3,7	4,9	7,0
Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitus- sidonnaista vakuutusta prosentteina	3,3	6,6	3,7	3,5	9,1
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana ¹⁾	2	2	2	2	2
Henkilöstömäärä palkkasummaan suhteutettuna ¹⁾	405	474	495	505	502

Henkivakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo	423,3	326,5	282,9	256,1	163,8
Liikekustannussuhde prosentteina	138,3	131,9	136,5	136,9	132,5
Liikekustannussuhde prosentteina taseen loppusummasta	2,1	2,2	2,2	2,4	1,8
Toimintapääoma tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa	486,5	473,6	380,2	366,0	337,9
VYL 11 luvun 12§:n toimintapääoman vähimmäismäärä	133,1	124,1	119,9	119,4	114,8
Toimintapääoma suhteessa minimimääräänsä	3,7	3,8	3,2	3,1	2,9
Tasotusmäärä tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa	91,5	76,4	73,4	62,7	64,5
Vakavaraisuuspääoma	578,0	550,0	453,6	428,8	402,4
Vakavaraisuusaste prosentteina vastuuvielasta	23,7	23,0	19,5	18,1	17,3

1) Henkilöstö on työsuhteessa LähiTapiola-ryhmän vahinko- ja henkivakuutusyhtiöihin.

Eräiden vuosien 2010 ja 2009 tunnuslukujen vertailukelpoisuuteen vaikuttaa Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiolan sulautuminen yhtiöön 31.12.2009

MUUT LIITETIEDOT
TULOSANALYYSI
1000 €

	2013	2012	Muutos	Muutos-%
Vakuutusmaksutulo	422.071	325.486	96.585	29,7
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	204.213	225.755	-21.542	-9,5
Maksetut korvaukset	-288.204	-283.067	-5.138	1,8
Vastuuvelan muutos ennen (asiakasetujen) ja tasoitusmäärän muutosta	-249.811	-198.009	-51.801	26,2
Liikekulut	-43.476	-39.560	-3.916	9,9
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	.	.	.	.
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetujen (asiakasetujen) ja tasoitusmäärän muutosta	44.793	30.605	14.188	46,4
Muut tuotot ja kulut	-7.754	-243	-7.511	3.090,5
Liikevoitto	37.040	30.362	6.678	22,0
Tasoitusmäärän muutos	-15.133	-2.991	-12.142	405,9
Lisäedut (asiakasedut)	-12.283	-10.816	-1.467	13,6
Voitto/tappio ennen satunnaisia eriä	9.624	16.555	-6.931	-41,9
Satunnaiset tuotot	.	.	.	.
Satunnaiset kulut	.	.	.	.
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	9.624	16.555	-6.931	-41,9
Tilinpäätössiirrot	201	177	24	13,5
Tuloverot ja muut välittömät verot	-2.629	-2.534	-95	3,7
Tiliikauden voitto	7.196	14.199	-7.002	-49,3
Liikevoitto	37.040	30.362	6.678	22,0
Arvostuserojen muutos	7.890	89.168	-81.278	-91,2
Kokonaistulos	44.930	119.530	-74.600	-62,4

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin 1.1.-31.12.2013

Tuotto €/ / % sit. pääomalle

Korkosijoitukset yhteensä

Lainasaamiset ¹⁾

Joukkovelkakirjalainat

Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}

Osakesijoitukset yhteensä

Noteeratut osakkeet ³⁾

Pääomasijoitukset ⁴⁾

Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾

Kiinteistösijoitukset yhteensä

Suorat kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset

Muut sijoitukset

Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾

Hyödykesijoitukset

Muut sijoitukset ⁷⁾

Sijoitukset yhteensä

Sijoituslajille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin

Sijoitustoim. nettotuotot markkina-arvo ⁸⁾	Sitoutunut pääoma ⁹⁾	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle
31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009		
milj. euroa	milj. euroa	%	%	%	%	%
21,7	1 562,5	1,4	8,7	5,5	3,6	7,4
3,6	90,4	3,9	2,3	2,2	1,9	4,0
18,2	1 381,1	1,3	9,1	5,7	3,7	7,9
-0,1	91,1	-0,1	2,7	2,9	2,3	2,5
95,4	577,2	16,5	17,9	-3,0	14,2	17,4
85,6	389,0	22,0	21,7	-11,4	16,4	34,2
11,2	135,1	8,3	11,9	22,1	8,8	-12,0
-1,4	53,2	-2,7	10,0	5,2	7,4	2,2
12,2	512,9	2,4	4,6	5,9	3,7	-0,3
12,1	397,8	3,1	4,9	6,1	5,7	2,5
0,1	115,1	0,1	3,6	5,3	-2,7	-9,1
-0,1	4,0	-2,3	0,2	-9,7	-15,3	15,4
-0,1	4,0	-2,3	0,2	-9,7	-15,3	15,4
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
129,2	2 656,7	4,9	9,5	4,1	5,2	7,3
-7,6						
121,6	2 656,7	4,6	9,2	3,7	4,9	7,0

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratruktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

Korkosijoitukset yhteensä

Lainasaamiset ¹⁾

Joukkovelkakirjalainat

Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}

Osakesijoitukset yhteensä

Noteeratut osakkeet ³⁾

Pääomasijoitukset ⁴⁾

Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾

Kiinteistösijoitukset yhteensä

Suorat kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset

Muut sijoitukset

Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾

Hyödykesijoitukset

Muut sijoitukset ⁷⁾

Sijoitukset yhteensä

Perusjakauma				Riskijakauma ⁸⁾	
31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009	
milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%
1 555,3	56,9	1 637,3	60,4	1 555,3	56,9
109,6	4,0	32,0	1,2	109,6	4,0
1 341,0	49,1	1 526,0	56,3	1 341,0	49,1
104,7	3,8	79,2	2,9	104,7	3,8
658,3	24,1	538,0	19,8	658,3	24,1
465,1	17,0	353,1	13,0	465,1	17,0
142,0	5,2	133,5	4,9	142,0	5,2
51,1	1,9	51,4	1,9	51,1	1,9
517,6	19,0	528,9	19,5	517,6	19,0
397,0	14,5	426,4	15,7	397,0	14,5
120,6	4,4	102,5	3,8	120,6	4,4
0,0	0,0	7,9	0,3	0,0	0,0
0,0	0,0	7,9	0,3	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2 731,1	100,0	2 712,0	100,0	2 731,1	100,0

Jvk-salkun modifioitu duraatio

3,4

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratruktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaan kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti).

Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia tulee tästä antaa tietoa.

TULOSLASKELMA

VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA - HENKIVAKUUTUS

		1.1.2013 - 31.12.2013		1.1.2012 - 31.12.2012	
Vakuutusmaksutulo					
Vakuutusmaksutulo	1	423 291 491,71		326 478 258,01	
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>-1 220 575,57</u>	422 070 916,14	<u>-992 325,29</u>	325 485 932,72
Sijoitustoiminnan tuotot	4		185 366 235,60		210 393 200,17
Sijoitusten arvonorotus	4		87 221 682,99		76 607 898,65
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	2	-288 645 548,88		-283 740 367,21	
Jälleenvakuuttajien osuus		441 158,19	-288 204 390,69	673 642,85	-283 066 724,36
Korvausvastuun muutos					
Korvausvastuun kokonaismuutos		-15 190 834,00		-28 725 434,00	
Kannansiirron osuus		1 377 503,63		0,00	
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>0,00</u>	-13 813 330,37	<u>0,00</u>	-28 725 434,00
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Vakuutusmaksuvastuun kokonaismuutos		-264 680 919,32		-183 090 720,91	
Kannansiirron osuus		1 267 731,01		0,00	
Jälleenvakuuttajien osuus		<u>0,00</u>	-263 413 188,31	<u>0,00</u>	-183 090 720,91
Liikekulut	3		-43 473 449,76		-39 559 531,39
Sijoitustoiminnan kulut	4		-57 177 825,26		-59 541 521,19
Sijoitusten arvonorotuksen oikaisu	4		<u>-8 113 962,53</u>		<u>-2 886 711,42</u>
Muut vakuutustekniset kulut			<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Vakuutustekninen tulos			20 462 687,81		15 616 388,27

MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA

Henkivakuutuksen tekninen tulos		20 462 687,81		15 616 388,27
Muut tuotot				
Konsernireservin vähennys		0,00		0,00
Muut		<u>16 975 961,00</u>	16 975 961,00	<u>20 426 012,33</u>
Muut kulut				
Konserniliikearvon poisto		-9 756,00		-8 695,16
Muut		<u>-24 723 977,24</u>	-24 733 733,24	<u>-20 662 977,63</u>
Osuus osakkuusyritysten voitosta/tappiosta verojen jälkeen			2 672 926,45	
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta				
Tilikauden vero		-3 616 971,62		-2 913 466,88
Aikaisempien tilikausien verot		954 423,95		384 551,06
Laskennalliset verot		<u>-46 371,42</u>	<u>-2 708 919,09</u>	<u>20 365,28</u>
Voitto varsinaisesta toiminnasta		12 668 922,93		14 816 683,09
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot			0,00	0,00
Satunnaiset kulut			<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Voitto satunnaisten erien jälkeen		12 668 922,93		14 816 683,09
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos		0,00		0,00
Vapaaehtoisten varausten muutos		<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta			<u>22 038,07</u>	<u>-37 294,87</u>
Tilikauden voitto			12 690 961,00	14 779 388,22

TASE

Vastaavaa		31.12.2013		31.12.2012	
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet		0,00		0,00	
Konserniliikearvo	9	0,00		0,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	9	<u>13 971 635,54</u>	13 971 635,54	<u>13 549 911,27</u>	13 549 911,27
Sijoitukset					
Kiinteistösijoitukset	6				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		292 520 399,67		298 307 719,86	
Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä		<u>0,00</u>	292 520 399,67	<u>0,00</u>	298 307 719,86
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrityksissä	7				
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä		24 417 908,91		23 420 069,04	
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä		4 400 000,00		4 400 000,00	
Talletukset omistusyhteisyrityksissä		<u>0,00</u>	28 817 908,91	<u>0,00</u>	27 820 069,04
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	7	738 908 348,57		607 564 222,60	
Rahoitusmarkkinavälineet		1 137 271 443,41		1 312 509 051,82	
Kiinnelainasaamiset		129 860 267,11		72 763 328,58	
Muut lainasaamiset	8	28 269 631,52		29 854 418,03	
Talletukset		0,00		0,00	
Muut sijoitukset		<u>0,00</u>	2 034 309 690,61	<u>0,00</u>	2 022 691 021,03
Jälleenvakuutustalletesaamiset		<u>0,00</u>	2 355 647 999,19	<u>0,00</u>	2 348 818 809,93
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset					
	10		1 161 314 277,48		885 864 525,95
Saamiset					
Ensivakuutustoiminnasta	17				
Vakuutuksenottajilta		1 540 120,13		1 491 730,54	
Jälleenvakuutustoiminnasta		<u>102 758,28</u>	1 642 878,41	<u>250 167,75</u>	1 741 898,29
Muut saamiset			5 683 755,72		3 132 250,39
Laskennalliset verosaamiset	16	<u>1 081 466,31</u>	8 408 100,44	<u>1 324 796,23</u>	6 198 944,91
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Kalusto	9	348 992,48		1 608 824,14	
Muut aineelliset hyödykkeet		<u>0,00</u>	348 992,48	<u>0,00</u>	1 608 824,14
Rahat ja pankkisaamiset			71 762 683,77		55 865 105,46
Muu omaisuus		<u>117 204,41</u>	72 228 880,66	<u>117 204,41</u>	57 591 134,01
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		20 162 364,53		25 531 712,57	
Muut siirtosaamiset		<u>7 799 646,51</u>	27 962 011,04	<u>8 200 861,13</u>	33 732 573,70
			3 639 532 904,35		3 345 755 899,77

TASE

Vastattavaa		31.12.2013		31.12.2012	
Oma pääoma					
Pohjarahasto	11		4 482 208,24		4 482 208,24
Takuupääoma			32 036 005,12		32 036 005,12
Arvonkorotusrahas			9 162 367,09		8 681 367,09
Vapaat rahastot			128 793 812,26		116 527 417,53
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus			2 326 685,93		2 500 388,20
Konsernin edellisten tilikausien voitto/tappio			-27 911 046,62		-28 647 618,32
Konsernin tilikauden voitto/tappio		12 690 961,00		14 779 388,22	
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta		173 702,27	12 864 663,27	155 738,51	14 935 126,73
			161 754 695,29		150 514 894,59
Vähemmistöosuus			1 260 543,71		1 245 032,76
Tilinpäätössiirtojen kertymä					
Poistoero	12		0,00		0,00
			0,00		0,00
Pääomalainat			55 000 000,00		55 000 000,00
Konsernireservi			0,00		0,00
Vakuutustekninen vastuuvélka					
Vakuutusmaksuvastuu	13	1 626 487 353,96		1 638 266 535,64	
Jälleenvakuuttajien osuus		0,00	1 626 487 353,96	0,00	1 638 266 535,64
Korvausvastuu		623 686 259,00		609 547 322,00	
Jälleenvakuuttajien osuus		0,00	623 686 259,00	0,00	609 547 322,00
			2 250 173 612,96		2 247 813 857,64
Sijoitusidonnaisten vakuutusten vastuuvélka					
Vakuutustekninen vastuuvélka	14		1 137 263 637,00		859 751 639,00
Jälleenvakuuttajien osuus			0,00		0,00
			1 137 263 637,00		859 751 639,00
Pakolliset varaukset					
Muut pakolliset varaukset			133 833,74		173 631,26
Jälleenvakuutustallettevelat			0,00		0,00
Velat					
Ensivakuutustoiminnasta	17		5 715,02		3 970,20
Jälleenvakuutustoiminnasta			161 532,60		112 944,33
Joukkovelkakirjalainat			0,00		0,00
Lainat rahoituslaitoksilta	15		0,00		0,00
Eläkelainat	15		0,00		0,00
Laskennallinen verovelka	12/16		647 685,37		847 797,79
Muut velat			24 882 693,30		21 254 592,09
			25 697 626,29		22 219 304,41
Siirtovelat			8 248 955,36		9 037 540,11
			3 639 532 904,35		3 345 755 899,77

TULOSLASKELMAN LIITTEET

1.1. Vakuutusmaksutulo

2013

2012

Ensivakuutus							
Henkivakuutus							
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus	179 200 362,17			111 517 724,56			
Muu yksilöllinen henkivakuutus	52 114 176,86			48 951 108,84			
Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus	44 753 480,93			16 568 217,56			
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	10 116 314,50			7 905 482,01			
Muu ryhmähenkivakuutus	37 848 029,80	324 032 364,26		33 368 722,69	218 311 255,66		
Eläkevakuutus							
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	37 174 295,55			38 114 386,39			
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	27 526 570,64			29 138 847,43			
Sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus	5 808 577,96			5 455 178,78			
Muu ryhmäeläkevakuutus	28 692 757,27	99 202 201,42	423 234 565,68	35 399 749,64	108 108 162,24	326 419 417,90	
Jälleenvakuutus			56 926,03			58 840,11	
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta			423 291 491,71			326 478 258,01	
<i>Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta</i>							
Jatkuvat vakuutusmaksut			355 573 753,89			278 886 795,98	
Kertamaksut			67 660 811,79			47 532 621,92	
Yhteensä			423 234 565,68			326 419 417,90	
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen			156 297 849,07			154 763 910,61	
Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta			266 936 716,61			171 655 507,29	
			423 234 565,68			326 419 417,90	

LÄHITAPIOLA KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ KONSERNI

TULOSLASKELMAN LIITTEET

1.2. Henkivakuutuksen hyvitysten ja alennusten vaikutus tulokseen

2013

2012

Hyvitykset							
Henkivakuutus							
Muu yksilöllinen henkivakuutus	4 628 323,63			4 488 220,99			
Muu kapitalisaatiosopimus	0,00			0,00			
Muu ryhmähenkivakuutus	474 987,00	5 103 310,63		330 241,00	4 818 461,99		
Eläkevakuutus							
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	2 970 688,91			2 494 834,36			
Muu yksilöllinen ryhmäeläkevakuutus	1 443 413,12	4 414 102,03	9 517 412,66	996 836,74	3 491 671,10	8 310 133,09	
Alennukset							
Henkivakuutus							
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus		198 062,00			150 089,00		
Muu yksilöllinen henkivakuutus		457 574,34			520 107,92		
Muu ryhmähenkivakuutus		2 109 817,22	2 765 453,56		1 835 237,83	2 505 434,75	
			12 282 866,22			10 815 567,84	

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ TAPIOLA KONSERNI

TULOSLASKELMAN LIITTEET

2. Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta

2013

2012

Ensivakuutus							
Henkivakuutus	175 168 849,42			174 117 578,55			
Eläkevakuutus	113 476 699,46	288 645 548,88		109 622 788,66	283 740 367,21		
Jälleenvakuutus			-779 417,38			-318 682,44	
Maksetut korvaukset yhteensä			287 866 131,50			283 421 684,77	
Josta:							
Takaosistot	59 674 943,43			41 239 902,86			
Säästösummien takaisinmaksut	71 654 199,36			92 642 200,68			
Muut	156 536 988,71	287 866 131,50		149 858 263,67	283 740 367,21		
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus maksetuista korvauksista			58 977 509,02			38 099 528,53	

TULOSLASKELMAN LIITTEET

3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

	2013	2012
3.1. Kokonaisliikekulut toiminnoittain		
Maksetut korvaukset	5 533 742,34	5 091 376,64
Liikekulut	43 473 449,76	39 559 531,39
Sijoitustoiminnan hoitokulut	5 309 113,65	4 638 545,28
Muut kulut	24 733 733,24	20 671 672,79
Yhteensä	79 050 038,99	69 961 126,10
3.2. Tuloslaskelman erä liikekulut		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	8 931 637,18	5 198 528,48
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	3 984,83	3 375,31
Muut vakuutusten hankintamenot	14 863 970,01	17 040 222,98
	23 799 592,02	22 242 126,77
Vakuutusten hoitokulut	9 885 055,37	9 341 408,73
Hallintokulut	9 953 287,76	8 032 254,53
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-165 735,39	-56 258,64
Yhteensä	43 472 199,76	39 559 531,39
3.3. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot		
3.3.1. Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	49 502 865,71	23 851 474,30
Eläkekulut	5 310 009,51	5 747 334,50
Muut henkilösivukulut	1 348 780,76	1 393 571,14
Yhteensä	56 161 655,98	30 992 379,94
3.3.2. Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset		
Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja		
Palkat ja palkkiot	563 745,00	294 914,00
Eläkesitoumukset	Toimitusjohtajan eläkeikä/eroamisikä on 63 ja varatoimitusjohtajan eläkeikä/eroamisikä määräytyy lain mukaan.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallitus ja hallituksen varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	901 852,00	340 361,00
Eläkesitoumukset	Yhtiön toimitushteessa oleville hallituksen jäsenille ja varajäsenille on eläkeikäsi sovittu 60-63 vuotta.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallintoneuvosto		
Palkat ja palkkiot	115 200,00	94 300,00
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
3.3.3. Henkilöstön keskimääräinen luku tilikauden aikana		
Konttorihenkilöstö	2	2
Myyntihenkilöstö	-	-
Kiinteistöhenkilöstö	-	-
3.4. Tilintarkastajan palkkiot eriteltyinä toimeksiantoryhmittäin		
Tilintarkastus	47 714,02	124 624,68
Tilintarkastuslain 1§:n 1:n momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	0,00	0,00
Veroneuvonta	16 205,55	10 411,03
Muut palvelut	15 243,76	4 696,55
Yhteensä	79 163,33	139 732,26

TULOSLASKELMAN LIITTEET

4.1. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

	2013		2012	
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin				
Korkotuotot	133 296,78		117 401,87	
Muut tuotot	<u>0,00</u>	133 296,78	<u>0,00</u>	117 401,87
Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin				
Osinkotuotot	686,56		686,56	
Korkotuotot	82 728,56		372 930,46	
Muut tuotot	<u>35 274 009,31</u>	35 357 424,43	<u>36 000 436,21</u>	36 374 053,23
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	30 302 228,52		27 233 913,22	
Korkotuotot	46 219 171,74		47 956 779,31	
Muut tuotot	<u>3 642 223,78</u>	80 163 624,04	<u>3 736 676,71</u>	78 927 369,24
Yhteensä		115 654 345,25		115 418 824,34
Arvon alentumisten palautukset		11 057 022,60		30 902 561,45
Myyntivoitot		<u>58 654 867,75</u>		<u>64 071 814,38</u>
Yhteensä		185 366 235,60		210 393 200,17
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista				
Muut yritykset	<u>-16 024 234,13</u>	-16 024 234,13	<u>-18 950 870,80</u>	-18 950 870,80
Kulut muista sijoituksista		-7 661 244,22		-4 899 949,32
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Omistusyhteisyritykset	-52,12		-124,08	
Muut	<u>-3 032 298,90</u>	-3 033 142,33	<u>-3 213 696,74</u>	-3 213 820,82
Yhteensä		-26 718 620,68		-27 064 640,94
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset	-18 170 433,16		-10 017 895,97	
Rakennusten suunnitelmapoistot	<u>-6 277 865,10</u>	-24 448 298,26	<u>-6 603 986,36</u>	-16 621 882,33
Myyntitappiot		<u>-6 010 906,32</u>		<u>-15 854 997,92</u>
Yhteensä		-57 177 825,26		-59 541 521,19
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonnkorotuksia ja niiden oikaisua		128 188 410,34		150 851 678,98
Sijoitusten arvonnkorotus	87 221 682,99		76 607 898,65	
Sijoitusten arvonnkorotuksen oikaisu	<u>-8 113 962,53</u>	79 107 720,46	<u>-2 886 711,42</u>	73 721 187,23
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa		207 296 130,80		224 572 866,21

TULOSLASKELMAN LIITTEET

4.2. Sijoitussidonnaisten vakuutusten sijoitustoiminnan tuotot

2013

2012

Sijoitustoiminnan tuotot	11 945 414,50		8 052 459,15	
Sijoitustoiminnan kulut	<u>-1 673 109,67</u>	10 272 304,83	<u>-1 490 767,73</u>	6 561 691,42
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonorotuksia ja niiden oikaisua sekä arvonalennuksia ja niiden palautuksia				
Sijoitusten arvonorotus	87 221 682,99		76 607 898,65	
Sijoitusten arvonorotusten oikaisu	-7 204 950,71		-2 364 370,42	
Arvonalentumiset	-94 777,67		-154 664,25	
Arvonalentumisten palautukset	<u>329 955,42</u>	80 251 910,03	<u>5 016 797,65</u>	79 105 661,63
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa		<u>90 524 214,86</u>		<u>85 667 353,05</u>

4.3. Muiden tuottojen ja kulujen erittely

Muut tuotot

Liitännäistoiminnan tuotot	16 760 831,60		20 397 380,69	
Muut muut tuotot	215 129,40		28 631,64	
	<u>16 975 961,00</u>		<u>20 426 012,33</u>	

Muut kulut

Konserniliikkeen arvonalennuksen poisto	9 756,00		8 695,16	
Liitännäistoiminnan kulut	17 434 651,69		19 910 741,65	
Henkilöstörahojen siirto	571 418,12		752 233,83	
Muut muut kulut	<u>6 723 545,66</u>		<u>2,15</u>	
	<u>24 739 371,47</u>		<u>20 671 672,79</u>	

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

5.1. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset	2013 Jäljellä oleva hankintameno	2013 Kirjanpitoarvo	2013 Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	216 179 138,57	248 190 453,51	303 811 478,80
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyrityksissä	932 526,51	932 526,51	910 355,70
Muut kiinteistöosakkeet	43 004 236,93	43 397 419,67	54 566 138,75
Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä	0,00	0,00	0,00
	260 115 902,01	292 520 399,69	359 287 973,25
Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	24 417 908,91	24 417 908,91	24 417 908,91
Rahamarkkinavälineet	4 400 000,00	4 400 000,00	4 400 000,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00
Talletukset	0,00	0,00	0,00
	28 817 908,91	28 817 908,91	28 817 908,91
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	738 908 348,57	738 908 348,57	931 480 612,12
Rahoitusmarkkinavälineet	1 137 271 443,41	1 137 271 443,41	1 180 490 250,49
Kiinnelainasaamiset	129 860 267,11	129 860 267,11	129 860 267,11
Muut lainasaamiset	28 269 631,52	28 269 631,52	28 269 631,52
Talletukset	0,00	0,00	0,00
Muut sijoitukset	0,00	0,00	0,00
	2 034 309 690,61	2 034 309 690,61	2 270 100 761,24
	2 323 243 501,53	2 355 647 999,21	2 658 206 643,40
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää			
Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta	0,00		
Indeksiin sidottujen lainojen tuottoa	0,00	0,00	
Kirjanpitoarvo sisältää			
Tuloutettuja arvonorotuksia		17 744 853,60	
Muita arvonorotuksia		14 739 610,72	
		32 484 464,32	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			302 558 644,19

5.2. Ei-suojaavien johdannaisten arvostusero

485 364,81

LÄHITAPIOLA KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ KONSERNI

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

6. Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusten muutokset:

	2013
	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet
Hankintameno 1.1.	369 598 387,27
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-21 480,49
Lisäykset	30 859 818,54
Vähennykset	-29 519 555,87
Siirrot erien välillä	0,00
Hankintameno 31.12.	370 917 169,45
Kertyneet poistot 1.1.	-87 235 340,63
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	21 480,49
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00
Tilikauden poistot	-5 981 043,13
Kertyneet poistot 31.12.	-93 194 903,27
Arvonalentumiset 1.1.	-17 448 802,93
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	1 122 000,00
Tilikauden arvonalentumiset	-3 155 527,90
Arvonalentumisten palautukset	1 796 000,00
Arvonalentumiset 31.12.	-17 686 330,83
Arvonkorotukset 1.1.	33 393 476,14
Lisäykset	0,00
Vähennykset	-909 011,82
Siirrot erien välillä	0,00
Arvonkorotukset 31.12.	32 484 464,32
Kirjanpitoarvo 31.12	292 520 399,67

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Jäljellä oleva hankintameno	3 175 919,97
Kirjanpitoarvo	4 258 920,28
Käypä arvo	3 245 680,07

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

7.1. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

	2013	2012
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä		
Hankintameno 1.1.	23 420 069,04	21 974 663,02
Lisäykset	2 675 722,94	1 924 374,96
Vähennykset	-501 598,79	-478 968,94
Hankintameno 31.12.	25 594 193,19	23 420 069,04
Arvon alentumiset 1.1.	0,00	0,00
Tilikauden arvonalentumiset	-1 176 284,28	0,00
Arvon alentumiset 31.12.	-1 176 284,28	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	24 417 908,91	23 420 069,04

7.2. Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä

Osakkeet ja osuudet	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy, kons.	Espoo	50,00	4 599 920,44	1 917 006,64
LähiTapiola Pankki, kons.	Espoo	15,97	143 644 453,83	6 969 854,66
Tapiolan Alueen Kehitys Oy	Espoo	29,75	77 365,23	-515,19
Tieto-Tapiola Oy	Espoo	33,33	971 477,50	-189 606,88
Vakuutusneuvonta Aura Oy	Espoo	33,33	11 376,58	-223,86
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	Espoo	33,33	11 319,43	-224,02
Yhteensä			149 315 913,01	8 696 291,35

7.3 TASEEN LIITETIETO 31.12.2013
LÄHITAPIOLA KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ KONSERNI
MUUT SIIJOITUKSET

Arvopaperi	Osuus osakkeista %	Määrä	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Kotimaiset yhtiöt, noteeratut					
Amer- Sports Oyj	0,45	539 164,00	3 886 080,98	8 152 159,68	Suomi
Fortum Oyj	0,04	376 668,00	4 661 526,27	6 263 988,84	Suomi
Kone Oyj	0,04	230 000,00	2 651 743,81	7 544 000,00	Suomi
Lassila & Tikanoja Oyj	0,95	370 267,00	2 921 727,36	5 639 166,41	Suomi
Nokian Renkaat Oyj	0,13	172 655,00	2 717 211,67	6 020 479,85	Suomi
Stockmann Oyj	0,23	169 003,00	1 865 793,12	1 865 793,12	Suomi
Vacon Oyj	0,54	82 000,00	574 000,00	4 797 000,00	Suomi
Vaisala Oyj	1,27	231 500,00	5 373 115,00	5 373 115,00	Suomi
MUUT		127 200,00	199 704,00	199 704,00	Suomi
Yhteensä			24 850 902,21	45 855 406,90	
Kotimaiset yhtiöt, noteeraamattomat					
Fingrid Oyj	1,41	47,00	1 580 966,51	1 580 966,51	Suomi
Henkivakuutusosakeyhtiö Retro	19,43	13 598,00	1 208 589,69	1 208 589,69	Suomi
Pihlajalinna Oy	3,50	45 538,00	3 238 662,56	3 238 662,56	Suomi
Satel Oy	9,90	490,00	1 339 690,84	2 903 250,00	Suomi
Sato Oyj	2,39	1 219 395,00	6 621 877,02	15 144 885,90	Suomi
Seligson & Co Oyj	11,27	143 784,00	953 937,26	1 869 192,00	Suomi
MUUT		129 093,59	1 081 833,76	1 245 573,88	
Yhteensä			16 025 557,64	27 191 120,54	
Ulkomaiset yhtiöt, noteeratut					
ABB	0,01	330 000,00	4 949 650,87	6 311 827,96	Sveitsi
AMEC	0,21	630 000,00	7 004 054,77	8 221 662,47	Iso-Britannia
Adidas	0,05	110 000,00	5 785 299,26	10 190 400,00	Saksa
Amphenol	0,06	100 000,00	5 793 310,93	6 466 536,15	Yhdysvallat
BASF	0,01	110 000,00	7 397 393,19	8 523 900,00	Saksa
Bayer	0,01	100 000,00	5 921 655,65	10 195 000,00	Saksa
Campbell Soup	0,06	185 000,00	5 805 815,39	5 805 815,39	Yhdysvallat
Carl Zeiss Meditec	0,30	242 250,00	2 743 890,51	5 866 083,75	Saksa
Carrefour	0,03	230 000,00	4 034 797,34	6 626 300,00	Ranska
Covidien	0,04	163 000,00	7 355 730,45	8 048 944,96	Irlanti
DNB	0,03	542 400,00	4 106 140,81	7 036 996,29	Norja
Daimler	0,01	105 000,00	6 267 040,80	6 604 500,00	Saksa
Deckers Outdoor	0,29	100 000,00	2 966 947,38	6 124 283,95	Yhdysvallat
Deutsche Bank	0,02	176 000,00	6 102 800,00	6 102 800,00	Saksa
Eaton	0,03	130 000,00	4 688 178,38	7 175 404,25	Irlanti
Ekornes	0,58	211 980,00	2 084 820,64	2 084 820,64	Norja
Hennes & Mauritz	0,01	205 000,00	3 203 123,26	6 854 082,24	Ruotsi
Hologic	0,17	465 000,00	7 474 305,57	7 535 892,97	Yhdysvallat
Inmarsat	0,14	640 000,00	4 524 589,34	5 803 526,45	Iso-Britannia
International Business Machines	0,00	48 000,00	6 528 431,59	6 528 431,59	Yhdysvallat
Mednax	0,19	188 000,00	4 562 159,16	7 276 803,71	Yhdysvallat
National Grid	0,02	850 000,00	6 146 918,94	8 034 065,01	Iso-Britannia
Nestle	0,00	120 000,00	5 019 499,50	6 383 186,71	Sveitsi
Pepco Holdings	0,16	410 000,00	5 687 259,81	5 687 259,81	Yhdysvallat
PepsiCo	0,01	137 000,00	6 966 767,48	8 239 271,99	Yhdysvallat
Reed Elsevier NV	0,09	645 000,00	5 461 425,67	9 933 000,00	Alankomaat
SAP	0,01	122 000,00	5 268 715,61	7 601 820,00	Saksa
SES	0,11	355 000,00	6 877 097,22	8 353 150,00	Luxemburg
SKF	0,07	290 000,00	5 329 601,54	5 522 344,26	Ruotsi
Sanofi	0,01	96 800,00	6 254 656,91	7 465 216,00	Ranska
Stada Arzneimittel	0,40	243 000,00	5 583 704,07	8 729 775,00	Saksa
Syngenta	0,02	20 000,00	5 458 313,28	5 786 901,27	Sveitsi
Technip	0,09	103 000,00	6 602 342,80	7 195 580,00	Ranska
Telenor	0,02	310 000,00	3 643 311,41	5 360 038,26	Norja
TeliaSonera	0,03	1 090 000,00	5 327 195,50	6 556 350,00	Ruotsi
Teva Pharmaceutical Industries	0,03	250 000,00	7 265 608,01	7 265 608,01	Yhdysvallat
Thermo Fisher Scientific	0,03	95 000,00	3 274 455,33	7 670 400,99	Yhdysvallat
US Bancorp	0,02	287 000,00	7 167 471,30	8 407 512,15	Yhdysvallat
United Technologies	0,01	111 500,00	5 754 020,83	9 200 710,61	Yhdysvallat

VF	0,05	228 000,00	6 595 212,65	10 306 373,72	Yhdysvallat
Vienna Insurance Group	0,13	168 463,00	6 102 572,18	6 102 572,18	Itävalta
Vinci	0,02	145 000,00	5 287 661,77	6 919 400,00	Ranska
Volkswagen	0,02	41 000,00	5 515 252,34	8 370 150,00	Saksa
WPP	0,05	620 000,00	5 392 384,91	10 262 684,42	Iso-Britannia
Waste Management	0,06	268 200,00	6 124 939,67	8 726 077,88	Yhdysvallat
Zurich Insurance Group	0,02	30 000,00	6 145 737,36	6 317 204,30	Sveitsi
eBay	0,01	175 000,00	3 086 813,54	6 962 058,59	Yhdysvallat
MUUT		10,00	491 754,24	1 289 971,72	
Yhteensä			257 130 829,16	344 032 695,65	

Ulkomaiset yhtiöt, noteeraamattomat

MUUT		3 926,00	621 239,26	1 634 156,58	
Yhteensä			621 239,26	1 634 156,58	

Sijoitusrahastot

BNP Paribas Global Senior Corporate Loans			14 999 950,28	14 999 950,28	Suomi
LähiTapiola Aasia-Tyynimeri A			4 873 311,83	5 336 049,89	Suomi
LähiTapiola High Yield A			29 937 460,66	54 363 008,97	Suomi
LähiTapiola Hyvinvointi A			7 389 521,15	13 181 683,37	Suomi
LähiTapiola Infra A			4 728 094,94	4 728 094,94	Suomi
LähiTapiola Itä-Eurooppa A			4 441 748,48	4 561 703,45	Suomi
LähiTapiola Japani A			6 359 220,39	6 359 220,39	Suomi
LähiTapiola Kassakorko A			7 820,85	8 093,07	Suomi
LähiTapiola Kasvu A			3 791 259,76	4 811 555,97	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A			6 000 000,00	6 399 600,00	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Markkinat A			3 818 284,36	8 412 940,79	Suomi
LähiTapiola Kuluttaja A			3 582 066,90	7 291 749,19	Suomi
LähiTapiola Lyhytkorko A			15 120 875,56	17 524 821,35	Suomi
LähiTapiola Osinko A			4 446 350,74	5 287 578,24	Suomi
LähiTapiola Pitkäkorko A			5 458 432,69	7 383 803,00	Suomi
LähiTapiola Pohjoinen Yrityskorko A			30 000 000,00	30 050 770,67	Suomi
LähiTapiola Suoja A			5 002 636,36	5 320 913,27	Suomi
LähiTapiola USA A			5 402 068,76	7 693 674,77	Suomi
LähiTapiola Yrityskorko A			22 419 858,45	30 382 460,03	Suomi
Natixis Loomis Sayles Senior Loan Fund			10 000 000,00	10 181 090,64	Luxemburg
Robeco Lux-o-rente I EUR			2 306 033,68	3 059 823,59	Luxemburg
MUUT			812 238,54	1 762 660,54	
Yhteensä			190 897 234,38	249 101 246,41	

Pääomasijoitusrahastot

AXA LBO Fund IV FCPR			3 168 450,00	6 410 492,97	Ranska
AXA LBO Fund IV Supplementary FCPR			1 494 450,00	2 074 880,58	Ranska
AXA LBO Fund V Core			2 852 786,39	2 852 786,39	Ranska
AXA Secondary Fund IV L.P.			2 948 558,89	4 958 513,52	Jersey
AXA Secondary Fund V L.P.			1 960 085,96	2 543 581,32	Jersey
Aberdeen European Shopping Property Fund SICAV			5 727 098,12	5 727 098,12	Luxemburg
Aberdeen Property Funds SICAV Pan-Nordic			4 217 644,89	4 217 644,89	Luxemburg
Altor Fund III			5 523 809,03	7 361 548,42	Jersey
Apax Europe VII - B, L.P.			8 480 651,70	9 509 804,99	Iso-Britannia
Apax VIII - A L.P.			2 426 968,66	2 426 968,66	Guernsey
Beechbrook Mezzanine II L.P.			1 530 429,43	1 530 429,43	Iso-Britannia
BlackRock Europe Property Fund III			6 697 540,76	6 854 636,53	Iso-Britannia
Bowmark Capital Partners IV, L.P.			3 332 689,00	3 453 342,93	Iso-Britannia
Bridgepoint Europe III, L.P.			2 070 921,00	2 070 921,00	Iso-Britannia
Bridgepoint Europe IV F L.P.			5 569 945,54	6 619 049,54	Iso-Britannia
CBRE European Industrial Fund CV			5 791 194,00	5 791 194,00	Alankomaat
CapMan Equity VII A L.P.			526 165,00	526 165,00	Guernsey
Capvis Equity III L.P.			2 524 818,00	2 524 818,00	Jersey
Crescent Mezzanine Partners VI, L.P.			4 172 347,71	4 172 347,71	Yhdysvallat
European Added Value Fund, L.P.			2 382 721,39	2 382 721,39	Iso-Britannia
Gresham 4A			3 462 486,00	3 462 486,00	Iso-Britannia
ICG Europe Fund V			6 316 674,50	6 510 681,74	Jersey
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments III S.á.r.l.			5 518 717,21	5 531 644,37	Luxemburg
Indigo Capital V L.P.			3 578 326,74	3 578 326,74	Iso-Britannia
Industri Kapital 2000 Limited Partnership XI			527 069,99	527 069,99	Jersey
Industri Kapital 2004 Limited Partnership III			787 424,61	787 424,61	Jersey
Industri Kapital 2007 Limited Partnership III			6 171 208,01	6 208 827,88	Jersey

Lindsay Goldberg III L.P.	6 611 196,65	6 791 452,40 Yhdysvallat
LähiTapiola Asuntorahasto Prime Ky	6 805 050,00	6 805 050,00 Suomi
LähiTapiola KR PK2 Ky	4 100 000,00	4 332 325,00 Suomi
MB Equity Fund IV Ky	1 468 648,64	1 824 413,62 Suomi
MezzVest III, L.P.	3 952 044,86	3 952 044,86 Jersey
Nexit INFOCOM II L.P.	2 915 737,60	2 915 737,60 Guernsey
Nordic Mezzanine Fund III Limited Partnership	3 135 079,09	3 135 079,09 Iso-Britannia
PBW II Real Estate Fund S.A.	5 202 758,82	5 202 758,82 Luxemburg
Partners Group Secondary 2004 L.P.	528 899,40	528 899,40 Yhdysvallat
Partners Group U.S. Venture 2004, L.P.	1 081 322,83	1 081 322,83 Yhdysvallat
Real Estate Debt & Secondaries Ky	707 928,58	820 808,19 Suomi
Rockspring PanEuropean Limited Partnership	4 389 990,00	4 389 990,00 Iso-Britannia
Russian and Baltics Retail Properties Ky	4 000 000,00	4 000 000,00 Suomi
TPG Partners VI, LP	11 121 731,43	11 835 101,88 Yhdysvallat
Tapiola KR I Ky	23 106 601,50	23 106 601,50 Suomi
Tapiola KR III Ky	40 872 521,23	40 872 521,23 Suomi
The Fourth Cinven Fund (No. 4) Limited Partnership	7 847 992,62	8 637 247,74 Iso-Britannia
The Triton Fund III L.P.	6 075 745,00	6 075 745,00 Jersey
Top Tier Venture Capital III, L.P.	2 951 957,60	2 951 957,60 Yhdysvallat
Top Tier Venture Capital IV, L.P.	3 089 498,09	3 619 563,23 Yhdysvallat
TuuliTapiola Ky	3 362 500,00	3 362 500,00 Suomi
MUUT	4 749 515,04	5 715 709,31
Yhteensä	247 837 901,51	262 572 236,02
Muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet yhteensä	737 363 664,16	930 386 862,10

TASEEN LIITTEET 31.12.2013
8. Muut sijoitukset

	2013	2012
8.1. Muut lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltynä		
Vakuutuskirja	825 281,37	1 018 200,28
Jäljellä oleva hankintameno	825 281,37	1 018 200,28
Ei vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	26 819 521,15	28 112 788,75
Muut lainasaamiset yhteensä	27 644 802,52	29 130 989,03
8.2. Pääomalainojen yhteismäärä		
Muut lainasaamiset	1 319 521,15	812 788,75
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	1 319 521,15	812 788,75

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

	2013 Aineettomat oikeudet ja pitkä- vaikutteiset menot	2013 Kalusto
Hankintameno 1.1.	29 755 330,31	9 561 374,78
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	-3 424 691,17	0,00
Lisäykset	3 010 461,81	150 607,98
Vähennykset	0,00	-1 175 215,85
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	29 341 100,95	8 536 766,91
Kertyneet poistot 1.1.	-16 205 419,04	-7 952 550,64
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	3 424 691,17	0,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden poistot	-2 588 737,54	-235 223,79
Kertyneet poistot 31.12.	-15 369 465,41	-8 187 774,43
Kirjanpitoarvo 31.12.	13 971 635,54	348 992,48

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

10. SIOITUSSIDONNAISTEN VAKUUTUSTEN KATTEENA OLEVAT SIOITUKSET

	2013 Alkuperäinen hankintameno	2013 Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)	2012 Alkuperäinen hankintameno	2012 Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)
<i>Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset</i>				
Osakkeet ja osuudet	937 505 649,48	1 149 351 445,32	743 597 633,44	875 396 718,30
Rahoitusmarkkinavälineet	10 299 123,76	10 737 309,49	9 578 126,46	9 811 117,49
Saamiset vakuutusmaksunvälittäjiltä	44 186,88	44 186,88	10 197,17	10 197,17
Rahat ja pankkisaamiset	1 066 555,66	1 066 555,66	497 736,65	497 736,65
Kertyneet korot	114 780,13	114 780,13	148 756,00	148 756,00
Yhteensä	949 030 295,91	1 161 314 277,48	753 832 449,72	885 864 525,61
<i>Etukäteen hankitut sijoitukset</i>	21 780 173,67	24 050 637,05	24 502 877,88	26 112 886,61
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelkaa vastaavat sijoitukset	927 250 122,24	1 137 263 640,43	729 329 571,84	859 751 639,00
 Rahat ja pankki- yms saamiset sisältävät tilinpäätöshetkellä voimassa olevien maksettujen vakuutusten nettomaksuja, joita ei vielä ole sijoitettu.	 1 110 742,54		 507 933,82	

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

11.1. Oman pääoman muutokset	1.1.2013	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2013
Pohjarahasto	4 482 208,24	0,00	0,00	4 482 208,24
Takuupääoma	32 036 005,12	0,00	0,00	32 036 005,12
Arvonkorotusrahasto	8 681 367,09	481 000,00	0,00	9 162 367,09
Varmuusrahasto	116 334 970,70	11 276 394,73	0,00	127 611 365,43
Käyttörahaso	192 446,83	1 000 000,00	-10 000,00	1 182 446,83
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty osuus	2 500 388,20	0,00	-173 702,27	2 326 685,93
Konsernin edellisten tilikausien voitto/tappio	-28 647 618,32	736 571,70	0,00	-27 911 046,62
Konsernin tilikauden voitto/tappio	14 779 388,22	12 690 961,00	-14 779 388,22	12 690 961,00
Tilikauden voittoon sisältyvä osuus poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta	155 738,51	0,00	17 963,76	173 702,27
	14 935 126,73	12 690 961,00	-14 761 424,46	12 864 663,27
Oman pääoman muutokset yhteensä	150 514 894,59	26 184 927,42	-14 945 126,73	161 754 695,29

11.2. Arvonkorotusrahaston erittely

Arvonkorotusrahasto 1.1.	8 681 367,09
Lisäykset	481 000,00
Arvonkorotusten peruutukset	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	9 162 367,09
Josta käyttöomaisuuteen liittyvää	9 162 367,09

TASEEN LIITTEET 31.12.2013**12. Tilinpäätössiirtojen kertymä ja konsernireservin muutokset**

	2013
Poistoero	
Kertynyt poistoero 1.1.	3 460 399,14
Lisäykset	-1,10
Vähennykset	<u>-201 487,78</u>
Kertynyt poistoero 31.12.	<u>3 258 910,27</u>
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	<u>3 258 910,27</u>
Jaettu	
Omaan pääomaan	-2 547 182,79
Vähemmistöosuuteen	-59 023,67
Laskennalliseen verovelkaan	-652 703,81
	0,00
 Verokanta	 20,0 %

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

13. Muut pakolliset varaukset

2013

2012

Työttömyysturvan omavastuuvaraus

133 833,74

173 631,26

133 833,74

173 631,26

14. Laskennalliset verosaamiset

2013

2012

Negatiivisesta poistoerosta johtuva

Laskennallinen verosaaminen

1 081 466,31

1 324 796,23

15. Laskennalliset verovelat

2013

2012

Poistoeron ja varausten jaosta aiheutunut

Laskennallinen verovelka

652 703,81

847 797,79

TASEEN LIITTEET 31.12.2013**16. Velat****16.1. Velkojen erittely****2013****2012****Velat omistusyhteisyrityksille**

Muut velat

259 234,51

259 234,51

23 143,89

23 143,89

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

17. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat taseen liitetiedot

	2013 Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset	2013 Velan määrä	2012 Vakuudet/pantit/ takaukset yms sitoumukset	2012 Velan määrä
17.1. Vakuudet				
Omien velkojen vakuudeksi				
Kiinteistökiinnitykset	18 803 480,00	2 634 577,00	18 803 480,00	2 588 595,80

17.2. Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut

	2013	2012
Johdannais sopimukset		
Korkojohdannaiset		
<i>Optiosopimukset, avoimet</i>		
Kohde-etuus	0,00	-158 542,23
Käypä arvo	0,00	1 697,81
<i>Koronvaihtosopimukset, avoimet</i>		
Kohde-etuus	0,00	2 000 000,00
Käypä arvo	0,00	457 478,50
Valuuttajohdannaiset		
<i>Termiini- ja futuurisopimukset, avoimet</i>		
Kohde-etuus	25 419 756,88	19 718 266,02
Käypä arvo	485 364,81	431 696,20
Leasingvastuut		
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	58 830,65	22 727,78
Seuraavina vuosina maksettava määrä	68 412,32	23 734,27
	<u>127 242,97</u>	<u>46 462,05</u>
Vuokravastuut		
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	2 669 966,16	1 976 711,30
Seuraavina vuosina maksettava määrä	8 677 390,02	8 565 748,50
	<u>11 347 356,18</u>	<u>10 542 459,80</u>
Arvonlisäverovastuut		
<i>Arvonlisäverotuksen ryhmärekisteröintiin liittyvä ryhmän vastuu</i>		
Osakkuusyritykset	85 118,18	392 430,43
Yhteistoimintayritykset	909 211,02	2 012 349,96
	<u>994 329,20</u>	<u>2 404 780,39</u>
<i>Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120 §:n mukainen tarkistusvastuu</i>		
- 10 v. tarkistuskausi		
Konserni	9 525 519,71	8 925 010,90
Muut ryhmän yhtiöt	36 901 900,01	41 457 677,74
	<u>46 427 419,72</u>	<u>50 382 688,64</u>
Muut vastuusitoumukset		
Merkintäsitoumukset	208 490 966,13	123 729 948,61
Myönnetty limiitti	30 000 000,00	30 000 000,00

TASEEN LIITTEET 31.12.2013

18.1. Lähipiirilainat (VYL 8 luku 11 §)

LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön konserniin kuuluville yrityksille ja osakkuusyrityksille myönnettyt lainat yhteensä 172.475.599,27 euroa.

Laina-aika on pääsääntöisesti 10-40 vuotta ja lainan korko on pääsääntöisesti kiinteä.

18.2. Lähipiiriliiketoimet (KPA 2 luku 7 b §)

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

18.3. Pääomalainat

Velkoja LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Lainan pääoma 55.000.000 euroa

Pääasialliset lainaehdot Lainasopimus on voimassa toistaiseksi. Velkojalla on oikeus irtisanoa laina viiden vuoden irtisanomisaikaa noudattaen. Laina voidaan kuitenkin maksaa irtisanomisajan päätyttyä takaisin vain siltä osin kuin velallisen vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää velallisen viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudemman tilinpäätöksen sisältämän taseen mukaisen tappion määrän ja velallinen lainan maksamisen jälkeen täyttää vakuutusyhtiölain 11 luvun mukaiset vakavaraisuusvaatimukset.

Lainan vuotuinen korko määräytyy 12 kuukauden Saksan valtiolainan koron (GTDEM1YR) mukaisesti lisättynä 4,25 prosentin marginaalilla.

Lainalle voidaan maksaa korkoa tai muuta hyvitystä vain siltä osin kuin velallisen vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää velallisen viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudemman tilinpäätöksen sisältämän taseen mukaisen tappion määrän. Jos korkoa ei voida maksaa, siirtyy se maksettavaksi ensimmäisen sellaisen tilinpäätöksen jälkeen, jonka perusteella korkoa voidaan maksaa.

Pääomalainasopimuksen ehtoja voidaan muuttaa ainoastaan Finanssivalvonnan suostumuksella.

Lainalla ei ole vakuutusta.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT**TUNNUSLUVUT****M €****Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut**

	2013	2012	2011	2010	2009
Henkivakuutuksen liikevaihto sekä sen muutosprosentti edelliseen vuoteen	647,6 13,3	571,5 66,6	343,0 -25,3	459,1 -0,5	461,6 135,1
Liikevoitto sekä sen osuus prosentteina liikevaihdosta	42,8 6,6	31,1 5,4	26,5 7,7	4,4 1,0	66,6 14,4
Kokonaistulos	50,5	120,8	36,3	28,9	121,6
Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitus- sidonnaista vakuutusta prosentteina	3,5	6,6	3,7	3,5	7,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana 1)	2	2	2	2	2
Henkilöstömäärä palkkasummaan suhteutettuna 1)	405	474	495	505	498

Henkivakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2013	2012	2011	2010	2009
Vakuutusmaksutulo sekä sen muutosprosentti edelliseen vuoteen	423,3 29,7	326,5 15,4	282,9 10,4	256,1 9,9	233,1 13,7
Liikekustannussuhde prosentteina kuormitustulosta	138,3	131,8	136,5	136,9	127,2
Liikekustannussuhde prosentteina taseen loppusummasta	2,1	2,2	2,2	2,4	2,3
Toimintapääoma tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa	504,9	490,5	385,6	366,8	338,4
Tasotusmäärä tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa	91,5	76,4	73,4	62,7	64,5
Vähemmistöosuus	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2
Vakavaraisuuspääoma	597,7	568,2	460,2	430,8	404,0
Vakavaraisuusaste prosentteina vastuuvuvelasta	24,5	23,8	19,8	18,2	17,3

1 000 €

TULOSANALYYSI

MUUT LIITETIEDOT

	01-12 2013	01-12 2012	Muutos	Muutos-%
Vakuutusmaksutulo	422 071	325 486	96 585	29,7
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonorotukset ja niiden oikaisut	207 296	224 573	-17 277	-7,7
Maksetut korvaukset	-288 204	-283 067	-5 138	1,8
Vastuuvelan muutos ennen lisäetujen (asiakasetujen) ja tasoitusmäärän muutosta	-249 811	-198 009	-51 801	26,2
Liikekulut	-43 473	-39 560	-3 914	9,9
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetujen (asiakasetujen) ja tasoitusmäärän muutosta	47 879	29 423	18 455	62,7
Muut tuotot ja kulut	-7 758	-246	-7 512	3 057,9
Osuus osakkuusyritysten voitosta tai tappiosta	2 673	1 955	718	36,8
Liikevoitto	42 794	31 132	11 662	37,5
Tasotusmäärän muutos	-15 133	-2 991	-12 142	405,9
Lisäedut (asiakasedut)	-12 283	-10 816	-1 467	13,6
Voitto tai tappio ennen satunnaisia eriä	15 378	17 325	-1 947	-11,2
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	15 378	17 325	-1 947	-11,2
Tuloverot ja muut välittömät verot	-2 709	-2 509	-200	8,0
Vähemmistöosuudet	22	-37	59	-159,1
Kauden voitto	12 691	14 779	-2 088	-14,1
Liikevoitto	42 794	31 132	11 662	37,5
Sijoitusten arvostuserojen muutos	7 205	89 314	-82 109	-91,9
Arvonorotusrahaoston muutos	481	367	114	31,1
Kokonaistulos	50 480	120 813	-70 333	-58,2

TYTÄRYRITYKSET JA OSAKKUUSYRITYKSET 31.12.2013

TYTÄRYRITYKSET

			Kotipaikka	Omistusosuus
1	Kiinteistö Oy	Elimäenkatu 12-16	Espoo	100,0 %
2	Kiinteistö Oy	Eteläespa 18	Espoo	100,0 %
3	Kiinteistö Oy	Fredrikinkatu 48	Espoo	90,0 %
4	Oy	Hamburger Börs Ab	Espoo	100,0 %
5	Kiinteistö Oy	Harkkokuja 2	Espoo	100,0 %
6	Kiinteistö Oy	Helsingintie 22	Espoo	100,0 %
7	Kiinteistö Oy	Järvennuotta	Espoo	100,0 %
8	Kiinteistöosakeyhtiö	Kouvola Kauppalaankatu 12	Kouvola	66,6 %
9	Oy	Kuopionpohja	Espoo	100,0 %
10	Kiinteistö Oy	Metsänpojankuja 4	Espoo	100,0 %
11	Kiinteistö Oy	Mäkelänkatu 58	Espoo	90,0 %
12	Oy	Omaeläke	Espoo	90,0 %
13	Kiinteistö Oy	Oulun Liusketie 23	Espoo	100,0 %
14	Kiinteistö Oy	Runskivuori	Espoo	80,9 %
15	Kiinteistö Oy	Tapiola Garden	Espoo	100,0 %
16	Oy	Tapiolan Pankkineuvonta	Espoo	100,0 %
17	Kiinteistö Oy	Vantaankulma	Espoo	62,1 %
18	Kiinteistö Oy	Vantaanportti	Espoo	62,1 %
19	Kiinteistö Oy	Vantaanpää	Espoo	62,1 %
20	Kiinteistö Oy	Vantaanpohja	Espoo	100,0 %
21	Ky	Varepa	Espoo	100,0 %
22	Kiinteistö Oy	Hyvinkään Maa	Espoo	100,0 %
23	Kiinteistö Oy	Mikkelin Graanintie 6	Mikkeli	100,0 %
24	Kiinteistö Oy	Oulun Kallisensuora	Espoo	100,0 %
25	Oy	Rekra	Espoo	100,0 %
26	Ky	Sasnep	Espoo	100,0 %
27	Kiinteistö Oy	Tammimaa	Espoo	100,0 %
28	Kiinteistö Oy	Tapiolan Länsikulma	Espoo	100,0 %
29	Oy	Tietotaitotalo	Espoo	100,0 %
30	Asunto Oy	Vantaan Teeritie 2	Vantaa	100,0 %
31	Kiinteistö Oy	Väylän varsi	Espoo	100,0 %

OSAKKUUSYRITYKSET

			Kotipaikka	Omistusosuus
1	Oy	Vakuutusneuvonta Aura	Espoo	33,3 %
2	Oy	Vakuutusneuvonta Pohja	Espoo	33,3 %
3	Oy	Tapiolan alueen kehitys	Espoo	32,4 %
4	Oy	LähiTapiola Kiinteistövarainhoito	Espoo	50,0 %
5	Oy	Tieto-Tapiola	Espoo	33,3 %
6	Oyj	LähiTapiola Pankki	Espoo	19,7 %
7	Oy	Glasnost	Espoo	33,3 %
8	Oy	Pohja-yhtymä	Espoo	13,6 %
9	Kiinteistö Oy	Mariankatu 27	Kokkola	20,5 %

LÄHITAPIOLA KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ

EHDOTUS VOITON KÄYTTÄMISESTÄ

Hallitus ehdottaa, että tilikauden voitosta 7 196 396,40 jaetaan takuusuudenomistajille takuupääoman korkoa 5 prosenttia, 1 601 800,26 euroa ja

Varmuusrahastoon siirretään	5 594 596,14
-----------------------------	--------------

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma seuraavasti:

Pohjarahasto	4 482 208,24
Takuupääoma	32 036 005,12
Varmuusrahasto	133 205 961,57
Käyttörahassto	1 182 446,83
	<u>170 906 621,76</u>

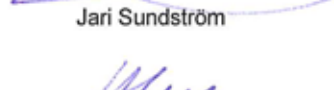
TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2013 ALLEKIRJOITUKSET

Espoossa 20. päivänä maaliskuuta 2014

Erkki Moisander

Pentti Kuusela

Jari Sundström

Harri Lauslahti

Jari Eklund

Marjatta Leiviskä

Minna Kohmo
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoossa 1. päivänä huhtikuuta 2014

KPMG Oy
KHT-yhteisö

Mikko Haavisto
KHT

Tilintarkastuskertomus

LähiTapiola Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet LähiTapiola Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2013. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet vakuutusyhtiölakia, osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestyä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Espoo 1. huhtikuuta 2014

KPMG OY AB

Mikko Haavisto
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Perehdyttyään tilinpäätökseen, konsernitilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2013 hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistetaan ja hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään.

Espoossa 3.4.2014

Jouko Havunen
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

LähiTapiola on lähellä läpi elämän

LähiTapiola on lähellä Sinua kaikkialla Suomessa. Alueyhtiömme tarjoavat Sinulle kokonaispalvelut vakuutuksissa sekä säästämisessä ja sijoittamisessa. Kauttamme saat myös pankkipalvelut. Olemme paikallinen kumppanisi turvallisuuden, hyvinvoinnin ja talouden asioissa.

Tervetuloa tutustumaan LähiTapiolaan!

LähiTapiola-ryhmä
Käyntiosoite: Revontulenkuj 1
02100 Espoo
Postiosoite: 02010 LÄHITAPIOLA
Puh: (09) 4531
Faksi: 02060 51084
www.lahitapiola.fi